

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Савска улица бр. 25/IV
Број: 4/0-02-435/2024-09
Вежа: 4/0-02-43/2022
4/0-01-427/2018
4/0-02-97/2021

Датум: 12.07.2024. године
Београд

Савет Комисије за заштиту конкуренције, на основу чл. 22. ст. 2. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС”, број 51/09 и 95/13) и чл. 3. и 4. Уредбе о критеријумима за одређивање висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начину и роковима њиховог плаћања и условима за одређивање тих мера („Службени гласник РС“, број 50/2010), одлучујући у поновљеном поступку покренутом по службеној дужности против привредних друштава: Original preduzeće за spolјnu i unutraшnju трговину i usluge doo Београд, Антифашистичке Борбе бр. 21ж, Београд, које заступа директор Драган Бабић, преко пуномоћника адвоката др Немање Алексића, Грчкошколска бр. 1, Нови Сад; Mikops doo Export-Import за производњу, трговину i usluge Ниш, Војводе Танкосића бр. 6, лок. 5, Ниш, које заступа директор Владимир Митић преко пуномоћника адвоката Милана Кундачине из Београда, Проте Матеје бр. 64; Preduzeće за usluge i трговину Birolinija društvo sa ograničenom odgovornoшћу Београд, Битољска бр. 16, Београд, које заступа директор Бранко Димитријевић преко пуномоћника адвоката Ане Чегар из заједничке адвокатске канцеларије Карловић/Чегар из Београда, Косте Новаковића бр. 5/28; Biro Print Sistemi doo Београд, Велисава Вуловића бр. 3, Београд, које заступа директор Милан Мајкић преко пуномоћника адвоката Зорана Јаковљевића из Београда, Трговачка бр. 16а, Тржни центар Мондо, локал К; Preduzeće за трговину i usluge Dikti Line doo, Београд, Алексе Ненадовића бр. 24, Београд, које заступа директор Милица Радовановић преко пуномоћника адвоката Ане Чегар из заједничке адвокатске канцеларије Карловић/Чегар из Београда, Косте Новаковића бр. 5/28; Друштво за spolјашnju i unutraшnju трговину Birodeveloping doo Ниш, П.Ц. Душанов Базар – кула, Душанова бр. 54 – 72, лок. 108, Ниш, које заступа директор Марко Костић; Друштво за производњу, promet i usluge Birotehnika Export-Import doo, Београд, Проте Матеје бр. 46, стан број 2, које заступа директор Александра Зарић преко пуномоћника адвоката Благоја Кондића из Београда, Кнеза Милоша бр. 6/7 и Kopica Minolta Poslovna Rešenja SE d.o.o. Београд, Булевар Милутина Миланковића бр. 11а, Београд, које заступа директор Никола Павловић, преко пуномоћника адвоката Ђуре Оташевића из адвокатске канцеларије НКО Partners из Београда, Његошева бр. 11, ради испитивања повреде конкуренције из члана 10. Закона о заштити конкуренције, на 160. седници одржаној дана 12.07.2024. године, доноси

РЕШЕЊЕ

И УТВРЂУЈЕ СЕ ДА СУ привредна друштва: Original preduzeće за spolјnu i unutraшnju трговину i usluge doo Београд, Антифашистичке Борбе 21 ж, Београд, Mikops doo Export-Import за производњу, трговину i usluge Ниш, Војводе Танкосића 6, лок. 5, Ниш, Preduzeće за usluge i трговину Birolinija društvo sa ograničenom odgovornoшћу Београд, Битољска 16, Београд, Biro Print Sistemi doo Београд, Велисава Вуловића 3, Београд, Preduzeće за трговину i usluge Dikti Line doo, Београд, Алексе Ненадовића 24, Београд, Друштво за spolјашnju i unutraшnju трговину

Birodeveloping doo Niš, П.Ц. Душанов Базар – кула, Душанова 54 – 72, лок. 108, Ниш, Društvo za proizvodnju, promet i usluge Birotehnika Export-Import doo Beograd, Проте Матеје бр. 46, стан број 2, Београд и Konica Minolta Poslovna Rešenja SE d.o.o. Beograd, Булевар Милутина Миланковића 11а, Београд, поделила тржиште снабдевања према наручиоцима тако што су размењивала информације о томе који од њих ће поднети понуду код којег наручиоца у поступцима јавних и приватних набавки и то набавки биротехничке опреме као што су фотокопир апарати, штампачи, мултифункционални уређаји, чије техничке спецификације и карактеристике одговарају биротехничкој опреми произвођача Konica Minolta, набавки тонера и потрошног материјала за биротехничку опрему произвођача Konica Minolta, набавки услуге одржавања биротехничке опреме произвођача Konica Minolta, у периоду почев од 2015. године до покретања поступка дана 28.05.2018. године, односно почев од априла 2017. године до 28.05.2018. године за друштво Biro Print Sistemi doo Beograd а за друштво Birotehnika Export-Import doo Beograd почев од 2015. године до 24.01.2018. године, чиме су закључила рестриктивни споразум који за циљ има значајно ограничавање и нарушавање конкуренције на релевантним тржиштима набавки на територији Републике Србије, у складу са одредбом члана 10. став 1. и 2. тачка 5) Закона о заштити конкуренције.

II УТВРЂУЈЕ СЕ да је рестриктивни споразум из става I диспозитива овог решења забрањен и ништав ex lege.

III ОДРЕЂУЈЕ СЕ МЕРА ЗАШТИТЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ у облику обавезе плаћања новчаног износа, привредним друштвима из става I диспозитива овог решења и то:

1. **Original** preduzeće za spoljnu i unutrašnju trgovinu i usluge doo Beograd, Антифашистичке Борбе 21 ж, Нови Београд, у износу од **19.252.500,00** РСД (деветнаестмилионадвестапедесетдвехиљадепетстотина динара);
2. **Mikops** doo Export-Import za proizvodnju, trgovinu i usluge Niš, Војводе Танкосића 6, лок. 5, Ниш, у износу од **8.847.473,00** РСД (осаммилионаосамстотиначетрдесетседамхиљадачетристоседамдесеттри динара);
3. Preduzeće za usluge i trgovinu **Birolinija** društvo sa ograničenom odgovornošću Beograd, Битољска 16, Београд, у износу од **1.137.490,00** РСД (милионстотридесетседамхиљадачетристотинедеведесет динара);
4. **Biro Print Sistemi** doo Beograd, Велисава Вуловића 3, Београд, у износу од **178.957,00** РСД (стоседамдесетосамхиљададевестопедесетседам динара);
5. Preduzeće za trgovinu i usluge **Dikti Line** doo, Beograd, Алексе Ненадовића 24, Београд, у износу од **1.944.475,00** РСД (милиондевесточетрдесетчетрихиљадачетристотинеседамдесетпет динара);
6. Društvo za spoljašnju i unutrašnju trgovinu **Birodeveloping** doo Niš, П.Ц. Душанов Базар – кула, Душанова 54 – 72, лок. 108, Ниш, у износу од **776.640,00** РСД (седамстотинаседамдесетшестхиљадашестстотиначетрдесет динара) и
7. **Konica Minolta** Poslovna Rešenja SE doo Beograd, Булевар Милутина Миланковића 11а, Београд, у износу од **27.788.681,00** РСД (двадесетседаммилионаседамстотинаосамдесетосамхиљадашестстотинаосамдесетједан динар).

IV ОСЛОБАЂА СЕ ОД ОБАВЕЗЕ ПЛАЋАЊА НОВЧАНОГ ИЗНОСА МЕРЕ ЗАШТИТЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ Društvo za proizvodnju, promet i usluge Birotehnika Export-Import doo Beograd, Проте Матеје бр. 46, стан број 2, Београд.

V НАЛАЖЕ СЕ привредним друштвима: Original preduzeće za spoljnu i unutrašnju trgovinu i usluge doo Beograd, Антифашистичке Борбе 21 ж, Београд, Mikops doo Export-Import za proizvodnju, trgovinu i usluge Niš, Војводе Танкосића 6, лок. 5, Ниш, Preduzeće za usluge i trgovinu Birolinija društvo sa ograničenom odgovornošću Beograd, Битољска 16, Београд, Biro

Print Sistemi doo Beograd, Велисава Вуловића 3, Београд, Preduzeće za trgovinu i usluge Dikti Line doo, Beograd, Алексе Ненадовића 24, Београд, Друштво за спољашњу и унутрашњу трговину Birodeveloping doo Niš, П.Ц. Душанов Базар – кула, Душанова 54 – 72, лок. 108, Ниш и Konica Minolta Poslovna Rešenja SE d.o.o. Beograd, Булевар Милутина Миланковића 11а, Београд да изврше уплату новчаног износа мере заштите конкуренције из става III диспозитива овог решења на рачун буџета Републике Србије број 840 743224 843 94 модел 97 – са позивом на број: двоцифрени контролни број по моделу 97 – троцифрени број општине, града односно територије – број овог решења.

VI ОДРЕЂУЈЕ СЕ РОК од 12 (дванаест) месеци од дана пријема овог решења за извршење налога из става V диспозитива овог решења, под претњом принудног извршења које спроводи пореска управа у складу са прописима којима се уређује наплата пореза.

VII НАЛАЖЕ СЕ привредним друштвима: Original preduzeće za spoljnu i unutrašnju trgovinu i usluge doo Beograd, Антифашистичке Борбе 21 ж, Београд, Mikops doo Export-Import za proizvodnju, trgovinu i usluge Niš, Војводе Танкосића 6, лок. 5, Ниш, Preduzeće za usluge i trgovinu Birolinija društvo sa ograničenom odgovornošću Beograd, Битољска 16, Београд, Biro Print Sistemi doo Beograd, Велисава Вуловића 3, Београд, Preduzeće za trgovinu i usluge Dikti Line doo, Beograd, Алексе Ненадовића 24, Београд, Друштво за спољашњу и унутрашњу трговину Birodeveloping doo Niš, П.Ц. Душанов Базар – кула, Душанова 54 – 72, лок. 108, Ниш и Konica Minolta Poslovna Rešenja SE d.o.o. Beograd, Булевар Милутина Миланковића 11а, Београд да у року од петнаест (15) дана од дана извршења налога из става V диспозитива овог решења, Комисији за заштиту конкуренције доставе доказ о извршеној уплати.

VIII ЗАБРАЊУЈЕ СЕ привредним друштвима из става I диспозитива овог решења свако будуће поступање којим би се могла ограничити, нарушити или спречити конкуренција на начин описан у ставу I диспозитива овог решења.

IX ОДБИЈА СЕ захтев за накнаду трошкова привредних друштава Dikti Line doo Beograd, Алексе Ненадовића бр. 24, Београд и Preduzeća za usluge i trgovinu Birolinija društvo sa ograničenom odgovornošću Beograd, Битољска бр. 16, Београд за састав изјашњења достављеног Комисији за заштиту конкуренције у поднеску број 4/0-02-435/2014-04 од 29.02.2024. године.

X Ово решење се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страни Комисије за заштиту конкуренције.

Образложење

Закључком председника Комисије за заштиту конкуренције број 4/0-02-427/2018-1 од 28.05.2018. године покренут је поступак против следећих привредних друштава: Original preduzeće za spoljnu i unutrašnju trgovinu i usluge doo Beograd, Антифашистичке Борбе бр. 21ж, Београд (у даљем тексту: Original); Mikops doo Export-Import za proizvodnju, trgovinu i usluge Niš, Војводе Танкосића бр. 6, лок. 5, Ниш (у даљем тексту: Mikops); Preduzeće za usluge i trgovinu Birolinija društvo sa ograničenom odgovornošću Beograd, Битољска бр. 16, Београд (у даљем тексту: Birolinija); Biro Print Sistemi doo Beograd, Велисава Вуловића бр. 3, Београд (у даљем тексту: Biro Print Sistemi); Preduzeće za trgovinu i usluge Dikti Line doo, Beograd, Алексе Ненадовића бр. 24, Београд (у даљем тексту: Dikti Line); Друштво за спољашњу и унутрашњу трговину Birodeveloping doo Niš, П.Ц. Душанов Базар – кула, Душанова бр. 54 – 72, лок. 108, Ниш (у даљем тексту: Birodeveloping) и Друштво за производњу, промет и услуге Birotehnika Export-Import doo Beograd, Проте Матеје бр. 46, стан број 2 (у даљем тексту: Birotehnika), ради испитивања повреде конкуренције из члана 10. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС”, број 51/09 и 95/13, у даљем тексту: Закон). По истом правном основу и истом или

сличном чињеничном стању, закључком председника Комисије бр. 4/0-02-717/2018-1 од 10.10.2018. године поступак је покренут и против друштва Konica Minolta Poslovna Rešenja SE d.o.o. Beograd, Булевар Милутина Миланковића бр. 11а, Београд (у даљем тексту: Konica Minolta). Предметни поступци су спојени закључком број 4/0-02-427/2018-32 од 10.10.2018. године и воде се као један поступак.

Комисија је у предметном поступку прикупљала чињенице и изводила доказе о понашању странака као конкурената и њиховој међусобној комуникацији у вези са поступцима јавних набавки биротехничке опреме – фотокопир апарата, штампача, мултифункционалних уређаја (чије техничке спецификације и карактеристике одговарају биротехничкој опреми произвођача Konica Minolta), јавних набавки тонера и потрошног материјала за биротехничку опрему произвођача Konica Minolta и јавних набавки услуге одржавања тј. сервисирања биротехничке опреме произвођача Konica Minolta, као и у поступцима мањег броја приватних набавки биротехничке опреме произвођача Konica Minolta и услуге сервисирања биротехничке опреме произвођача Konica Minolta, у периоду од почетка 2015. године до покретања поступка (28.05.2018. године).

У предметном поступку Комисија је донела решење број 4/0-02-56/2019-64 (веза: 4/0-02-427/2018) од 27.09.2019. године којим је свим странкама у поступку утврдила повреду конкуренције из одредбе члана 10. став 1. и 2. тачка 1) Закона и одредила меру заштите конкуренције, осим друштву Virotehnika. Одлучујући о законитости тог решења Управни суд, Одељење у Нишу донео је пресуду број II-1 У 17605/19 од 14.05.2020. године и у ставу I диспозитива уважио тужбе тужилаца, поништио решење Комисије број 4/0-02-56/2019-64 (веза: 4/0-02-427/2018) од 27.09.2019. године и предмет вратио на поновно одлучивање. Комисија је уложила захтев за преиспитивање ове пресуде Врховном касационом суду.

У поновном управном поступку Комисија је извела додатне доказе тако што је одржала усмену расправу и саслушала предложеног сведока те поново утврдила чињенично стање и донела решење број 4/0-02-43/2022-04 (веза: 4/0-01-427/2018, 4/0-02-97) од 08.09.2022. године којим је такође утврдила повреду конкуренције из одредбе члана 10. став 1. и 2. тачка 1) Закона и одредила исту меру заштите конкуренције свим странкама осим друштву Virotehnika. Уз то, детаљније је образложила повреду конкуренције са нагласком на разлику између рестриктивних споразума код којих су у питању циљна ограничења конкуренције и споразума код којих су релевантни ефекти тј. последице сходно одредби члана 14. став 2. Закона а у вези са одредбом члана 10. став 1. Закона. С тим у вези је нагласила да је у питању рестриктивни споразум који за циљ има значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције, који је забрањен независно од тога колико износи тржишни удео учесника у том споразуму и који не може бити изузет од забране ни по једном законском основу.

На решење Комисије број 4/0-02-43/2022-04 од 08.09.2022. године незадовољне странке су уложиле тужбе а пресудом Управног суда, Одељење у Нишу II-8 У 43628/22 од 08.09.2023. године, у ставу I диспозитива, уважене су тужбе тужилаца, поништено је решење и предмет враћен туженом органу на поновно одлучивање. У образложењу пресуде Управни суд је навео: „Неспорно је да су рестриктивни споразуми забрањени и ништави, као и да су забрањени хоризонтални споразуми чији је циљ одређивање цена или ограничавање производње или продаје, односно подела тржишта снабдевања (и кад су мањег значаја), али то не ослобађа тужени орган дужности да потпуно утврди чињенично стање, односно да утврди о којој се тачно врсти циљног хоризонталног споразума између странака ради. По оцени Суда, тужени није на несумњив начин утврдио који је циљ комуникације напред наведених друштава, чиме су повређена правила поступка прописана напред цитираном одредбом члана 141. став 4. Закона о општем управном поступку“.

Став Управног суда из пресуде од 08.09.2023. године је значајно измењен у односу на став Управног суда из пресуде од 14.05.2020. године, што је уследило након доношења пресуде Врховног касационог суда Узп 181/2020 од 30.05.2022. године, по захтеву за преиспитивање пресуде Управног суда број II-1 У 17605/19 од 14.05.2020. године и достављене Комисији дана 11.08.2023. године. Том пресудом Врховни касациони суд је одбио захтев Комисије, налазећи да је побијана пресуда Управног суда законита, али да се не могу прихватити сви разлози на којима је заснована. Како Врховни касациони суд наводи, овај став темељи се на одредбама Закона о заштити конкуренције и Закона о општем управном поступку на које се позвао Управни суд, али и на **одредбама члана 14. Закона о заштити конкуренције које тај суд није имао у виду приликом доношења побијане пресуде**. Из одредбе члана 10. став 1. Закона о заштити конкуренције несумњиво произлази да је значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције актима или радњама учесника на тржишту обавезни елемент рестриктивног споразума. То значи да је у поступку заштите конкуренције, по правилу, неопходно на поуздан начин утврдити да ли су споразуми између учесника на тржишту имали за циљ или последицу значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције на територији Републике Србије. Међутим, систематско тумачење Закона о заштити конкуренције повезивањем његових правних норми које се односе на повреду конкуренције доводи до случајева одступања од наведеног правила. Наиме, одредбом члана 14. став 2. истог закона прописано је да су споразуми мањег значаја дозвољени, осим ако је циљ хоризонталног споразума одређивање цена или ограничавање производње или продаје. Такво законско решење представља генералну рег се забрану за хоризонталне споразуме чији је циљ одређивање цена, јер се подразумева да такви споразуми имају за циљ значајно ограничавање или нарушавање конкуренције. Самим тим надлежни орган се ослобађа обавезе да испитује да ли је хоризонтални споразум о одређивању цена требало да доведе, односно да ли је довео, до значајног ограничавања, нарушавања или спречавања конкуренције, као и да утврђује укупни тржишни удео учесника на релевантном тржишту производа и услуга на територији Републике Србије.

Одлучујући у поновном поступку а имајући у виду пресуду Управног суда од 08.09.2023. године и изнети став Врховног касационог суда од 30.05.2022. године, оцењено је да су у конкретном случају странке међусобно размењивале информације о томе која од њих ће поднети понуду код којег наручиоца (укључујући и међусобно прибављање услужних понуда) што је за циљ имало поделу тржишта снабдевања односно наручилаца на описаним релевантним тржиштима набавки, што је повреда конкуренције из члана 10. став 1. и 2. тачка 5) Закона односно рестриктивни споразум који за циљ има значајно ограничавање, спречавање и нарушавање конкуренције на територији Републике Србије, који је у складу са одредбом члана 14. став 2. Закона забрањен и кад је споразум мањег значаја.

Детаљније образложење предметне повреде конкуренције следи у даљем образложењу овог решења.

Пријава постојања рестриктивног споразума и учешћа у истом у складу са чланом 69. Закона

Анализа услова конкуренције на тржишту одређених јавних набавки (биротехничке опреме – фоткопир апарата, штампача, мултифункционалних уређаја и сл. чије техничке спецификације и карактеристике одговарају биротехничкој опреми произвођача Konica Minolta, набавки тонера и другог потрошног материјала за биротехничку опрему произвођача Konica Minolta и набавки услуга сервисирања биротехничке опреме тог произвођача) на територији Републике Србије иницирана је од стране друштва Birotehnika, које је дана 13.04.2018. године, пријавило постојање рестриктивног споразума (у даљем тексту: подносилац пријаве или подносилац) и

доставило захтев за ослобађање од мере заштите конкуренције у складу са одредбом члана 69. Закона. Предметна пријава је допуњена дана 25.04.2018. године и 27.12.2018. године у складу са Смерницама за примену члана 69. Закона о заштити конкуренције и Уредбе о условима за ослобађање од обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције („Службени гласник РС”, број 50/2010) од 30.08.2010. године, објављеним на интернет страни Комисије www.kzk.org.rs.

Подносилац пријаве је уз пријаву доставио електронску кореспонденцију - мејлове, из којих произлази да су друштва и то Original, Mikops, Birolinija, Dikti Line, Birotehnika и Birodeveloping (овлашћена од стране друштва Konica Minolta за продају биротехничке опреме произвођача Konica Minolta, потрошног материјала и сервисирање те опреме), размењивала информације о томе који од њих припрема понуду код којег наручиоца што је значило да ће код тог наручиоца и поднети понуду. У пријави је објашњено да су поменута друштва, означена од стране друштва Konica Minolta као његови партнери, од друштва Original добијали информације о томе који од партнера ће учествовати на којој јавној набавци, што је од стране подносиоца пријаве квалификовано као подела тржишта. Уз то је констатовано да нарочито тешке последице има она подела коју спроводи тржишни учесник са позиције ексклузивног дистрибутера - друштво Original. За остале чланове дистрибутивне мреже, учеснике у рестриктивном споразум (Mikops, Birolinija, Dikti Line, Birotehnika и Birodeveloping), подносилац је навео да се налазе у изразито зависном положају у односу на ексклузивног дистрибутера и представника произвођача, те да, према његовој оцени, није исти степен одговорности код свих чланова дистрибутивне мреже.

Подносилац пријаве је навео да продаје и сервисира уређаје компаније Konica Minolta преко двадесет година и да је представништво овог произвођача са седиштем у Београду све до средине 2014. године примењивало пословни модел који је подразумевао примену идентичних продајних критеријума на све тржишне учеснике, без дискриминације приликом издавања ауторизација (потврда о овлашћености од стране произвођача за продају и/или сервисирање) и без условљавања закључивања уговора прихватањем додатних обавеза које нису биле у вези са предметом уговора. До промене модела пословања дошло је почев од 23.07.2014. године, када је представништво произвођача Konica Minolta доо Београд, обавестило подносиоца и остале дистрибутере о закључењу уговора са друштвом Original за ексклузивно партнерство за Konica Minolta производе.

Како се даље наводи, тада је дошло до велике промене на тржишту јер уместо јасне вертикалне поделе и низа тржишних учесника на истом хоризонталном нивоу, одређен је **ексклузивни партнер, друштво Original, који је истовремено и ексклузивни продавац који производе продаје и својим конкурентима**, осталим дистрибутерима, и директно крајњим корисницима. Такође, једино ексклузивни дистрибутер доставља ауторизације на захтев осталих партнера које прибавља од друштва Konica Minolta, а које су углавном услов за учешће у поступцима јавних набавки. Након промене начина дистрибуције, друштво Original је, према наводима подносиоца, започело да спроводи поделу тржишта између одређених учесника на тржишту – партнера друштва Konica Minolta и то захваљујући повлашћеном положају који произлази из ексклузивног односа са представником произвођача. Због противзаконитости овакве одлуке подносилац се више пута обраћао представништву произвођача у Републици Србији и самом произвођачу Konica Minolta Langenhagen Germany, од којег је добио одговор да се због евентуалних незаконитости у пословању може обратити надлежним органима. Подносилац пријаве наводи да иако није упознат са постојањем писаног уговора између представника произвођача и ексклузивног дистрибутера изводи закључак да су договорно деловали доводећи тако до низа повреда одредаба Закона.

Као потврду својих навода подносилац је доставио следеће мејлове:

1. мејл од 26.02.2016. године којим запослена на месту консултанта продаје у друштву Original обавештава друштво Konica Minolta и његове партнере (Mikops, Birolinija, Dikti Line, Birotehnika и Birodeveloping) да су у току преговори са фирмом **Tarkett из Бачке Паланке** које води друштво Original. У име подносиоца на обавештење је потврдно одговорио запослени из друштва Birotehnika.
2. мејл од 03.03.2016. године, којим Марко Гердијан (члан друштва Original) обавештава партнере да је Birodeveloping спремио понуду за тендер чије се расписивање тек очекује од стране **Дома културе Стеван Мокрањац** у Неготину. Подносилац је у вези са овим мејлом нагласио да се обавештење о поступку јавне набавке шаље пре него што је позив за подношење понуда објављен;
3. мејл од 08.03.2016. године којим запослена на месту консултанта продаје у друштву Original обавештава да је **Центар за промоцију науке Београд** расписао јавну набавку ЈН бр. 2/2016 за Konica Minolta тонере, бубњеве и девелопере. У обавештењу се наводи да је реч о кориснику са којим друштво Original већ више година има уговор о сарадњи и који снабдева потрошним материјалом и услугама и да ће Original директно учествовати;
4. мејл од 23.05.2016. године, којим Марко Гердијан обавештава партнере да Birodeveloping са партнером ради на тендеру **Универзитета Крагујевац - пројекат Темус**;
5. мејл од 18.05.2016. године, којим Марко Гердијан обавештава партнере да Mikops ради на тендеру за набавку апарата за копирање за потребе **Управе и служби Града Ниша**;
6. мејл од 18.07.2016. године, којим Марко Гердијан, обавештава партнере да тендер за **општину Куршумлија** припрема Birodeveloping;
7. мејл од 06.12.2016. године којим запослена на месту консултанта продаје у друштву Original обавештава партнере да је **Српска академија наука и уметности** објавила тендер на чијој припреми ради друштво Original и учествује са директном понудом;
8. мејл од 31.05.2017. године којим запослена на месту консултанта продаје у друштву Original обавештава партнере Konica Minolta да се очекује објава набавке уређаја Konica Minolta PRO 958 коју расписује **Општина Бор**, на чијој припреми ради друштво Mikops. Друштво Original касније доставља још један мејл од 03.08.2018. године, којим подсећа партнере Konica Minolta на допис од маја месеца и обавештава их да је тендер расписан;
9. мејл од 28.04.2017. године којим запослена на месту консултанта продаје у друштву Original обавештава партнере да је у току припрема тендера **ЈКП Наисус Ниш**, на којој ради Birodeveloping;
10. мејл од 04.07.2017. године којим запослена на месту консултанта продаје у друштву Original обавештава партнере да је у току набавка услуге одржавања фотокопир апарата Konica Minolta код корисника **ЈКП Зеленило Београд**, на којој ради Original;
11. мејл од 24.01.2018. године у којем запослена на месту консултанта продаје у друштву Original прослеђује партнерима информацију о јавној набавци коју расписује **Градска управа Града Ниша** на којој учествује друштво Mikops;
12. мејл од 24.01.2018. године којим запослена на месту консултанта продаје у друштву Original обавештава партнере да у јавној набавци мале вредности добара број 404-1Д/102-2017-28 - набавка 3 фотокопир апарата, који је расписала **Градска управа Града Ниша**, учествује Mikops. У одговору на овај мејл подносилац (друштво Birotehnika) је скренуо пажњу пошиљаоцу да не прихвата поделу тржишта јер је озбиљна повреда Закона о

заштити конкуренцију. Друштво Original је на тај мејл друштва Birotehnika одговорило да је мејл послат у циљу доброг пословања и развоја Konica Minolta брэнда у информативне сврхе и да се од партнера тражи да укаже на евентуални пропуст везан за Закон о заштити конкуренције, како би се исти одмах исправио.

У вези достављених мејлова подносилац пријаве је закључио да су према доступним сазнањима, поступци јавних набавки окончавани на начин на који је одређено наведеним електронским обавештењима друштва Original а навео је и друге примере модела понашања ексклузивног дистрибутера, како следи.

На пример, мејлом од 05.12.2017. године, запослена код подносиоца пријаве, од друштва Original је затражила понуду за набавку опреме ради учешћа на тендеру. Након додатне електронске комуникације у вези са предметним захтевом примљен је мејл друштва Original, у којем се наводи следеће: „Ценовну подршку за тражени тендер у смислу додатног рабата на партнер цене не можемо обезбедити јер за исти не испуњавају услов захтеван тендерском документацијом.“ Подносилац у вези овог мејла наглашава како друштво Original одлучује о томе да ли његови директни конкуренти испуњавају тендерске услове.

С обзиром на лоше искуство са дистрибутором, подносилац се обратио представнику произвођача са намером да од њега директно купи производе Konica Minolta, али је уместо од представника произвођача добио одговор од друштва Original (мејл од 13.03.2018. године), те је био принуђен да се обрати друштву Original, не наводећи да се ради о тендеру Националне службе за запошљавање. Од друштва Original подносилац је добио мејл од 16.03.2018. године, у којем је наведено да је постојеће цене могуће кориговати само кроз тендерску односно пројектну подршку или куповину робе за лагер и напоменом да је за квалификацију друштва Birotehnika **за програм тендерске/пројектне подршке потребно да достави тендерску документацију, очекиване тендерске цене, као и очекивани датум реализације.** У вези с тим, подносилац појашњава да је представник произвођача упутио купца на ексклузивног дистрибутера који је уједно и директан конкурент подносиоцу, који од купца захтева да му достави очекиване тендерске цене. У конкретном случају у јавној набавци 0094-ПР-049-ЈН-01-ПР-16 подносилац је добијену партнерску цену у понуди увећао за само 5% и тако понудио цену од 6.611.430,00 динара, док је друштво Original понудило цену од 5.970.000,00 динара а друштво BiroPrint Sistemi 5.590.000,00 динара (записник Националне службе за запошљавање о отварању понуда бр. 0094-ПР-049-ЈН-01-ПР-16).

Подносилац је навео и пример када му се са захтевом за давање понуде обратило друштво Митрашиновић доо Брчко, које се, ради прибављања упоредне понуде за неколико колор штампача, обратило и друштву Original. За један штампач друштво Митрашиновић је од друштва Original добило понуду у износу од 1.860,00 еура, а подносилац је од друштва Original добио понуду у износу од 2.045,21 еура.

Након наведених примера подносилац је закључио да они најбоље осликавају модел рада ексклузивног дистрибутера и последице које сноси партнер који укаже на неправилности. За став ексклузивног дистрибутера да су обавештења о јавним набавкама информативног карактера подносилац сматра да је противан објективним доказима и чињеницама јер наметање неједнаких услова пословања на тржишне учеснике истог ранга доводи до незаконитог стварања компетитивне предности коју никакви тржишни механизми не могу да надокнаде.

Образлажући захтев за ослобађање од обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције у смислу одредбе члана 69. Закона, подносилац пријаве је навео да је према сопственој оцени први пријавио постојање споразума Комисији, да према његовим сазнањима

нису постојале индикације да Комисија покрене поступак по службеној дужности, да је доставио доказе којима је располагао, да је указао на лица и места где се могу налазити остали докази, да су по његовој оцени поднети докази довољни за доношење одлуке у складу са чланом 10. Закона, да подносилац није организатор рестриктивног споразума нити је подстрекавао остале учеснике да у споразуму учествују и да је Комисији поднео изјаву којом се обавезао да ће континуирано сарађивати са Комисијом.

Поднеском од 27.12.2018. године, подносилац је доставио нове информације и доказе који се нарочито односе на период после покретања предметног поступка указујући на примену својеврсне казнене пословне политике од стране ексклузивног дистрибутера према подносиоцу као партнеру друштва Konica Minolta, што онемогућава тржишно такмичење засновано на фер условима.

Као пример таквог понашања подносилац наводи ситуацију везану за Националну службу за запошљавање која је дана 10.08.2018. године, у својству наручиоца, објавила јавни позив за подношење понуда за набавку број ЈН 34/18-II - одржавање фотокопир и мултифункционалних уређаја Konica Minolta (130 уређаја), Xerox и Toshiba. Предметним позивом били су као додатни услови предвиђени потврда да је понуђач овлашћен за одржавање Konica Minolta уређаја и два запослена сертифицикована сервисера. У циљу учешћа у наведеном поступку јавне набавке, подносилац је дана 13.08.2018. године упутио мејл са захтевом за издавање ауторизације на следеће мејл адресе, према протоколу: prodaja@originalgrupa.com, ana.cavala@originalgrupa.com, zoran.matic@konicaminolta.co.rs и aleksandar.kasza@konicaminolta.hu. Одговор по захтеву за ауторизацију друштво Birotehnika није добило, али је дана 15.08.2018. године у 09:53 часова, са адресе ana.cavala@originalgrupa.com примило мејл који у прилогу садржи документ Процес сертификације и процедура издавања потврде о овлашћености од стране произвођача Konica Minolta (MAF)¹- статус 04.2018 (KM partner certification process and MAF issuing procedure), уз напомену да је подносилац већ обавештен о том документу. У том мејлу се наводи да је статус свих партнера угашен и да се статус обнавља у складу са овим документом а да друштво Birotehnika није започело процес добијања статуса.

Како подносилац није добио тражену ауторизацију, његова понуда по јавном позиву Националне службе за запошљавање није била прихваћена, иако је била најповољнија. Уговор је додељен друштву Biro Print Sistemi, које је имало ауторизацију друштва Konica Minolta, али је понуда била за око милион динара виша од понуде подносиоца, што произлази из одлуке Националне службе за запошљавање о додели уговора о јавној набавци број 0094-40492-390/2018 од 24.09.2018. године, у којој је учествовао и подносилац. Такође, из те одлуке произлази да је процењена вредност набавке 5.000.000,00 динара и да је понуђена цена друштва Biro Print Sistemi само за 3.000 динара нижа од процењене вредности (4.967.000,00 динара).

Дана 30.11.2018. године друштво Birotehnika је тражило ауторизацију за учествовање у јавној набавци (потврду да је то друштво овлашћено да продаје и сервисира биротехничку опрему произвођача Konica Minolta) али је друштво Konica Minolta интерну комуникацију доставило и друштву Birotehnika у којем је навело да не види да је могуће да се изда ауторизација (мејл од 30.11.2018. године у 12:55 часова).

¹ Manufactures Authorization Form – MAF- ауторизација (овлашћење) произвођача за продају уређаја, потрошног материјала и/или сервисирање уређаја

Подносилац је навео да је још увек у поступку стицања својства овлашћеног партнера, а доставио је следеће доказе о исходима јавних набавки који потврђују да су сви други чланови продајно-сервисне мреже обновили статус и да редовно добијају ауторизације.

1. Према обавештењу о закљученом уговору, **Министарство трговине, туризма и телекомуникација** закључило је дана 07.09.2018. године уговор са друштвом Dikti Line у оквиру централизоване јавне набавке бр. 1/2018 партија 6 – оригинал тонери за Minolta уређаје;
2. Према одлуци о додели уговора бр. 1983/10 од 15.07.2018. године **Градски завод за јавно здравље** доделио је уговор друштву Dikti Line за предмет јавне набавке куповина оригиналних тонера а учествовала су и следећа друштва: Birotehnika, Ribon-CMS doo, Amphora doo. Понуда друштва Birotehnika је одбијена као неприхватљива због цене која прелази процењену вредност;
3. **Градски завод за јавно здравље** донео је одлуку о додели уговора за одржавање фотокопир апарата са заменом резервних делова број 3040/7 од 26.07.2018. године једином понуђачу – друштву Dikti Line;
4. **Управа за заједничке послове републичких органа** донела је одлуку о додели уговора број 404-0-944/2018-01 од 11.06.2018. године за партију 1 - набавка копир и мултифункционалних машина за потребе штампарије и дактилобироа групи понуђача (друштвима Original и Biro Print Sistemi). Учесник је било и друштво Birotehnika али је понудило вишу цену;
5. **ЖКП „Градско зеленило“ Београд** донело је одлуку о додели уговора број 23396 од 06.09.2018. године за набавку услуге одржавања Konica апарата друштву Original. Учесник је било и друштво Birolinija које је понудило вишу цену;
6. **ЈП Србија Шуме, ШГ Тимочке шуме Бољевац**, донело је одлуку о додели уговора број 364/2018-6 од 15.10.2018. године за набавку ласерског мултифункционалног А3 колор апарата једином понуђачу - друштву Original;
7. **Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања**, донело је одлуку број 404-02-98/9/2018-22 од 20.07.2018. године о додели уговора за набавку – закуп мултифункционалних уређаја за обраду текста (штампање, копирање, скенирање) друштву Biro Print Sistemi. Учесник је било и друштво Original које је понудило вишу цену за 400 динара, као и заједничка понуда EWE COMP doo Beograd и Nero sistem doo Beograd која је оцењена као неприхватљива јер ширина уређаја треба да буде највише 600 mm а њиховог уређаја је била 602 mm;
8. **Национална служба за запошљавање** донела је одлуку о додели уговора број 0094-40494-150/2018 од 22.05.2018. године за набавку у партији 3 – оригинални тонери за Konica мултифункционалне машине групи понуђача - друштву Original и Biro Print Sistemi. Учесник је било и друштво Birotehnika чија понуда је оцењена као неприхватљива због неодговарајуће техничке спецификације;
9. **Национална служба за запошљавање** донела је одлуку о додели уговора број 0094-40492-390/2018 од 24.09.2018. године друштву Biro Print Sistemi за предмет јавне набавке бр. ЈН-34/18-II - услуга одржавања фотокопир и мултифункционалних уређаја Konica Minolta и Xerox на период од 12 месеци од закључења уговора;

10. **Општа болница Параћин** донела је одлуку о додели уговора број 15/22 од 20.04.2018. године за набавку услуге у партији 5 – сервисирање фотокопир апарата Konica Minolta једином понуђачу - друштву Birolinija;

11. **ЈП „Електропривреда Србије“ РБ „Колубара Лазаревац“** донела је одлуку о додели уговора број Е-0404-398887/5-18 од 02.10.2018. године за партију 2 - набавка услуге сервисирања фотокопир апарата Minolta једином понуђачу - друштву Birolinija;

12. **Школа са домом за ученике оштећеног слуха и говора „11 мај“ Јагодина** донела је одлуку број 05/2018-2 од 25.06.2018. године о додели уговора за набавку у партији 2 - дигитални фотокопир апарат у боји друштву Mikops. Учествовала су и друштва Birotehnika и Uspon doo Ђаџак, чије понуде су оцењене као неприхватљиве јер прелазе износ процењене вредности.

Подносилац је у вези са овим примерима додао да је забрињавајуће да једино подносилац као други по величини партнер са преко 7.500 продатих уређаја не испуњава услове за сертификованог партнера.

Након добијања ове пријаве са приложеном електронском документацијом анализирани су јавно доступни подаци о исходу одређених јавних набавки на које је подносилац пријаве указао па је закључено да се код свих тих набавки као понуђач појављује само један од партнера произвођача Konica Minolta.

Утврђено чињенично стање у поступку

У спроведеном испитном поступку утврђено је чињенично стање на основу:

- пријаве рестриктивног споразума од стране друштва Birotehnika од 13.04.2018. године и сопственог учешћа у истом;
- резултата спроведених ненајављених увиђаја дана 28.05.2018. године код друштава Original, Mikops, Birolinija, Dikti Line и Birotehnika у виду прикупљене документације (одузетог пословног роковника у друштву Original и електронске преписке између странака),
- исхода описаних јавних и других набавки,
- изјашњења друштава Titan Cementara Kosjerić и Tarkett doo Ваџка Planka о приватним набавкама,
- изјашњења странака из следећих поднесака: друштва Dikti Line од 25.09.2018. године, друштва Mikops од 28.09.2018. године, друштва Birotehnika од 13.04.2018. године, 06.08.2019. године и од 11.08.2021. године, друштва Original од 28.09.2018. године и 12.07.2019. године, друштва Konica Minolta од 07.12.2018. године, 14.01.2019. године и од 25.04.2019. године,
- изјашњења странака на три Обавештења о битним чињеницама, доказима и осталим елементима утврђеним у поступку од 17.06.2019. године, 03.12.2021. године и од 08.02.2024. године,
- изјава странака и саслушаног сведока на усменој расправи одржаној дана 30.09.2021. године као и писане изјаве директора друштва Original од 14.10.2021. године.

Чињенично стање се образлаже у даљем тексту како следи.

Странке у поступку

Према подацима Агенције за привредне регистре Републике Србије, утврђени су следећи подаци за странке у поступку.

1. Original preduzeće za spoljnu i unutrašnju trgovinu i usluge doo Beograd, Антифашистичке Борбе 21 ж, Београд, матични број: 06421091, чији је законски заступник директор Драган Бабић а члан друштва Марко Гердијан, датум оснивања 12.12.1992. године, ПИБ 1000265422, претежна делатност трговина на велико осталим канцеларијским машинама и опремом (шифра делатности 4666);
2. Mikops doo Export-Import za proizvodnju, trgovinu i usluge Niš, Војводе Танкосића 6, лок. бр. 5, Ниш, матични број: 20060719, чији је законски заступник и члан друштва Владимир Митић, датум оснивања 18.07.2005. године, ПИБ 103959402, претежна делатност трговина на велико осталим канцеларијским машинама и опремом (шифра делатности 4666);
3. Preduzeće za usluge i trgovinu Birolinija društvo sa ograničenom odgovornošću Beograd, Битољска 16, Београд, матични број: 17203096, чији је законски заступник и члан друштва Бранко Димитријевић, датум оснивања 20.10.1998. године, ПИБ 101030149, претежна делатност трговина на велико осталим канцеларијским машинама и опремом (шифра делатности 4666);
4. Biro Print Sistemi doo Beograd, Велисава Вуловића 3, Београд, матични број: 21263150, чији је законски заступник Милан Мајкић, а чланови друштва Милан Мајкић и Игор Шумски, датум оснивања 09.02.2017. године, ПИБ 109897207, претежна делатност трговина на велико осталим канцеларијским машинама и опремом (шифра делатности 4666);
5. Preduzeće za trgovinu i usluge Dikti Line doo, Beograd, Алексе Ненадовића 24, матични број: 17409735, чији је законски заступник Милица Радовановић, члан друштва Срђан Радовановић, датум оснивања 11.07.2002. године, ПИБ 100065171, претежна делатност неспецијализована трговина на велико (шифра делатности 4690);
6. Društvo za spoljašnju i unutrašnju trgovinu Birodeveloping doo Niš, П.Ц. Душанов Базар–кула, Душанова 54 – 72, лок. 108, матични број: 17113003, чији је законски заступник Марко Костић, члан друштва Марко Костић, датум оснивања 19.07.1996. године, ПИБ 100336347, претежна делатност трговина на велико осталим канцеларијским машинама и опремом (шифра делатности 4666);
7. Društvo za proizvodnju, promet i usluge Birotehnika Export-Import doo, Beograd, Проте Матеје 46, стан број 2, матични број: 06350232, чији је законски заступник Александра Зарић, члан друштва Александра Зарић, датум оснивања 12.12.1992. године, ПИБ 100935873, претежна делатност трговина на велико осталим канцеларијским машинама и опремом (шифра делатности 4666);
8. Konica Minolta Poslovna rešenja SE doo Beograd, Милутина Миланковића 11А, Нови Београд матични број: 20366141, чији је законски заступник Никола Павловић, члан друштва Konica Minolta Hungary Business Solutions Ltd, датум оснивања 25.12.2007. године, ПИБ 105380994, претежна делатност трговина на велико осталим канцеларијским машинама и опремом (шифра делатности 4666).

Анализом јавно доступних података у време покретања поступка установљено је да је произвођач Konica Minolta у Републици Србији присутан преко друштва Konica Minolta Poslovna Rešenja SE d.o.o, које послује као саставни део концерна Konica Minolta. Према информацијама о партнерима за продају и сервисирање биротехничке опреме друштва Konica Minolta, објављеним у време покретања поступка на интернет страни овог друштва (www.konicaminolta.co.rs) партнери произвођача Konica Minolta су друштва Original - платинум партнер, Birotehnika и Mikops - голд партнери и Birolinija - силвер партнер. Друштво

Konica Minolta је власник произвођача Develop а као овлашћени партнери за продају и сервисирање мултифункционалних уређаја бренда Develop на интернет страни друштва Konica Minolta означена су друштва Birodeveloping и Dikti Line.

Непосредно након отпочињања предметног поступка (28.05.2018. године) Комисија је уочила да су подаци о статусима партнера Birotehnika, Mikops, Birolinija, Dikti Line и Birodeveloping избрисани са интернет странице друштва Konica Minolta и постављен је документ - Процес сертификације партнера и пратећа документација од 27.09.2018. године.

Релевантно тржиште

Иако код ограничавања конкуренције по циљу није неопходно утврђивати релевантно тржиште производа односно тржишни удео учесника у споразуму, што је потврђено и ставом из пресуде Врховног касационог суда број Узп. 181/2020 од 30.05.2022. године, ради бољег разумевања функционисања релевантног тржишта јавних набавки генерално а и у конкретном случају износи се следеће.

Чланом 6. Закона прописано је да је релевантно тржиште у смислу овог закона тржиште које обухвата релевантно тржиште производа на релевантном географском тржишту. Уредбом о критеријумима за одређивање релевантног тржишта („Службени гласник РС”, бр. 89/2009), ближе су одређени критеријуми за дефинисање релевантног тржишта производа и релевантног географског тржишта. Релевантно тржиште производа представља скуп робе, односно услуга које потрошачи сматрају заменљивим у погледу њиховог својства, уобичајене намене и цене. Заменљивост скупа робе/услуга, у складу са чланом 6. став 1. Закона, врши се на основу критеријума процене могућности опредељења купаца за куповину друге робе или услуга које су замена за предметну робу или услугу (у даљем тексту: супституција тражње). Релевантно географско тржиште представља територију на којој учесници на тржишту учествују у понуди или потражњи и на којој постоје исти или слични услови конкуренције, а који се битно разликују од услова конкуренције на суседним територијама.

Полазећи од наведеног, купац у јавним набавкама је наручилац који може да се определи за куповину друге робе која је замена за предметну робу само ако та друга роба одговара прописаној техничкој спецификацији и карактеристикама, осталим условима у погледу предмета набавке као и условима у погледу учесника на тржишту који нуди предмет набавке. То значи да не може да се определи за било коју другу робу која има исто или слично својство и намену као ни за ону која има вишу цену од процењене вредности набавке. У том случају релевантно тржиште производа се поклапа са тржиштем набавки које је одредио сваки наручилац. Следом тога, у предметном поступку су утврђена следећа релевантна тржишта производа првенствено везана за јавне набавке:

- тржиште набавки биротехничке опреме – фотокопир апарата, штампача, мултифункционалних уређаја (чије техничке спецификације и карактеристике одговарају биротехничкој опреми произвођача Konica Minolta),
- тржиште набавки тонера и потрошног материјала за биротехничку опрему произвођача Konica Minolta и
- тржиште набавки услуге сервисирања тј. одржавања опреме произвођача Konica Minolta.

Јавни наручиоци који су спроводили предметне јавне набавке а у вези којих су странке пре подношења понуда размениле значајне информације у вези понуда односно прибављале услужне понуде су: општине Медијана, Параћин, Димитровград, Куршумлија, Алексинац и Бор, затим Градски центар за социјални рад, Градски завод за јавно здравље, Народна Скупштина РС, Управа града Ниша, Обједињена наплата Ниш, Пореска управа Ниш, Државна

ревизорска институција, ЈКП Наисус Ниш, Српска академија науке и уметности, Универзитет у Београду, Универзитет у Крагујевцу, Центар за промоцију науке, Завод за трансфузију крви Ниш, Институт за стандардизацију, ЈКП Зеленило Београд, Дом културе Стеван Мокрањац, Неготин, Колубара, Град Ужице, Апотека Београд, Национална служба запошљавања, Установа за предшколско васпитање и образовање - UPVO Poletarac Ruma, Институт за кукуруз, Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки, Медицински факултет, Развојна агенција, ЈП Пошта Србије, Управа републичких органа за заједничке послове, ОШ „Никола Тесла“ Београд, Јавно урбанистичко предузеће Plan, Рума, Галеника (пре приватизације)², Електроисток Пројектни биро Београд и други. Приватни наручиоци који су организовали предметне набавке а у вези којих су странке пре подношења понуда размениле информације о томе којој од њих припада који наручилац односно прибављале услужне понуде су: Titan Cementara Kosjerić, Tarkett Ваџка Palanka, Gebruder Weiss doo Dobanovci, Fresenius medical care doo и италијанско друштво Danieli.

У случају када је предмет јавне набавке на пример мултифункционални уређај који одговара описаним техничким спецификацијама и карактеристикама уређаја конкретног произвођача - Konica Minolta, релевантно тржиште производа не представљају сви мултифункционални уређаји свих могућих произвођача него само они модели мултифункционалног уређаја одређеног произвођача или одређених произвођача који одговарају описаним техничким спецификацијама и карактеристикама.

Како произлази из списка предмета, у једној јавној набавци у којој је учествовало друштво Original, конкуренти у заједничкој понуди уређаја другог произвођача нису успели да поднесу прихватљиву понуду и конкуришу друштву Original јер је ширина уређаја тог другог произвођача који су понудили била 602 mm а у описаним карактеристикама које су одговарале уређају произвођача Konica Minolta била је прописана ширина највише 600 mm³. Према томе, у конкурсним условима описани уређај може да одговара уређају још неког произвођача али је мало вероватно да ће одговарати уређају сваког понаособ произвођача као што су: Хегох, Toshiba, Kyocera, Canon, Ricoh и др.

С обзиром на наведене услове под којима се набавља предмет јавне набавке, потенцијални конкуренти на тој јавној набавци су само они понуђачи који испуњавају све прописане услове, како у погледу техничке спецификације и карактеристика предмета набавке тако и у погледу поседовања обавезних докумената издатих од стране произвођача уређаја (ако су прописани условима конкурсне документације) а затим и у погледу самог учесника на тржишту који је у конкретном случају понуђач и то на пример, да нема евидентираних дана неликвидности у последњих шест месеци, да је у току последње три године испоручио мултифункционални уређај у вредности већој од одређене динарске вредности, да поседује сертификат ISO 9001 и сл. Најзад, цена у понуди не би требало да прелази износ процењене вредности те јавне набавке да би понуда била прихватљива⁴. У редовној продаји уређаја на територији Републике Србије, чак и када није наведен произвођач, услови нису ни приближно тако стриктни и уобичајено се не траже ни посебни захтеви у погледу учесника на тржишту који могу да понуде тражени уређај. Сходно томе, тржиште продаје мултифункционалних уређаја на територији Републике Србије различито је од релевантног тржишта одређене јавне набавке која за предмет има набавку на пример мултифункционалног уређаја одређених спецификација и карактеристика (у погледу резолуције скенирања или резолуције штампања, капацитета папира у фиокама,

² мејл друштва Virolinija означен бројем 1 од 02.04.2016. године

³ Мејл означен бројем 7 у другој групи мејлова које је набрајао подносилац пријаве друштво Birotehnika

⁴ Према члану 144 став 2. Закона о јавним набавкама, наручилац може да одбије као неприхватљиву понуду која прелази износ процењене вредности предмета јавне набавке или расположивих средстава

меморије, времена прве копије, времена загревања апарата, броја вишеструких копија, брзине факс модела и многе друге спецификације) и све већ наведене додатне услове, како их је прописао одређени наручилац.

Кад је у питању тржиште јавних набавки оригиналних тонера и потрошног материјала за уређаје произвођача Konica Minolta које је наручилац претходно набавио и тржиште набавки услуге сервисирања (одржавања) тих уређаја, што су различита релевантна тржишта производа од претходно описаног, други произвођачи уређаја са својим тонерима и потрошним материјалом и сервисери овлашћени од стране других произвођача не могу да поднесу прихватљиву понуду. То не значи да објективно не би могло да буде конкуренције од стране представника других произвођача али су у конкретном случају услови јавних набавки били тако прописани да их углавном није могло бити, будући да су понуђачи у оба случаја морали бити овлашћени/сертификовани од стране друштва Konica Minolta када се радило о уређајим тог произвођача, чији представник је давао овлашћења по правилу својим партнерима. Када се набављају тонери за више уређаја различитих произвођача наручилац најчешће подели набавку у партије па је засебна партија у којој се набављају тонери за уређаје произвођача Konica Minolta. Стога је за набавку оригиналних тонера и потрошног материјала за уређаје произвођача Konica Minolta и набавку услуге одржавања односно сервисирања уређаја произвођача Konica Minolta, нарочито у гарантном року, једина могућа конкуренција она која се одвија између различитих дистрибутера/понуђача производа овог бренда, односно интра бренд конкуренција.

Како произлази из списка предмета, када наручилац поседује уређаје различитих произвођача услугу одржавања тих уређаја набавља тако што набавља збирно услугу одржавања захтевајући да сервисери имају сертификате оног произвођача чијих уређаја има највише, што потврђује да би овлашћени - сертификовани сервисер опреме једног произвођача могао успешно да сервисира и опрему свог конкурента.

Произвођач уређаја Konica Minolta је на својој веб страници објавио називе партнера сертификованих за продају уређаја, потрошног материјала и сервисирање уређаја произвођача Konica Minolta марке Konica Minolta или Develop а то практикују и други произвођачи биротехничке опреме. На пример, на веб страници произвођача Canon односно линку <https://www.canon.rs/support/business-product-support/contact-us/> наилази се на Canon мрежу овлашћених сервисних партнера у Србији. Упоређивањем партнера једног и другог произвођача уочава се да ниједан партнер произвођача Konica Minolta није званично овлашћен да сервисира Canon мултифункционалне уређаје као што ниједан партнер произвођача Konica Minolta није званично овлашћен да сервисира уређаје произведене од стране произвођача Canon. Ипак, уочено је да произвођач Canon има само мрежу овлашћених сервисних партнера док произвођач Konica Minolta има и овлашћене partnere за продају тонера и биротехничке опреме, што није сврсисходно јер је на тај начин представник произвођача Konica Minolta у прилици да смањи број потенцијалних конкурената који могу да понуде ове предмете набавке или их сведе само на једног када је у условима конкурсне документације прописано да понуђач поседује овлашћење произвођача за продају опреме или тонера за учешће на јавној набавци а описани предмет набавке одговара производу произвођача Konica Minolta.

Осим у вези са јавним набавкама исто понашање странака или појединих од њих је уочено и у редовном промету роба/услуга односно и код приватних наручилаца само што је наручилац могао да одреди бренд произвођача од којег жели да набави одређени фотокопир, штампач или мултифункционални уређај, будући да се одредбе Закона о јавним набавкама на њих не примењују. Стога су у предметном поступку утврђена и релевантна тржишта приватних набавки са истим предметом набавки.

Прибављени докази у ненајављеним увиђајима

У предметном поступку докази су прибављени, између осталог, и спровођењем ненајављеног увиђаја. Дана 28.05.2018. године ненајављени увиђаји су спроведени истовремено код друштава: Original, Mikops, Birolinija, Dikti Line и Birotehnika. Предвиђени ненајављени увиђај у друштву Biro Print Sistemi није спроведен јер овлашћена службена лица за спровођење те радње на дан 28.05.2015. године, као дан одређен за спровођење ненајављеног увиђаја, нису затекла никог у просторијама на адреси на којој је регистровано седиште овог друштва. О томе је сачињена службена белешка од 28.05.2018. године, која је саставни део списка предмета.

Садржај издвојене електронске комуникације друштва Original

Прегледом електронске комуникације запослене на месту консултанта продаје у друштву Original за период 2015-2018, која се појављивала на унету кључну реч „тендер”, издвојени су мејлови који се односе нарочито на истовремено достављање обавештења друштва Original осталим партнерима друштва Konica Minolta, о томе који партнер „припрема” одређену јавну набавку или „ради на набавци” код одређеног наручиоца код којег најављује да ће поднети понуду. Такође, издвојени су мејлови који се односе на комуникацију странака поводом прибављања услужних или пратећих понуда, у коју комуникацију је повремено укључено друштво Konica Minolta док је друштво Biro Print Sistemi укључено у комуникацију о опредељеном наручиоцу почев од априла 2017. године. Најзад, део издвојене комуникације друштва Original као ексклузивног дистрибутера, односи се на опис примењене пословне политике са партнерима у вези њиховог учествовања углавном у јавним набавкама.

Прегледом електронске комуникације запослене на месту консултанта продаје у друштву Original за период 2015-2018, издвојени су и одштампани мејлови следећег назива и садржине.

1. Re: **Direkcija Pirot**, упућен од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана **13.02.2015. године** у 05:03 часова друштву које није странка у поступку, у којем она наводи: „само да се мало умешам са кратким подсетником генерално, не везано за конкретни случај. Молим те кад тражиш подршку за тендер потребне су нам следеће информације:

-када се очекује расписивање и када се очекује испорука;

-ко је расписао тендер;

Ако ти утичеш на тендерске карактеристике (припремаш карактеристике за тендер) **онда ти имаш апсолутну подршку**; У том случају увек можемо да ти помогнемо саветом како да их напишеш да **што више елиминишемо конкуренцију**. Кад то завршимо ти нам доставиш финални текст који ће изаћи на тендеру (потврда да ти контролишеш тендер је управо кад изађе такав текст). **Ми у том случају свим осталим партнерима кажемо да је то тендер који је припреман и за који партнер који га је припремао има 100% подршку**. Такође те молим да овакве ствари пролазе кроз мејл indirektnaprodaja@originalgrupa.com, јер постоје одређене процедуре које морају да се испоштују како са наше стране тако и са становишта наших партнера **како бисмо осигурали да се све договорено и најављено спроведе“**.

Иако је мејл размењен са друштвом које није странка у поступку издвојен је као релевантан за предметни поступак због тога што описује генералну пословну политику ексклузивног дистрибутера - друштва Original везану за учешће на јавним набавкама која се примењивала и шире, не само на званичне partnere друштва Konica Minolta.

Из овог мејла произлази опште правило да уколико потенцијални понуђач учествује у „припреми” карактеристика предмета набавке односно „**контролише тендер**”, тај партнер

добија максималну подршку, како је наведено у мејлу који следи, кроз набавну цену производа, документацију (ауторизације, сертификати), рок гаранције и сл. У том случају, друштво Original обавештава остале partnere друштва Konica Minolta о томе који партнер је припремио одређену јавну набавку (уз назив наручиоца) што значи да је у питању „подржан партнер”.

2. **Predlog teksta - info o uvodenju CRM**, упућен од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 17.03.2015. године у 13:30 часова ка члану друштва Марку Гердијану са садржином да се партнери обавесте о увођењу ЦРМ кроз који ће се убудуће пратити сви њихови захтеви за тендерску подршку, пројекти Партнера и понуде уговорног типа, **чији циљ су јасно дефинисана правила како се не би дешавало да се дуплирају понуде код Корисника (са неколико страна), да сам Корисник исте понуде тражи од Originala...** „Напомињемо још једном да кад је реч о ad hoc продаји, односно продаји кад Корисник тражи понуде од свих Партнера редом – не постоји начин да се тај корисник заштити за понуде од само једног Партнера, јер сам начин тражења понуде таквог Корисника указује да је ничији. У тим ситуацијама можемо да апелујемо да се не убија цена већ да се у директном разговору са Корисником схвате његове стварне потребе и свакако да решење по мери... Кад су у питању тендери Original ће дати исте цене и услове за тендер који није припремљен од стране Партнера односно за тендере који се појаве сами од себе. Уколико Партнер може да утиче на тендерске карактеристике пре објаве самог тендера и најави друштву Original пре него што тендер буде припремљен – у том случају ће ово Original подржати. Свакако, ми не можемо да забранимо другим Партнерима да учествују са стандардним условима које имају кад је реч о ценама, роковима испоруке, гарантним роком итд...

Нисам сигурна да ли је баш паметно да овако опишем тендерску подршку... и оставим траг о контроли и припреми техничких карактеристика кад су у питању тендери...“

Из овог интерног мејла друштва Original произлази да се уведе јасно дефинисана правила како се не би дуплирале понуде представника произвођача Konica Minolta, да друштво Original даје подршку када партнер може да „утиче” на тендерске карактеристике и пре објаве јавног позива најави друштву Original да ће изаћи тендер, као и да остали партнери могу да учествују у тој набавци али са стандардним условима. У последњој констатацији се изражава бојазан о остављању писаног трага о контроли и припреми техничких карактеристика јавних набавки, што указује на постојање свести о недозвољености тих радњи.

Такође, констатација о наручиоцу који је „ничији“ указује на то да постоје ситуације у којима се зна који је чији наручилац. На основу датума ове као и претходне комуникације закључује се да је већ почетком 2015. године примењена описана пословна политика везана за јавне набавке.

3. **Re: upit Konica Minolta bizhub C224e+ADF+postolje+set tonera odgovarajući**, упућен од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 07.05.2015. године у 09:58 часова друштву Itnservices у вези са захтевом за понуду садржине: „Нико није подржан с обзиром на то да је пројекат Темпус отворена утакмица у смислу да нико није заслужан за припрему кад је реч о уређајима Konica Minolta. **Из тог разлога посебне тендерске подршке нема ни за кога – партнери иду са редовним ценама. Разлика је у томе што има партнера који по свом промету (100.000 и више) имају боље цене - сложићеш се са мном, заслужено.** Вама сам дала цене које су у рангу партнера који раде минимум 30.000-50.000 промета Konica Minolta годишње и то је максимално што смо могли да урадимо. Чињеница јесте да ИТН нема промет који је потребан за ниво цена које су дате, али смо ипак хтели да вам, ако је икако могуће, отворимо некакву могућност да посао урадите. **Потпуно је друга прича са корисницима које ви будете припремали - ту може да се организује другачија подршка и ситуација је много једноставнија**“.

Из овог мејла произлази да је уобичајена пракса подржавања партнера који је утицао на услове конкурсне документације, која се у том случају може проширити и изван званичних партнера друштва Konica Minolta као и да партнери имају различите стандардне набавне цене уређаја у зависности од оствареног промета.

4. **Re: Upit**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 11.08.2015. године у 11:58 часова ка Марку Гердијану са садржином: „Informatika, никад ништа купили, цене „КК“, нема потребе да се губи време на њих - а мој одговор који су добили свакако није уобичајен и не даје се свакоме на прву лопту. Што се тиче Марјана, сви знамо како стоје ствари –Алексинач је он припремио и први пут и припремио сад и то је то“.

Ово је одговор на мејл Марка Гердијана од 11.08.2015. године у 9:33 часова, у којем се он обраћа запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original: „**Нисам сигуран да је ок да одмах констатујеш да се ради о јавној набавци и да наводиш партнера који је подржан.** Партнера кога подржавамо на неки начин то радимо ценом и документованом подршком за тај тендер, гаранцијом, условима и сл. Сви остали би морали да имају цену коју ће неко прочитати без коментара. Уколико пак тај затражи сертификат онда му Марија одговара да без састанка, business plana и сл. не може ништа боље итд....Подржавам твоју тренутну одлуку и не треба да одговараш на овај мејл, само скрећем пажњу да је ово област која мора много детаљније да се дефинише“.

Из описане пословне политике друштва Original у вези са јавним набавкама произлази да, уколико постоји потенцијални понуђач који је „припремао“ услове конкурсне документације евентуално, други потенцијални понуђачи неће добити исту прилику да се такмиче подношењем понуде у истој набавци а улога друштва Original је одлучујућа у томе којег партнера ће да „подржи“ за понуду у одређеној јавној набавци а којег неће, не само ценом већ и документацијом неопходном за учешће на јавној набавци. Овај мејл је потврда да се спроводи у дело оно што је део садржаја мејла означеног бројем 2 (...ако ти утичеш на тендерске карактеристике, припремаш карактеристике за тендер онда ти имаш апсолутну подршку; Ми у том случају свим осталим партнерима кажемо да је то тендер који је припреман и за који партнер који га је припремао има 100% подршку).

5. **opština Medijana**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 13.11.2015. године у 12:13 часова запосленом у једном друштву који није странка у поступку са садржином: „Мислим да ниси у праву, **ауторизација је потребна јер сваки партнер у том случају треба да нам се пријави и тако ћемо моћи да се договоримо са њим у вези ове набавке и да им дамо информацију ко је тендер припремио.** Даље, уколико буде обједињено са ИТ опремом неко ко хоће да прода уређај заједно са ИТ опремом по нпр. набавној цени (само да прође партију) **не би могао да добије ауторизацију од нас ако до сада није радио производе Konica Minolta.**“ Ово је одговор на мејл запосленог у друштву који није странка у поступку у којем је он навео да је онда ауторизација непотребна. Претходно му је запослена на месту консултанта продаје у друштву Original послала цене као одговор на његов мејл у којем он наводи да је све у припреми и тражи цене за bizhub 227 са ADF мрежом duplex констатујући да је остало мање битно.

Овај мејл је релевантан због става друштва Original којим подстиче представника потенцијалног понуђача да код наручиоца утиче на то да се у конкурсну документацију уврсти ауторизација произвођача (која се прибавља од друштва Konica Minolta али искључиво преко друштва Original) како би стекао статус подржаног партнера и био заштићен од понуда евентуалних других понуђача обавештавањем од стране друштва Original да већ има

подржаног партнера. Такође, из овог мејла произлази и то да је евентуално нови потенцијални понуђач онемогућен да поднесе понуду јер је предуслов да је већ остварио одређен ниво продаје производа Konica Minolta да би прибавио ауторизацију произвођача Konica Minolta.

6. **Info:** послат од стране Марка Гердијана дана 23.05.2018. године у 10:22 часова ка одређеним запосленим лицима у друштву Original са садржином: „Тренутно је у изради документ који би требало да доведе у ред ову тему. Очекујем да ће бити завршен и потврђен од стране КМ до 01. јуна. **Та процедура би требало да уведе ред у систем ауторизације.** Ипак мислим да то неће решити све проблеме. **Не постоји ниједна званична процедура која може осигурати добијање посла. Добра комуникација је такође неопходна.** У овом конкретном случају постоји могућност да сертификате затраже Birotehnika и Mikops. Код оваквих упита где се набављају нови уређаји тешко је образложити недавање ауторизације партнеру пошто се очекује да и други вендори понуде своје машине. **Какву год спецификацију да напишеш никада није сигурно да се неће појавити неко други (Херох, Куосега или било који други).** Главни проблем је у томе што сви очекујемо да нас ауторизација заштити 100% и обезбеди нам профит који смо замислили. **Значајно другачије и лакше је оправдати ауторизацију за одржавање пошто је ту ситуација много јаснија.** Моја лична порука за тебе: Ја ћу се **максимално потрудити да ауторизацију добијеш само ти** ако изађе таква тендерска документација са захтеваном ауторизацијом. Није ми јасно зашто доводиш у питање активност на овом послу и кажеш да ће то преузети неко други. **Увек треба да се бориш јер је то једини начин да сутра имаш машине које ћеш одржавати.** Ја ћу ти сигурно помоћи колико год могу“.

Садржај мејла говори о томе који циљ има ауторизација произвођача у поступку јавне набавке и о улози друштва Original у обезбеђивању ауторизација – овлашћења за продају и за сервисирање уређаја произвођача Konica Minolta. Разумљива је констатација да је теже оправдати ауторизацију за продају уређаја с обзиром на то да би требало да сваки учесник на тржишту који пожели да учествује у таквој јавној набавци (ако испуњава све друге услове) може да купи уређај од друштва Original који одговара предмету набавке и понуди га у јавној набавци, што се односи и на тонере. Да у том случају ауторизација објективно и није неопходна објаснила је запослена у друштву Original у садржају мејла означеном бројем 5 наводећи прави циљ ауторизације – **(ауторизација је потребна јер сваки партнер у том случају треба да нам се пријави и тако ћемо моћи да се договоримо са њим у вези ове набавке и да им дамо информацију ко је тендер припремио).**

7. **Tender opština Paraćin,** послат од стране друштва Birodeveloping дана 17.04.2015. године у 08:38 часова ка друштву Original са садржином да је у припреми тендер за фотокопирни апарат у општини Параћин на коме ради Birodeveloping уз молбу да обавести остале партнере о овоме.

8. **Tender opština Paraćin,** послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 22.04.2015. године у 11:57 часова ка друштвима Birotehnika, Mikops, Birolinija, Dikti Line, са садржином да је у току тендер у општини Параћин на којем ради Original, на који мејл је одговорио запослени у друштву Birotehnika: „Ок“.

9. **Tenderi,** послат од стране запосленог у друштву Original дана 02.05.2015. године у 14:29 часова ка друштвима Birotehnika, Birolinija, Mikops, Birodeveloping и Dikti Line, са садржином да Original ради на тендеру у **Градском центру за социјални рад,** уколико успеју да промене одређене карактеристике и уз подсећање на тендер у граду Београду - Градска управа града Београда који су већ започели.

Према одлуци о додели уговора Градске управе града Београда број 02-404-3-3/2015 од 19.06.2015. године у поступку јавне набавке добара - фотокопир апарат број ЈН 3/15 уговор се додељује понуђачу друштву Original након уложеног захтева за заштиту права понуђача.

10. **Mikops d.o.o. Obaveštenje o tenderu**, упућен од стране друштва Mikops дана 15.08.2015. године у 10:38 часова ка друштвима Original и Konica Minolta са садржином да је току тендер за одржавање машина bizhub PRO 950 у Обједињеној наплати – Ниш и да на том тендеру ради Mikops d.o.o. из Ниша.
11. **Obaveštenje o tenderu**, упућен од стране запослене у друштву Original дана 22.08.2015. године у 13:32 часова ка директној продаји и индиректној продаји Originala са садржином да је у току тендер за одржавање машина bizhub PRO 950 у Обједињеној наплати – Ниш и да на овом тендеру ради Mikops d.o.o. из Ниша.
12. **Obaveštenje o tenderu - opština Dimitrovgrad**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 30.10.2015. године у 13:36 часова ка друштвима Birotehnika, Birolinija, Mikops, Birodeveloping и Dikti Line, indirektna@originalgrupa.com и direktna@originalgrupa.com којим се прослеђује информација да је у припреми тендер-општина Димитровград на чијој припреми ради Birodeveloping. Као одговор на овај мејл запослени у друштву Birotehnika је одговорио: „Ок“.
13. **Fwd: Konica Minolta BIZ HUB**, послат од стране запослене у друштву Original дана 30.11.2015. године у 11:24 часова ка директној продаји Originala у којем се наводи да је звао запослени из друштва Birotehnike који је рекао да је у питању њихов корисник и распитивао се о ценама јер ће расписати тендер. У даљем садржају мејла се наводи цена понуде друштва Birotehnika и цена коју је би, према друштву Birotehnika, требало да понуди Original. У прилогу је захтев за понудом од стране Државне ревизорске институције од 30.11.2015. године.
Према обавештењу о закљученом уговору у поступку јавне набавке мале вредности ЈН 05/15 за набавку услуге одржавања фотокопир и факс апарата Државне ревизорске институције бр. 404-1185/2015-09/12 од 28.04.2015. године уговор је закључило друштво Birotehnika.
14. **Titan Cementara Kosjerić**, послат од стране запосленог у друштву Konica Minolta дана 17.07.2015. године у 12:31 часова ка друштву Original, у којем је молба да се обавесте партнери да је у току тендер, мала набавка услуге одржавања и изнајмљивања уређаја КМ који ради БРС⁵ директно.

Према информацијама друштва Titan Cementara Kosjerić од 14.11.2018. године уговор је закључило друштво Konica Minolta.

15. **bhC224e-Tender Arhiv Jugoslavije**, послат од стране запосленог у друштву Original дана 21.09.2015. године у 12:16 часова ка тадашњем директору друштва Original Предрагу Самарцићу и индиректној продаји Originala са обавештењем да је Архив Југославије расписао јавну набавку где се поред осталог налази и уређај bhC224e за који је пошљалац, како се наводи, слао карактеристике пре расписа. Констатује се да је у питању збирна партија са осталим рачунарским компонентама, због чега директно не учествује друштво Original као и да се Фирма Golum прва јавила и да ће добити добру цену (због преузетих

⁵Konica Minolta

послова и купаца са којима сада радимо). Следи констатација да ако се остали буду јавили, планирано је да им се понуди цена коју већ имају.

16. **tender Dikti Line**, послат од стране друштва Dikti Line дана 11.09.2015. године у 14:50 часова ка друштву Original са обавештењем да је у току припрема тендера за **одржавање машина** bizhub 501 и Develope 501 у Градском заводу за јавно здравље Београд на којем ради Dikti Line.
17. **Tender Državna revizorska institucija – Birotehnika**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 29.03.2016. године у 15:52 часова друштвима Birotehnika, Mikops, Dikti Line, Birodeveloping и индиректној продаји Originala са обавештењем да је у току тендер за **одржавање машина** Konica Minolta у ДРИ на којем ради Birotehnika.
18. **Fwd: DRI JNMV Održavanje**, послат од стране друштва Birotehnika дана 30.03.2016. године у 12:51 часова друштвима Original и Konica Minolta са информацијом да је у току тендер за **одржавање машина** Konica Minolta у ДРИ, које је продала Birotehnika и до сада одржавала. Мејл садржи констатацију да ауторизација није неопходна али је пожељна, као и на претходним тендерима. Затим је уследила молба да се обавесте остали партнери да друштво Birotehnika ради на овом послу.
19. **Fwd: Tender Državna revizorska institucija**, послат од стране Марка Гердијана дана 23.05.2016. године у 15:35 часова запосленима у друштву Original са информацијом да је подршка за овај тендер дата партнеру. Ово је одговор на прослеђену поруку из друштва Original да друштво Informatika тражи цене и ауторизацију произвођача за учествовање на истом тендеру. Друштво Informatika је у свом мејлу друштву Original навело да је у питању набавка тонера за неколико одређених модела копир апарата Konica Minolta и да је услов из конкурсне документације за понуђача да је овлашћен од стране произвођача Konica Minolta или дистрибутера Konica Minolta за територију Србије за продају добара која су предмет набавке.

Према одлуци о додели уговора за партију 1 и одлуци о обустави поступка за партију 2 и 3 у јавној набавци мале вредности ЈН 06/16 за набавку **услуге одржавања фотокопир** и факс апарата Државне ревизорске институције бр. 404-2368/2016-09/7 од 24.05.2016. године друштво Birotehnika је закључило уговор за партију 1, док је у партији 2 понуда друштва Birotehnika била неприхватљива, а за партију 3 није стигла ниједна понуда.
20. **INFO za JN**, послат од стране друштва Dikti Line дана 21.03.2016. године у 09:26 часова ка индиректној продаји друштва Original и Предрагу Самарцићу са обавештењем да је у припреми тендер – ЈН за **одржавање и сервисирање копир апарата КМ и Delever**, Градски завод за јавно здравље Београд. Констатује се да је реч о кориснику са којим друштво Dikti Line више година има уговор о сарадњи и којег снабдевају потрошним материјалом и услугама, те да то друштво учествује директно.
21. **Tender JKP Naissus-partner Birodeveloping**, упућен од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 27.04.2016. године у 12:31 часова друштвима Birotehnika, Mikops, Dikti Line, Birolinija и Birodeveloping ради обавештавања да је у току тендер ЈКР Naissus Niš на којем ради Birodeveloping. У вези са мејлом одговара представник Birotehnike: „Ок“.

Према одлуци ЈКР Naissus Niš о додели уговора бр. 12585/17 од 11.05.2016. године у поступку јавне набавке бр. 12585/1-8-21 за набавку фотокопирни апарат и пратећа опрема уговор је закључило друштво Birodeveloping као једини понуђач.

22. **Autorizacija I&D Com Narodna skupština Republike Srbije**, упућен од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 22.06.2016. године у 15:24 часова ка запосленом у друштву Konica Minolta, у којем је извињење и констатација да се ради о грешци због чега овај захтев треба сматрати неважећим. То је одговор на мејл запосленог у друштву Konica Minolta да су ауторизацију за овај тендер већ издали друштву Birotehnika, и да је преузет, према доказу из мејла у прилогу, што је у вези са захтевом друштва Original да се изда још једна ауторизација за учешће у јавној набавци коју је расписала Народна скупштина Републике Србије и на име друштва I&D Com doo.

23. **Mikops d.o.o. obaveštenje Tender – Grad Niš**, упућен од стране друштва Mikops дана 17.05.2016. године ка Марку Гердијану и индиректној продаји друштва Original са информацијом да на тендеру за набавку апарата за фотокопирање за потребе управе и града Ниша ради Mikops d.o.o.

Одлуком Града Ниша број 16-3925/2016 од 06.06.2016. године за јавну набавку мале вредности број 404-1Д/26-2016-1 - набавка апарата за фотокопирање уговор је додељен друштву Национални сервис доо Ниш. У поступку ове јавне набавке поред друштва Микопс учествовало је још 5 понуђача.

24. **Fwd: Tender Grad Užice**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 28.10.2016. године у 08:25 часова ка запосленима у друштву Original, са констатацијом да је у прилогу ауторизација за друштво Birotehnika и Original коју треба затражити од КМ као и конкурсна документација, да ће Original бити пратећи на том тендеру, да ће Birotehnika да припреми и попуни и понуду Originala и да ће је послати да је прегледају и шаљу. Претходио је мејл запосленог у друштву Birotehnika од 27.10.2016. године у 11:08 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original са констатацијом да је објављена јавна набавка мале вредности за **одржавање машина** друштва Birotehnika у Ужицу, да је текст ауторизације, као и прошле године у прилогу и да се исти шаље зато што им треба и пратећа понуда. Додаје се да је друштво Birotehnika за пратећу понуду прошле године „давило“ друштво Birolinija а сада, како се наводи, „шарају“, уз обећање да ће пратећу понуду да попуни и припреми друштво Birotehnika. Закључак је да неће замерити ако то неће или не могу...

25. **Re: Najava kupac Tarket**, послат од стране запосленог у друштву Konica Minolta дана 29.02.2016. године у 17:58 часова ка запосленима у друштву Original у којем се захваљује на обавештењу поводом мејла којим их Original обавештава као и остале партнере да води преговоре са друштвом Tarkett. У вези са тим, друштво Konica Minolta је навело да воде преговоре са компанијом Tarkett још од 2013. године уз описивање историје контакта, због чега, како се износи, Original треба да подржи друштво Konica Minolta у овом случају, уз напомену да је и цена на тендеру већ искомунцирана ка купцу. Мејл је закључен наводима да су отворени за састанак и захваљују се на разумевању.

Како произлази из поднеска друштва Tarkett Вацка Palanka од 29.10.2018. године, то друштво је закључило уговор о **куповини једног уређаја уз уговор о одржавању са друштвом Original**.

26. **Re: apoteka Beograd**, упућен од стране тадашњег директора друштва Original дана 18.11.2016. године у 15:20 часова запосленој на месту консултанта продаје у друштву

Original, Марку Гердијану и запосленој у друштву Original са садржином: „Немам никакав посебан инфо. Дајте свима“. Ово је одговор на мејл запослене на месту консултанта продаје у друштву Original којим она прослеђује ауторизацију за I&D Com у прилогу запосленој у друштву Original како би је она проследила друштву Konica Minolta и обраћа се Предрагу Самарцићу са констатацијом да ће се за овај тендер обратити сигурно и Aigo (тако је протеклих пар година) и питањем: „Дајемо и једнима и другима. Само потврди или ако постоји разлог да не буде овако - дај нам инфо. Иначе први се јавио I&D Com.“

27. **Tender institut za standardizaciju**, упућен од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 21.07.2016. године у 09:00 часова ка друштву Original са садржином: „Решено телефоном - дат инфо да је партнер већ добио подршку и да Јаков може да учествује али не може да добије исте услове (ни цене ни рокове испоруке); **Јаков неће давати понуду по овој партији**“, што је у вези са мејлом Јаков Систем доо упућеним запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original дана 20.07.2016. године у 03:07 часова са молбом за понуду за ову набавку.
28. **Re: Upit za potrošni**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 24.06.2016. године у 14:47 часова ка PC Shop BG са садржином: „Што се тиче тендера није проблем да колегиница пошаље цене... Ако говоримо о подршци за овај тендер кад је у питању ауторизација вендора (Konica Minolta) или Дистрибутера ту имамо проблем:
у оквиру индиректног канала постоје дефинисана правила од стране вендора и свака фирма која има партнерски статус има право на подршку вендора;
проблем је овде што PC Shop нема партнерски статус, у овој години нисмо уопште имали промет са вама (изузев једног редовног сервиса на уређају код вашег корисника).
Ову ситуацију можемо евентуално да превазиђемо тако што би за потребе овог тендера PC Shop купио тонере који су наведени у тендерском захтеву и тада би могао Original (не канцеларија Konica Minolta) да изда документ којим потврђује да су тонери испоручени по фактури... од датума испоруке оригинални...⁶“
29. **Fwd: Kopir aparat**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 26.10.2016. године у 13:26 часова ка Предрагу Самарцићу са садржином: „...**Нико није најавио овај тендер** тако да мислим да треба да му дамо цену. Ако учествује Mikors или неко јачи они ће свакако проћи а нисмо одбили Informatiku⁷.“
30. **Privredni sud tender toneri**, послат од стране Марка Гердијана дана 23.02.2016. године у 11:28 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original са садржином: „I&D Com најавио да ће изаћи тендер за тонере. Не очекује да добије ексклузиву али очекује да добије ауторизацију за КМ. Комбиновани су тонери тако да ћемо имати вероватно исти захтев и од Aigo па **обрати пажњу да нема ексклузиве него да сви добију потврду од канцеларије**. Минолтин део тонера је мали.“
31. **Tender SANU**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 06.12.2016. године у 15:32 часова друштвима Mikors, Birolinija, Dikti Line, Birodeveloping, Birotehnika и Предрагу Самарцићу са садржином: „Обавештавам вас да је Српска академија наука и уметности објавила тендер на чијој смо припреми радили и учествујемо са директном понудом“.

⁶ У питању је тендер Министарства трговине, туризма и телекомуникација.

⁷ Тендер за Студентски центар Ниш.

Према одлуци Српске академије наука и уметности о додели уговора бр. 515/16 од 15.12.2016. године за партију 5 - мултифункционални уређај за штампарију понуде су поднела друштва Original и Byte club doo а уговор је додељен друштву Original.

32. **Tender info**, послат од стране Марка Гердијана дана 18.07.2016. године у 10:48 часова ка друштвима Original, Mikops, Birolinija, Dikti Line, Birodeveloping и Birotehnika са садржином: „Обавештавам вас да на тендеру у општини Куршумлија ради Birodeveloping“.

Према одлуци о додели уговора у поступку јавне набавке мале вредности ЈН 93/2016 – набавка штампача за потребе општинске управе Општине Куршумлија бр. 404/1-93/2016 од 06.12.2016. године уговор се додељује ПД Сервис Слога доо Ниш, а у поступку су учествовала још два друштва и то: Birodeveloping и Р.С. Market Niš, при чему је понуда друштва Р.С. Market Niš била неприхватљива а понуда друштва Birodeveloping није била најповољнија.

33. **Info o tenderu koji sprema Birodeveloping**, послат од стране Марка Гердијана дана 15.01.2016. године у 13:29 часова ка индиректној продаји и Предрагу Самарцићу са садржином: „Birodeveloping организује кроз Темпус пројекат за Универзитет у Београду (одељак Ниш) набавку за 4 комада Develop Ineo+224e+DF. **Обратите пажњу да се не дају понуде за ову специфичну набавку.**“

34. **Info o tenderu**, послат од стране Марка Гердијана дана 20.01.2016. године у 10:55 часова ка друштвима Original, Mikops, Birolinija, Dikti Line, Birodeveloping и Birotehnika, са садржином: „У припреми је тендер за Универзитет Београд за 4 ком Ineo+224e+DK+DF и за општину Димитровград за један Ineo+224e+DK+DF па вас молим да обратите пажњу. Очекује се објава за десетак дана. На понуди ради Birodeveloping.“

35. **Re: Tender za Univerzitet u Beogradu**, послат од стране Марка Гердијана дана 03.02.2016. године у 23:12 часова ка индиректној продаји Originala и друштву Birodeveloping са садржином: „Јесу, одмах тог дана када си ме обавестио.“ То је одговор на мејл друштва Birodeveloping којим га је замолио да провери да ли су обавештени партнери у вези тендера за Универзитет у Београду за 4 уређаја ineo +224e+DK+DF.

36. **Tender na univerzitetu Kragujevac**, послат од стране Марка Гердијана дана 23.05.2016. године у 17:23 часова ка друштвима Original, Mikops, Birolinija, Dikti Line, Birodeveloping и Birotehnika, са садржином: „Обавештавам вас да предузеће Birodeveloping заједно са партнером ради на тендеру Универзитет Крагујевац-пројекат Темпус.“

37. **Re: Tender za opštinu Aleksinac**, послат од стране Марка Гердијана дана 01.02.2016. године у 11:26 часова друштву Birodeveloping са садржином: „Треба ли неки сертификат и који су тонери у питању. **Ако треба сертификат могу га издати само теби тако да немаш проблема.**“

Према одлуци Општинске управе Алексинац о додели уговора бр. 404-10/3/16 од 11.02.2016. године за партију 2. **тонери** уговор је закључило друштво Birodeveloping као једини понуђач у овој партији.

38. **Re: Tender opština Aleksinac**, послат од стране друштва Birodeveloping дана 24.02.2017. године у 10:16 часова ка друштву Original са садржином: „Тендер у општини Алексинац за потрошни материјал ОКИ и Develop припрема Birodeveloping и молио бих вас да обавестите партнере.“

39. **Opština Dimitrovgrad**, послат од стране друштва Birodeveloping дана 25.01.2016. године у 14:21 часова ка друштву Dikti Line са садржином: „У прилогу ти шаљем понуду са спецификацијом а ти убади заглавље и доле потпис“.

40. **Info o JN**, послат од стране Марка Гердијана дана 03.03.2016. године у 15:13 часова ка друштвима Birotehnika, Mikops, Birolinija, Dikti Line и Birodeveloping, са садржином: „Birodeveloping је спремио и очекује се објављивање набавке за колор уређај па бих вас молио да обратите пажњу. Корисник је Дом културе Стеван Мокрањац, Неготин.“

Према уговору Дома културе Стеван Мокрањац, Неготин, бр. 342/16 од 31.03.2016. године уговор за јавну набавку колор фотокопир апарата са штампачем и скенером закључило је друштво Birodeveloping.

41. **Tender JKP Naisus Niš**, послат од стране друштва Birodeveloping дана 27.04.2017. године у 14:25 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original и Марку Гердијану са садржином: „Молио бих вас да обавестите партнере да тендер у ЈКП Naissus Niš припрема Birodeveloping“.

42. **utorizacija**, послат од стране Предрага Самарцића дана 04.07.2017. године у 4:07 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original и Марку Гердијану са садржином: „Не. Обавести их да смо тендер ми припремили и да ми излазимо. Само не знам да ли да им пишеш или јављаш“. Претходио је мејл запослене на месту консултанта продаје у друштву Original, која подсећа да је и друштво Original тражило ауторизацију за ЈКП Градско зеленило а сада тражи и Birotehnika.

Према одлуци о додели уговора ЈКП Зеленило Београд бр. 20167 од 17.07.2017. године у поступку јавне набавке мале вредности - **услуга одржавања фотокопир апарата** партија 1. ЈНМВ 1.2.20/2017 уговор је закључило друштво Original као једини понуђач.

43. **Kolubara**, послат од стране Предрага Самарцића дана 13.12.2017. године у 09:43 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original са садржином: „Изашао тендер, треба ауторизација па јављај ако неко тражи, Birolinija излази“.

44. **Fwd: KD**, послат од стране Предрага Самарцића дана 18.12.2017. године у 17:39 часова ка Марку Гердијану и запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original са садржином: Слажеш ли се са сл. одговором,

„Поштовани, Добављач је јасно и недвосмислено тражио најмање **5 сертификованих сервисера outward associate нивоа** а улагањем захтева за заштиту права директно сте угрозили даље пословање и интересе КМ. Оставићете нам за право да изразимо сумњу у Ваше намере да штитите интерес КМ јер сте подршку на једном од прошлих тендера искористили за добијање бољих услова од другог произвођача опреме, чије сте уређаје на крају и понудили“. Овај мејл је у вези са захтевом друштва Birotehnika за ценовну подршку.

Кад је реч о ценовној подршци за овај тендер⁸ запослена на месту консултанта продаје у друштву Original је дана 13.12.2017. године у 14:44 часова послала мејл друштву Birotehnika са садржином: „Ценовну подршку за тражени тендер у смислу додатног рабата на партнер цене не можемо обезбедити јер за исти не испуњавате услов захтеван тендерском документацијом. Уколико мислите да је у питању грешка, радо ћемо прихватити Ваше аргументе.“ Одговор је уследио од друштва Birotehnika у 16:35 часова

⁸ Јавна набавка Управе за заједничке послове републичких органа ЈН 210/2017- набавка услуге одржавања и сервисирања биротехничке опреме Konica Minolta на бази копије/отисака

ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original и Предрагу Самарцићу са садржином: „Збуњени смо и потпуно шокирани оваквим ставом. Испуњавање услова на тендеру оцењује наручилац, а ми као дугогодишњи партнер произвођача опреме, и неко ко ће конкурисати на споменутом тендеру најмање што очекујемо је ценовна подршка“.

45. **Re: Obavestjenje – Tender opština Bor**, послат од стране друштва Birolinija дана 04.08.2017. године у 08:17 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original са садржином: „Јуче сам дао понуду за Fresenius medical care doo за bizhub C258 и bizhub 227 па ако ти се јаве са захтевом молим те да ме обавестиш“.
46. **Tender za servis u Naissus Niš**, послат од стране друштва Birodeveloping дана 30.03.2018. године у 09:37 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original са садржином: „Молио бих те да обавестиш partnere да Birodeveloping припрема тендер у ЈКР Naissus /vodovod/Niš“.

Према одлуци о додели уговора бр. 11208/7 од 03.05.2018. године уговор за **сервисирање фотокопирних апарата** ЈН 11208/1-8-02 је додељен друштву Birodeveloping као једином понуђачу.

47. **Re: Autorizacija**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 23.04.2018. године у 10:51 часова ка друштву Birodeveloping и Предрагу Самарцићу са садржином: „Данас очекујем да добијем ауторизацију... што се тиче информације партнерима, она је отишла 30. марта као најава“, о чему је потврда мејл инфо у наставку: мејл запослене на месту консултанта продаје у друштву Original од 30.03.2018. године у 10:39 часова ка друштву Birolinija, Dikti Line, Mikops и Birodeveloping и Предрагу Самарцићу са садржином: „Прослеђујем информацију да ће **ЈКР Naissus Niš** објавити **тендер за сервисирање** (одржавање) на ком ће Birodeveloping учествовати са директном понудом. Колегама из Birodevelopinga желимо успех.“

Према одлуци ЈКР Naissus Niš о додели уговора бр. 11208/7 од 03.05.2018. године уговор је за ЈН 11208/1-8-02 – сервисирање фотокопирних апарата додељен једином понуђачу, друштву Birodeveloping.

48. **Re: Potvrda za Minolta servisere NSZ⁹ 2018**, послат од стране запослене у друштву Original дана 23.03.2018. године у 10:35 часова ка друштву Biro Print Sistemi, запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original Марку Гердијану и Предрагу Самарцићу са садржином: „Потврде су готове можете их преузети код нас.“ То је одговор на мејл друштва Biro Print Sistemi од 21.03.2018. године у 12:44 часова упућен Марку Гердијану и Предрагу Самарцићу са садржином: „Време је да и ми стартујемо са потребним документима за **тендер НСЗ - набавка фотокопира**. С обзиром на то да овде не очекујемо неко одуговлачење преко жалби очекивано је да уговор закључимо око 20.04.2018. године. Такође, од наручиоца молба (више захтев него молба) да обезбедим бар још једну исправну понуду. Пошто Virotehnika која, наводно, жели да учествује нема ресурсе који се траже (уколико самостално излази) њихова понуда неће бити исправна. **Моја молба је да Original учествује са Minoltama а да би све било како ваља, најбоље би било да се ваша понуда мало подвуче испод 6М - онда ће сигурно бити две исправне и прихватљиве понуде.** Трошкови израде понуде су минимални јер нема банкарских гаранција. Ово би било најбоље, али ако је вама из неког разлога незгодно да учествујете, немамо шта да примедбујемо... Објаснићемо ситуацију наручиоцу.“

⁹ Национална служба за запошљавање

Према одлуци Националне службе за запошљавање о додели уговора бр. 0094-40494-105/2018 од 17.04.2018. године уговор је додељен друштвима Biro Print Sistemi и Aigo Business System doo Beograd по цени од 5.595.000,00 динара. Остали понуђачи су: друштво Original, које је поднело понуду са ценом од 5.970.000,00 динара а друштво Birotehnika је понудило 6.611.430,00 динара за које је констатовано да је испуњавало услове конкурсне документације али је понуда неприхватљива због тога што прелази процењену вредност набавке.

49. **NSZ fotokopiri**, послат од стране запосленог у друштву Biro Print Sistemi дана 27.02.2018. године у 10:24 часова, са информацијом ка Марку Гердијану и Предрагу Самарцићу, да је друштво Biro Print Sistemi припремило тендер у НСЗ а који ће **изаћи за који дан и да су одлучили да не зараде ништа на машинама што ће им смањити трошкове на одржавању машина старих десет година које ће бити замењене новим**. Такође, запослени у друштву Biro Print Sistemi објашњава да је учествовао у припремању тендера и да је **омогућио да друштво Original да услужну понуду са две Minolte**.
50. **Dopis za UZZPRO**, послат од стране друштва Biro Print Sistemi дана 12.12.2017. године у 12:43 часова ка Предрагу Самарцићу и запосленом у друштву Konica Minolta са молбом да се пошаље допис УЗЗПРО о дефинисаним захтевима које морају да испуне овлашћени сервисни партнери и овлашћени продавци биротехничке опреме Konica Minolta. Запослени у друштву Konica Minolta је одговорио мејлом од 12.12.2017. године у 2:23 часова да му није познато да постоји званичан и потписан документ између Konica Minolta SE и дистрибутера у коме су званично дефинисани захтеви које партнери треба да испуне за добијање партнерског статуса.
51. **UPVO Poletarac Ruma**, послат од стране запосленог у друштву Konica Minolta дана 27.12.2015. године у 9:07 часова ка Предрагу Самарцићу, у којем друштво Konica Minolta тражи услужну понуду од друштва Original за наручиоца UPVO Poletarac Ruma и наводи које цене треба да понуди друштво Original. У одговору друштву Konica Minolta, друштво Original је прикључило своју понуду како је тражено.
52. **Gebruder Weiss – prateća ponuda**, послат од стране запосленог у друштву Konica Minolta дана 16.04.2018. године у 10:32 часова ка Предрагу Самарцићу, у којем друштво Konica Minolta тражи пратећу понуду и износи цене за предмете из понуде за наручиоца друштво Gebruder Weiss doo Dobanovci и друге услове трговине које друштво Original треба да пребаци на свој меморандум.
53. **Fwd: Upit**, послат од стране друштва Mega Servis дана 26.03.2018. године у 04:56 часова ка запосленој у друштву Konica Minolta у Хрватској са садржином: „У питању је тендер, контактирали смо вашу канцеларију у Србији али одговор је био да већ имају подржаног партнера за тај апарат за који смо вам послали упит. Било би добро да се чујемо и попричамо о сарадњи.“ Потом је Предраг Самарцић дана 26.03.2018. године у 08:57 часова проследио мејл запосленог у друштву Konica Minolta запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original у којем запослени у друштву Konica Minolta моли друштво Original да контактирају потенцијалног партнера из Ветерника уз напомену да му се чини да су већ у контакту јер друштво Mega Servis спомиње тендер за који нису добили подршку.
54. **Re: info partnerima sertifikacija i maf - radno**, послат од стране Марка Гердијана дана 27.05.2018. године у 11:51 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву

Original са садржином која представља **предлог текста за партнере** и прилогом под називом "Abendum KM partner certification and MAF¹⁰ issues".

Из садржаја описаних мејлова произлази да је обавештење друштва Original имало за циљ да се остали партнери друштва Konica Minolta обавесте о томе којем партнеру је опредељен који наручилац како остали партнери не би подносили понуде код тог наручиоца. Комуникација међу партнерима друштва Konica Minolta укључује и једно обавештење друштва Original ка осталим партнерима да ће директно друштво Konica Minolta поднети понуду код одређеног наручиоца. Из садржаја једног мејла произлази да су оба друштва, Original и Konica Minolta, желела да поднесу понуду код приватног наручиоца иако је претходно друштво Original обавестило све партнере па и друштво Konica Minolta да је тај наручилац опредељен друштву Original, у вези са чим је друштво Konica Minolta предложило друштву Original одржавање састанка.

Поред размене обавештења о опредељеном наручиоцу, партнери друштва Konica Minolta су међусобно прибављали услужне понуде, које служе да симулирају конкуренцију која суштински изостаје јер је тај наручилац „резервисан“ за оног партнера који прибавља услужну понуду, што се односи и на друштва Konica Minolta и Biro Print Sistemi.

Оваква врста комуникације међу учесницима на тржишту који су једни другима конкуренти има за циљ поделу тржишта снабдевања односно наручиоца. Из садржаја доступних одлука о исходима појединих јавних набавки произлази да након добијања поменутог обавештења друштва Original остали партнери нису конкурисали најављеном партнеру којем је опредељен тај наручилац тако што су се уздржали од подношења понуде или поднели услужну понуду са вишим ценом па је углавном најављени партнер закључивао уговор.

Садржај издвојене и одштампане електронске кореспонденције друштва Birolinija

Приликом спроведеног ненајављеног увиђаја у друштву **Birolinija** прегледан је рачунар директора Бранка Димитријевића и његова адреса biro@eunet.rs па је одштампана електронска комуникација која се односи на међусобно прибављање услужних понуда и обавештење друштва Original упућено партнерима друштва Konica Minolta о томе који партнер „ради“ на одређеном тендеру односно којем партнеру је опредељен који наручилац. Та електронска комуникација под следећим називима прикључена је записнику о спровођењу ненајављеног увиђаја од 28.05.2018. године и гласи:

1. **Spremiti kopije**, послат од стране запослене у друштву Original дана 02.04.2016. године у 14:15 часова ка друштву Birolinija са садржином: „Доћи ће неко код тебе у понедељак да донесе на потпис документацију за Галенику. На свакој страни ставити печат, потпис и печатирати коверту. Додај копије сертификата сервисера, радне књижице и копије саобраћајних дозвола.“ Том мејлу претходио је мејл од 30.03.2016. године у 13:44 часова: „Спреми ми копије сертификата сервисера, колико имаш, (траже 3) и копије радних књижица, копије сабраћајних дозвола за 3 возила...“ (Прилог 2)
2. **Info o aktivnostima partnera**, послат од стране Марка Гердијана дана 18.05.2016. године у 09:34 часова друштвима Birotehnika, Mikops, Birolinija, Dikti Line и Birodeveloping са садржином: „Обавештавам вас да Mikops ради на тендеру за набавку апарата за копирање за потребе Управе Града Ниша.“ (Прилог 3);

¹⁰ потврда произвођача

3. **Centar za promociju nauke Beograd-info o ucescu u JN**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 08.03.2016. године у 15:25 часова ка Предрагу Самарцићу и друштвима Birotehnika, Mikops, Dikti Line и Birodeveloping са садржином: „Центар за промоцију науке Београд је расписао јавну набавку ЈН бр. 2/2016 за **Konica Minolta тонере, бубњеве и девелопере**. Реч је о кориснику са којим већ више година имамо уговоре о сарадњи и које снабдевамо потрошним материјалом и услугама, Original учествује директно.“ (Прилог 4);

Према одлуци Центра за промоцију науке Београд о додели уговора бр. 208/16-7 од 21.03.2016. године за партију 1. тонери и потрошни материјал за штампаче Konica Minolta у јавној набавци број ЈН бр. 2/2016 једину понуду поднело је друштво Original и закључило је уговор.

4. **Nabavka zavod za transfuziju krvi Niš**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 14.03.2016. године у 10:01 часова ка друштвима Birotehnika, Mikops, Dikti Line, Birodeveloping и Birolinija са садржином: „Обавештавам вас да је у току поступак набавке уређаја код Завода за трансфузију крви Ниш. На том пројекту ради Mikops.“ (Прилог 5);

Према одлуци Завода за трансфузију крви Ниш о додели уговора бр. 758 од 23.03.2016. године једини учесник у овој јавној набавци је друштво Mikops, које је и закључило уговор.

5. **Obavestjenje-Tender Opstina Bor**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 31.05.2017. године у 10:19 часова друштвима Birotehnika, Mikops, Dikti Line, Birolinija и Birodeveloping са садржином: „Сређином јуна се очекује објава набавке уређаја Konica Minolta, коју расписује Општина Бор и на чијој припреми ради Mikops.“ (Прилог 7);

Одлуком Скупштине општине Бор број 404-545/2017-1 од 15.08.2017. године уговор о јавној набавци копир апарат додељује се понуђачу ПР Самостална занатско трговинска радња GM Сору Бор који је понудио нижу цену од друштва Mikops које је такође поднело понуду и од друштва Original затражило да изда ауторизацију произвођача Konica Minolta на име понуђача GM Сору Бор, како је друштво Original и поступило.

6. **Obavestjenje o ucescu u javnoj nabavci – Gradska uprava Nis**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 24.01.2018. године у 10:29 часова друштвима Birotehnika, Mikops, Dikti Line, Birolinija и Birodeveloping са садржином: „Прослеђујемо информацију да у јавној набавци мале вредности добара бр. 404-1Д/102-2017-28 Набавка 3 фотокопир апарата, коју је расписала Градска управа града Ниша, учествује Mikops.“ (Прилог 9);

Према одлуци Градске управе Ниш о додели уговора бр.492/2018-26 од 05.02.2018. године у јавној набавци мале вредности бр. 404-1Д/102-2017-28 -Набавка 3 фотокопир апарата уговор је додељен друштву Mikops као једином понуђачу.

7. **Fw: fw: Ponuda**, послат од стране запослене у друштву Birotehnika дана 07.12.2017. године у 13:01 часова ка друштву Birolinija са садржином: „Направи понуду по доле наведеним параметрима за Електроисток Пројектни биро Београд, Ровињска 14.“ У датим параметрима је и цена понуде коју би требало да понуди Birolinija. (Прилог 10);

8. **Re: Ponuda**, послат са мејла друштва Birolinija дана 11.08.2017. године у 11:29 часова ка друштву Birotehnika, у којој је молба да се достављена понуда за **одржавање фотокопир**

апарата ископира на меморандуму друштва Birotehnika, удари печат и на коверти напише Институт за кукуруз, Слободан Бајић 1, Земун Поље, Понуда за одржавање фотокопир апарата, те стави и копија сертификата а неко ће доћи да је узме. (Прилог 11); У одговору, послатом са адресе друштва Birotehnika од 11.08.2017. године у 11:29 часова ка друштву Birolinija потврђено је да је одрађено и да чека.

9. **Re: Poziv za dostavljanje ponude**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 13.09.2016. године у 11:25 часова ка друштвима Birotehnika и Birolinija са садржином: „И друштво Original је добило мејл од Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки за достављање понуде за услугу **редовног сервисирања фотокопир апарата** и замену грејне јединице“, што је одговор друштва Original на мејл упућен од стране друштва Birotehnika ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original и друштву Birolinija са питањем да ли су добили позив за достављање те понуде. (Прилог 12)
10. **Republička komisija za zaštitu prava - Ponuda**, послат од стране друштва Birotehnika дана 20.10.2016. године у 11:04 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original и друштвима Mikops и Birolinijа са садржином: „Очекује се да Републичка комисија за заштиту права, где имамо један Б-223, пошаље захтев за понуду. Молим да ме обавестите ако сте добили захтев па ћу вам послати текст за понуду. Хвала на разумевању и помоћи.“ (Прилог 16);
11. **Upit iz DRI**, послат од стране друштва Birotehnika дана 29.07.2016. године у 16:13 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original и друштву Birolinija са садржином: „Треба да стигне упит из ДРИ за редовне продајне цене **потрошног материјала и неких резервних делова за КМ С-224**. Mikops-и су већ послали. Треба им дати REUP цене а кад стигне упит молим вас да ми га проследите, па ћу га ја попунити, вратити вама да им га пошаљете.“ (Прилог 13);
12. **Tender gradski zavod za javno zdravlje – Dikti Line**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 15.05.2016. године у 13:09 часова ка друштвима Birotehnika, Mikops, Dikti Line, Birolinija, Birodeveloping и Original са садржином: „Градски завод за јавно здравље Београд ће објавити **тендер за сервисирање** на чијој припреми је радио Dikti Line и учествоваће са директном понудом.“ (Прилог 14);
13. **Javna nabavka gradski zavod za javno zdravlje Beograd – partner Dikti Line**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 21.03.2016. године у 09:33 часова ка друштвима Birotehnika, Mikops, Birolinija, Birodeveloping и на адресе indirektnaprodaja@originalgrupa.com, predrag.samardzic@originalgrupa.com са садржином: „Обавештавамо вас да се припрема тендер - **ЈН за одржавање и сервисирање копир апарата КМ и Develop**, Градски завод за јавно здравље на ком ће учествовати Dikti Line. Реч је о кориснику са којим већ више година имају уговор о сарадњи и који снабдевају потрошним материјалом и услугама.“ (Прилог 17);
14. **Vodovod Niš**, послат од стране Марка Гердијана дана 07.03.2016. године у 19:06 часова ка indirektnaprodaja@originalgrupa.com, са садржином: „Прослеђујем информацију да је у току припрема за тендер код ЈКР Naissus – Vodovod Niš, на коме ради Birodeveloping.“ (Прилог 18);
15. **Tender ЈКР Naissus/vodovod/Nis - Birodeveloping**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 30.03.2018. године у 10:39 часова ка

друштвима Mikops, Dikti Line, Birolinija, Birodeveloping и на адресе prodaja@originalgrupa.com и predrag.samardzic@originalgrupa.com са садржином: „Прослеђујем информацију да ће ЈКР Naissus Niš објавити тендер за сервисирање (одржавање) на ком ће Birodeveloping учествовати са директном понудом. Колегама из Birodevelopinga желимо успех.“ (Прилог 22);

Сви описани мејлови пронађени код друштва Birolinija се односе на прибављање услужних понуда или на обавештење друштва Original прослеђено осталим партнерима о томе којем партнеру је опредељен одређени наручилац.

16. **Re:Obavestenje o ucescu u javnoj nabavci – gradska uprava Niš**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 24.01.2018. године у 17:37 часова ка друштвима Birotehnika, Mikops, Dikti Line, Birolinija, Birodeveloping и Konica Minolta као и на адресе prodaja@originalgrupa.com, predrag.samardzic@originalgrupa.com, marko.gerdijan@originalgrupa.com, са садржином: „E-mejl је као и до сада, у циљу доброг пословања и развоја Konica Minolta брэнда, послат искључиво у информативне сврхе свим овлашћеним партнерима те стварно не разумемо ваше констатације о подели тржишта. Ви од нас нисте добили понуду а ни предлог да би га прихватили или одбили а што се тиче поменутог закона, молимо Вас да нам укажете на евентуални пропуст, уколико постоји, како бисмо исти одмах исправили.“ (Прилог 24); У питању је одговор на прослеђену констатацију друштва Birotehnika (која такође следи у мејлу запослене на месту консултанта продаје у друштву Original) послату на адресу друштва Original дана 24.01.2018. године у 13:21 часова: „Не прихватамо овакву поделу тржишта и сматрамо да је ово озбиљна повреда Закона о заштити конкуренције.“

На трогодишње континуирано достављање описаних обавештења друштва Original о томе којем партнеру је опредељен одређени наручилац друштво Birotehnika је дана 24.01.2018. године реаговало одбијањем прихватања поделе тржишта, како је класификовало понашање партнера друштва Konica Minolta.

Садржај издвојене и одштампане електронске кореспонденције друштва Mikops

Приликом спровођења ненајављеног увиђаја у друштву Mikops прегледани су рачунари које користи Владимир Митић (vladimir.mitic@mikops.rs, prodaja@mikops.rs, info@mikops.rs), и запослени у овом друштву претрагом по кључним речима: tender, j.n, nabavka. Том приликом издвојен је један број мејлова који су приложени уз записник о спровођењу ненајављеног увиђаја. Издвојени мејлови се односе нарочито на комуникацију између друштва Original и осталих партнера друштва Konica Minolta о томе који партнер је „припремио“ одређену набавку што је значило да је том партнеру опредељен тај наручилац као и на међусобно прибављање услужних понуда. Такође, следи и комуникација друштва Biro Print Sistemi са друштвима Original и Mikops у вези са набавкама из мејлова означених бројевима 1, 2 и 5 о томе коме су опредељени наручиоци наведени у тој комуникацији.

У питању су мејлови следећег назива и садржине:

1. **Tender Medicinski fakultet**, упућен од стране друштва Biro Print Sistemi од стране друштва дана 19.04.2017. године у 12:07 часова ка Марку Гердијану, друштву Mikops и запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original са садржином да ће сутра изаћи тендер за Медицински факултет који купује штампарску опрему-половне машине. Запослени у друштву Biro Print Sistemi констатује да је наручилац контактирао друге, између осталих, друштво Original и Mikops и да док су дошли до друштва Biro Print Sistemi буџет је

омогућио да се набаве четири половне машине мало старијих модела Konica Minolta. Како се даље наводи, то ипак не значи да ће они проћи на тендеру јер ограничења наравно нема, може свако да учествује и закључује: „**Моја молба, коју не морате да услишите је да не учествујете на овом тендеру да не спуштамо цену.** Ако ипак, не будете учествовали захваљујем се на предусретљивости а видимо се у петак свеједно“. (Прилог 2);

2. **Tender Medicinski fakultet**, послат од стране друштва Mikops дана 19.04.2017. године у 17:20 часова ка друштву Biro Print Sistemi са садржином: „**Mikops неће учествовати на поменутом тендеру а ми се видимо у петак**“.

Према одлуци о додели уговора бр. 71/IV-08/176 од 08.05.2017. године у поступку јавне набавке добара бр. ЈН 08/17 - копијер апарати и пратећа опрема за штампање радних свезака за потребе научне делатности Медицинског факултета уговор се додељују за партије од 1 до 4 друштву Biro Print Sistemi доо за копијер апарате.

3. **Да ли знаш ко ради Водовод Ниш и каква су фирма?** послат од стране друштва Mikops дана 17.11.2016. године у 3:40 часова ка Марку Гердијану који је одговорио да мисли да ради Марјан (друштво Birodeveloping) и да, како је наведено, намештају све са њим.
4. **Tender JKP Naisus**, упућен са адресе запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 28.04.2017. године у 09:42 часова ка друштвима Birotehnika, Birolinija и Mikops са садржином: „У току је припрема тендера у JKP Naissus Niš, на којој ради партнер Birodeveloping“. (Прилог 3);
5. **Fwd: tender održavanje PU Niš 2018**, упућен са адресе друштва Mikops дана 01.04.2018. године у 23:43 часова на адресу marko.gerdijan@me.com са садржином: „Ипак ми је послао мејл. **Чујемо се сутра да усагласимо причу везано за одржавање 163**“.

Мисли се на запосленог у друштву Biro Print Sistemi (З.Р.) који је послат друштву Mikops дана 01.04.2018. године у 21:15, у којем се објашњава како је претходних година протекла јавна набавка за одржавање апарата Minolta, Canon и Ricoh организована у три партије. Што се тиче тендера за 2018. годину набрајају се услови међу којима је одређени промет за последње три године на услугама одржавања Minolta B163, за који се констатује да га Biro Print Sistemi не испуњава самостално и **потом се објашњава како се зарада прави на резервним деловима а не на радном сату...Констатује се да ће остале детаље расправити телефоном.** (Прилог 7).

6. **Ponuda**, упућен са адресе prodaja@mikops.rs дана 24.04.2018. године у 12:20 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original са садржином: „Јел може ПДФ или да скенирам потписану и печатирану понуду?“ Претходила је порука запослене на месту консултанта продаје у друштву Original са детаљима понуде за општинску управу Деспотовац и мејл на који треба послати понуду. (Прилог 8);
7. **Fwd: Obaveštenje**, упућен са адресе marko.gerdijan@originalgrupa.com дана 18.06.2015. године у 09:20 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original, prodaja@originalgrupa.com и друштвима Birotehnika, Birolinija, Mikops, Birodeveloping, Dikti Line са садржином: „Прослеђујем информацију од Банета. Хвала на сарадњи“. Порука која је прослеђена од друштва Birolinije гласи: „Обавештавам вас да ћу учествовати на тендеру у **Институту за стандардизацију** за bizhub c-224e са ДФ и постољем који сам припремио“.

8. **JKP Zelenilo Beograd**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 04.07.2017. године у 14:35 часова ка друштвима Birotehnika, Birolinija, Mikops, Birodeveloping, Dikti Line и Original, чија садржина гласи: „У току је набавка услуге одржавања фотокопир апарата **Konica Minolta** код корисника ЈКП Зеленило Београд на којој раде колеге из директне продаје Originala“.
9. **Firma Danieli-saradnja**¹¹, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 04.05.2017. године у 09:37 часова ка друштву Original са садржином: „Поштовани партнери, уколико неко има започету сарадњу са компанијом Danieli молимо да нам данас пошаљете информацију“.
10. **Predlog Mikops d.o.o.**, послат интерно од стране Владимира Митића дана 11.04.2017. године у 12:18 часова ка Владимиру Митићу у којем се обраћа Зорану¹² уз молбу да о предлозима обавести Daniela Szekely. Предлог се састоји у томе да **Mikops жели да задржи већ успостављену сарадњу са одређеним предузећима или институцијама, чије називе наводи**, у погледу којих предлаже директну сарадњу са предузећем Konica Minolte док у погледу нових странака сматра да треба ићи преко друштва Original.
11. **Republička komisija za zaštitu prava-ponuda**, послат од стране друштва Birotehnika дана 20.10.2016. године у 11:04 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original и друштвима Mikops и Birolinija са садржином: „Очекујемо да Републичка комисија за заштиту права, где имамо један Б-223, пошаље захтев за понуду. Молим да ме обавестите ако сте добили захтев па ћу вам послати текст за понуду. Хвала на разумевању и помоћи“.
12. **iPlus sastanak**, послато од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 19.04.2017. године у 12:45 часова ка друштвима Mikops, Rid Electronic, Dialtech, Trinitron doo Beograd, Biro Print Sistemi и Марку Гердијану са садржином: „Да подсетим на наш састанак у петак, 21.04.2017. године, у 12 часова у друштву Original. Планирамо да не траје дуже од 2 сата и да након тога наставимо разговор на заједничком ручку“.

Садржај издвојене електронске кореспонденције друштва Dikti Line

Приликом спровођења ненајављеног увиђаја у друштву **Dikti Line** са рачунара који користи директор друштва Милица Радовановић ископиран је комплетан садржај електронске поште на ЦД и приложен је уз записник о спровођењу ненајављеног увиђаја као доказ број 4. Прегледом електронске поште на ЦД-у према кључним речима original, инфо о јн, тендер и сл. издвојени су мејлови који се односе нарочито на комуникацију између друштва Original и осталих партнера о томе који од њих је „припремио“ одређени тендер и који партнер ће поднети понуду код којег наручиоца или се ради о међусобном прибављању услужних понуда. Та комуникација укључује и једно обавештење друштва Original да ће понуду код одређеног наручиоца поднети друштво Konica Minolta.

У питању су мејлови следећег назива и садржине:

1. **Poreska uprava Niš**, послат од стране Марка Гердијана дана 29.12.2015. године у 11:52 часова ка индиректној продаји са садржином: „Обавештавам вас све да је у току поступак

¹¹ Danieli Systec Engineering Privredno društvo za automatizaciju i inženjering doo Смедерево

¹² З.М. запослен у друштву Konica Minolta

набавке нових и **одржавање старих уређаја** код Пореске управе у Нишу. На пројекту ради **Birotehnika**“.

2. **Info u vezi tendera**, послат од стране Марка Гердијана дана 17.07.2015. године у 13:25 часова ка индиректној и директној продаји Originala и друштвима Dikti Line, Birotehnika, Mikops, Birodeveloping и Birolinija са садржином: „У току је мала набавка **услуге рентирања и одржавања код корисника Titan Cementara Kosjerić** коју ради КМ директно“.
3. **Nabavka i servisiranje kupac Dikti Line**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 27.07.2016. године у 9:47 часова ка друштву Original са садржином: „Милица је јавила да нам је стигао захтев за понуду за **сервисирање уређаја ineo+454e и ineo 223** од Развојне агенције. То је купац Dikti Line (они су им продали уређаје) и не треба да дајемо никакву понуду. Милица је организовала и пратећу понуду, даће је Birodeveloping, који је такође добио позив за достављање понуде“.
4. **Tender EPS Novi Sad**, послат интерно од стране запослене у друштву Dikti Line дана 15.09.2015. године у 10:26 часова ка друштву Dikti Line са садржином: „Поштовани, овим путем Вам се обраћам како бисмо решили проблем настао везано за тендер ЕПС Нови Сад (**поправка и одржавање фотокопир апарата**). Наиме, пошто свакодневно пратимо портал јавних набавки и излазимо на све тендере изузев оних за које добијемо писано обавештење тј. мејл да је неко од партнера договорио посао. У овом случају тендер је објављен још 13.08.2015. године и било је довољно времена да се партнери обавесте уколико је посао договорен, мада је пракса да е-мејл добијемо пре датума објављивања саме набавке. У овом случају нико нас није контактирао везано за предметну набавку....требало би уредно слати обавештења пошто није у пракси да за сваки тендер позивамо фирме и постављамо питања о учешћу на тендеру“.
5. **Ponuda**, послат од стране Предрага Самарцића дана 05.03.2018. године у 14:13 часова ка друштву Dikti Line са садржином: „Не мора печат, само стави на меморандуму па у pdf“. Прилог је назван Diktiptt.
6. **Ptt**, послат од стране Предрага Самарцића дана 26.04.2018. године у 15:43 часова ка Dikti Line са садржином: Ништа не мењаш само прослеђујеш на мејлове: milica.bruic@posta.rs и adjokovic@jp.ptt.rs са текстом: „Поштовани у прилогу је информативна понуда за Develop уређаје коју смо већ слали. Молим те одмах ујутру или сада ако можеш“. На ову поруку одговорило је друштво Dikti Line дана 27.04.2018. године у 08:37 часова: „Послато“.

У описаним мејловима посебно се издваја интерни мејл друштва Dikti Line означен бројем 4, у којем то друштво негодује што у вези са једном јавном набавком није добило обавештење друштва Original о томе којем партнеру је опредељен тај наручилац, а пракса је, како друштво Dikti Line истиче, да се мејл добије пре објављивања јавног позива. С тим у вези, друштво Dikti Line се залаже за уредно слање обавештења друштва Original пошто други начин комуникације, како се наводи, није у пракси (позивање фирми за сваки тендер и постављање питања о учешћу на тендеру).

Садржај издвојене и одштампане електронске кореспонденције друштва Birotehnika

Приликом спровођења ненајављеног увиђаја у друштву **Birotehnika** са електронских адреса info@birotehnika.rs, office@birotehnika.rs и мејл адресе запослене у овом друштву издвојени су

и одштампани мејлови који се односе нарочито на комуникацију између друштва Original и осталих партнера, о томе који партнер „припрема“ одређену набавку и који од њих ће поднети понуду код којег наручиоца или се ради о међусобном прибављању услужних понуда. Комуникација друштва Original и Birotehnika, поводом захтева друштва Birotehnika за повољнију набавну цену за понуду у ЈН бр. 36/17 укључује у копији и друштво Konica Minolta а мејл друштва Birotehnika да се противи подели тржишта као и одговор друштва Original на тај мејл прослеђени су свим партнерима и друштву Konica Minolta.

У питању су мејлови следећег назива и садржине који су приложени уз записник о спровођењу ненајављеног увиђаја у овом друштву.

1. **Re: KD**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 13.12.2017. године у 14:44 часова ка друштву Birotehnika и Предрагу Самарцићу којим друштво Original обавештава да не могу добити ценовну подршку јер за тај тендер не испуњавају услов конкурсне документације (Прилог 3);
2. **Re: KD**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 19.12.2017. године у 14:11 часова ка друштву Birotehnika, Предрагу Самарцићу и prodaja@konicaminolta.co.rs у којем се наводи да је највећи број уређаја који се тражи на тендеру обухваћен акцијом и значајном подршком на партнер цену и да је стога прилично нејасно шта је суштинска подршка која се очекује.... (Прилог 4);
3. **Re: Tenderi**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 26.04.2017. године у 13:18 часова ка друштву Birotehnika, Марку Гердијану и Предрагу Самарцићу као одговор на питање друштва Birotehnika да ли је Геленика „ваша“ због **тендера за одржавање**, на шта је друштво Original одговорило да јесте, и да је Галеника њихов корисник. (Прилог 12);
4. **Re: Tenderi**, послат од стране Марка Гердијана дана 28.03.2017. године у 10:56 часова ка друштву Birotehnika и Original у вези јавне набавке расписане од стране Управе¹³ у којем Birotehnika обавештава да је у процесу припреме тендера за продукционе апарате за Управу, којим се друштво Original захваљује на информацији и моли за конкретније податке када их буду имали. (Прилог 13);
5. **Obaveštenje o tenderu - opština Dimitrovgrad**, послат од стране Зорана Радојева дана 30.10.2015. године у 15:51 часова ка друштву Birotehnika и запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original у којем се одговора са ок на мејл да је у припреми јавна набавка расписана од стране општине Димитровград, на чијој припреми ради Birodeveloping. (Прилог 14);
6. **tender opština Užice**, послат од стране друштва Birotehnika дана 15.04.2015. године у 9:58 часова ка Марку Гердијану и запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original у вези јавне набавке расписане од стране Општине Ужице у којем моли друштво Original да не дају понуду уколико имају неку преосталу машину. (Прилог 16);
7. **Re: KD**, послат од стране запослене у друштву Birotehnika дана 06.12.2017. године у 9:17 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original у вези јавне набавке расписане од стране Управе за заједничке послове републичких органа у којем је молба за информацију о најповољнијим ценама за наведене апарате и износу рабата који могу да

¹³ Управа за заједничке послове републичких органа

очекују на партнерске цене, на шта је одговорено да ће се захтев проследити КМ на одобрење посебних цена. (Прилог 17);

8. **Fw: Uprava finalne cene**, послат од стране друштва Birotehnika дана 02.02.2016. године у 14:55 часова интерно у оквиру друштва Birotehnika у вези јавне набавке расписане од стране Управе, што је у вези са мејлом Марка Гердијана од 12.12.2015. године којим му је послао цене и констатовао да су Original-ову понуду спремили у складу са договором. (Прилог 18);
9. **Re: Nacionalna služba za zapošljavanje - javna nabavka broj 36/17**, послат од стране Марка Гердијана дана 05.07.2017. године у 14:52 часова ка друштву Birotehnika, запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original, Предрагу Самарцићу и запосленима у друштву Konica Minolta у вези јавне набавке расписане од стране Националне службе за запошљавање и захтева друштва Birotehnika да добије што бољу цену за апарате које ће понудити НСЗ као неко ко је преко 150 апарата Konica Minolta продао НСЗ и одржава их тако што су успели да замене апарате брэнда Xerox. На то је из друштва Konica Minolta одговорено да се за све захтеве у вези са ценама обрете директно друштву Original. (Прилог 19);
10. **Fw: Re: Ponuda**, послат од стране запослене у друштву Birotehnika дана 11.04.2017. године у 14:04 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original у вези набавке од стране Републичке дирекције за имовину РС којом се од друштва Original тражи услужна понуда у којој цену наводи Birotehnika а Original доставља понуду са ценом како је тражено. (Прилог 20);
11. **Fw: Tender Gradski zavod za javno zdravlje**, послат од стране запослене у друштву Birotehnika дана 15.05.2017. године у 13:29 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original у вези јавне набавке коју ће расписати Градски завод за јавно здравље Београд, на чијој припреми је радио Dikti Line, у којем запослена у друштву Birotehnika одговара: „Хвала Ана“. (Прилог 21);
12. **Informacija**, послат од стране запослене на месту консултанта продаје у друштву Original дана 31.03.2017. године у 12:59 часова ка запосленој на месту консултанта продаје у друштву Original у вези набавке од стране ЈП Поште са констатацијом да су добили упит од ЈП Поште и питање: „Да ли су ваши?“ (Прилог 22);
13. **Tender za Apoteka Beograd**, послат од стране друштва Birolinija дана 18.06.2015. године у 8:23 часова ка друштву Birotehnika у вези набавке од стране Апотеке Београд, којом приликом се доставља попуњена понуда која треба да буде пратећа понуда са садржином: „Ископирај ово на меморандум, печатај, скенирај и пошаљи на мејл Апотеке Београд“ (прилог бр. 23);
14. **Ponuda za Institut za kukuruz**, послат од стране друштва Birolinija дана 18.03.2015. године у 9:00 часова ка друштву Birotehnika са констатацијом да је у прилогу понуда и да је ископирају на меморандум, печатају и запакују у коверат. (Прилог бр. 24);
15. **Ponuda**, послат од стране друштва Birolinija дана 18.09.2015. године у 8:24 часова ка друштву Birotehnika у вези набавке од стране ОШ „Никола Тесла“ Београд са садржином: „Да се ово ископира на ваш меморандум, овери печатом и скенира па пошаље на мејл os.nikolatesla@sbb.rs“. (Прилог 25);

16. **Ponuda**, послат од стране друштва Birolinija дана 07.05.2015. године у 7:58 часова ка друштву Birotehnika у вези набавке од стране Института за стандардизацију са садржином: „Да се ископира на ваш меморандум, печатира и убаци у коверту а неко ће доћи да узме.“ (Прилог 26);
17. **Fw: Ponuda za Jup Plan Ruma**¹⁴, послат од стране друштва Birolinija дана 19.06.2015. године у 7:50 часова ка друштву Birotehnika, чији прилог је понуда за Jup Plan Ruma, са садржином: „да се ископира на меморандум, удари печат и пошаље поштом препоручено“ (Прилог 28).

Констатује се да се већина мејлова понавља код више странака код којих су спроведени ненајављени увиђаји али није целисходно понављати њихов садржај код сваке од странака код које су пронађени.

Садржина описаних мејлова свим странкама је достављена у сва три Обавештења Комисије (од 17.06.2019. године, од 03.12.2021. године и од 08.02.2024. године) на која Обавештења су странке позване да се изјасне. Ниједна од странака у изјашњењима/поднесцима није оспорила тачност и веродостојност целокупне описане електронске преписке.

Изјашњења странака

Друштва Original, Konica Minolta и Dikti Line су након покретања поступка доставила изјашњење на одређене околности.

Друштво Dikti Line је у поднеску од 25.09.2018. године навело да није тражило обавештење друштва Original и да не може да забрани слање мејлова другим учесницима, додајући да су сви послати мејлови информативне природе, послати у сврхе промоције и развоја брэнда, без знања учесника односно главног дистрибутера да се таквим радњама крше прописи о заштити конкуренције.

Према наводима друштва Original из поднеска од 28.09.2018. године, а у вези са пословним односом са друштвом Konica Minolta, друштво Original не одређује ко ће бити партнер друштва Konica Minolta, већ по достављеном Уговору о пословној сарадњи бр. 186-07/14 од 16.07.2014. године (у даљем тексту: Уговор), закљученим на неограничено време са друштвом Konica Minolta, има обавезу да се брине и помаже трговцима да постану партнери, организује акције на тржишту, развија продајну и сервисну мрежу и помаже свим партнерима у њиховим активностима при чему не формира продајне цене већ то чини друштво Konica Minolta. Цена означена као d4 је најповољнија набавна цена која важи за друштво Original. Партнерске цене су означене као d3, d2, d1 или као цена за крајњег купца (REUP/КК). Партнер има редовне набавне цене а у случају јавне набавке може да тражи додатни попуст и друштво Konica Minolta одлучује да ли је то оправдано или није. Партнер сам формира своју продајну цену без икаквог уплитања друштва Konica Minolta а одлуку о томе кога ће друштво Konica Minolta да подржи у некој специфичној ситуацији односно да ли ће можда и директно наступати доноси искључиво друштво Konica Minolta. Кад су у питању јавне набавке и специјалне промоције свако може да аплицира за ценовну и организациону или техничку подршку и те цене које се тада добију су ниже и од најниже набавне цене за друштво Original (d4). Друштво Original такође може да конкурише како друштву Konica Minolta тако и партнерима Konica Minolta на одређеним пословима.

¹⁴ Јавно урбанистичко предузеће План Рума

Према наводима овог друштва, партнери друштва **Konica Minolta** се труде да добрим пословним односом увек нађу најбољег међу њима за тај конкретни посао који ће представљати бренд **Konica Minolta** с обзиром на велику конкуренцију других брендова као што су: **Canon, Xerox, Lexmark, HP, Ricoh, Toshiba, Kyocera**. Уколико постоји интерес више партнера за исти посао и ако би могли да понуде неке другачије услове, партнери наступају и одвојено.

Уз овај поднесак друштво Original је доставило Уговор. У „Уводним одредбама” достављеног Уговора прописано је да је „Купац ексклузивни партнер штампача, мултифункционалних уређаја, потрошног материјала, резервних делова и софтверских производа марке **Konica Minolta** и **Develor** задужен за посао са малим и средњим предузећима” и мрежу партнера док ће Додатљач своје пословање осим са Купцем моћи да обавља и кроз своју директну продају искључиво корпоративним клијентима, о чему ће Купац унапред бити обавештен. Пројекат са корпоративним клијентима значи пројекат од најмање 20 комада машина. Друштво Original задржава право да реализује пројекат са корпоративним клијентима по истом принципу у синхронизацији са Додатљачем.

У члану 6. Уговора прописано је, између осталог, да ће Купац производе марке **Konica Minolta** и **Develor** куповати искључиво од Додатљача као јединог и искључивог овлашћеног увозника те марке на територији Републике Србије. У члану 3. одељка „Цене и услови плаћања испоруке” прописано је да су се стране споразумеле да Купац у појединим случајевима има право да тражи од Додатљача јединствену понуду цена у којој се продајне цене примењују искључиво у датој јединственој понуди.

У Прилогу 4 поднеска од 28.09.2018. године, односно Анексу 1 уз Уговор о пословној сарадњи, који носи назив „Општи услови пословања”, прописано је овлашћење за ексклузивног партнера у члану 1. под називом „Ниво овлашћења”, сходно којем једино он може да поручује од друштва **Konica Minolta**, да има приступ ценовнику и добија ценовну подршку за пројекте од друштва **Konica Minolta**, док сви остали партнери поручују, добијају ценовнике (d1, d2, d3 и d4) и подршку кроз друштво Original.

У Прилогу 7 под називом „Процес сертификације КМ партнера и процедура издавања МАФ-а” од априла 2018. године прописани су типови сертификације као што су: продајни партнер за потрошни материјал, продајни партнер за хардвер и потрошни материјал, продајни и сервисни партнер - напредни продајни и сервисни партнер и премијум партнер за продају и сервис. Типови сертификације укључују годишњу куповину од Додатљача у одређеној минималној вредности од које зависи и набавна цена (d2 или d3) и тип сертификације.

Друштво Konica Minolta је у поднеску од 07.12.2018. године истакло да је увозник уређаја за штампање и сличне биротехничке опреме произвођача **Konica Minolta group**, при чему такву опрему продаје као снабдевач, односно додатљач друштву Original као купцу, односно дистрибутеру, који затим препродаје опрему трећим лицима, најчешће малим и средњим предузећима, као и другим дистрибутерима. Због лоших пословних резултата крајем фискалне 2013. године друштво **Konica Minolta** је у априлу 2014. године донело одлуку о новој стратегији коју ће примењивати **Konica Minolta** Србија. Обављање послова, укључујући фактурисање и администрирање уговора пребачено је из Београда у Загреб, због чега друштво **Konica Minolta** не може директно да сарађује са великим бројем дистрибутера.

Уз поднесак од 14.01.2019. године друштво **Konica Minolta** је доставило доказе у вези са променом пословне политике из 2014. године, као што су: одлуке или решења о престанку потребе за обављањем одређених послова односно радног односа и сл. Приложен је и

документ на енглеском језику под називом „Process for Partner Certification and Supporting documents“ од 11.12.2018. године а односи се на услове за сертификацију партнера.

У поднеску од 25.04.2019. године друштво Konica Minolta истиче да првенствено комуницира са друштвом Original док са другим партнерима то чини у знатно мањој мери али да размена мејлова не може да представља повреду правила о заштити конкуренције с обзиром на то да ниједна дистрибутивна мрежа не може да функционише у одсуству комуникације између партнера.

У вези електронске комуникације са друштвом Tarkett (мејл друштва Original означен бројем 25), наводи се да је друштво Tarkett сматрано корпоративним клијентом у складу са Уговором, тако да је легитимно стављено до знања друштву Original да друштво Konica Minolta има дугогодишњу сарадњу са тим клијентом.

За електронску комуникацију са друштвом Titan Cementara Kosjerić (мејл друштва Original означен бројем 14) истиче се да се ради о непрецизно сročеном мејлу послатом због устаљене праксе дистрибутивне мреже Konica Minolta да сву комуникацију обавља преко друштва Original као и да би се партнерима ставило до знања да ће свом дугогодишњем клијенту услугу пружити друштво Konica Minolta.

У прилогу поднеска од 25.04.2019. године друштво Konica Minolta је доставило претходне уговоре закључене са друштвом Titan Cementara Kosjerić наводећи да би друштво Konica Minolta, да стварно жели да контролише ситуацију на тржишту, могло да успостави систем директног снабдевања крајњих корисника с обзиром на то да може да понуди ниже цене од других дистрибутера, што би спречило конкуренцију између друштва Konica Minolta и других дистрибутера.

У вези са електронском преписком око ауторизација произвођача које је друштво Konica Minolta издавало својим партнерима преко друштва Original, достављене су копије ауторизација издатих на име више од једног друштва за сваку од три јавне набавке од којих је једна јавна набавка из 2019. године, а која није предмет поступка.

Даље се наводи да се мејл представника друштва Konica Minolta од 22.06.2016. године (мејл друштва Original означен бројем 22) тумачи као део свакодневне комуникације између партнера у току које се није могуће детаљно бавити сваким „тривијалним“ мејлом који може бити мање или више прецизан или вагати сваку реч да би се избегле негативне конотације као и да је примедба друштва Virotehnika о озбиљној повреди Закона о заштити конкуренције послата представници друштва Original а не представнику друштва Konica Minolta.

Изјашњење странака на Обавештења

Након анализе свих релевантних података, докумената и информација Комисија је током поступка и поновљеног поступка по утврђеном чињеничном стању достављала странкама Обавештења о битним чињеницама, доказима и осталим елементима утврђеним у поступку (од 17.06.2019. године, од 03.12.2021. године и од 08.02.2024. године) са позивима да се странке изјасне.

Обавештење од 17.06.2019. године

Друштво Original је у поднеску од 12.07.2019. године навело у вези са обавештавањем партнера друштва Konica Minolta електронским путем о томе којем од њих је опредељен

наручилац: „они¹⁵ су у посебном односу и могу међу собом да се договарају ко ће шта да понуди, ко ће где да учествује, ко ће коме да пружи подршку, јер ако они сви заступају исти бренд - Konica Minolta њима је у интересу да се продаје роба Konica Minolta, да се иста одржава....” У вези сертификације истиче да не види зашто је „камен спотицања” да се неколико фирми које представљају истог произвођача (партнери) договоре која од њих има највише шансе да се бори са остатком конкуренције, произвођачима и продавцима других робних марки, које има и више него довољно на тржишту Србије.

У вези услужних понуда друштво Original наводи да су све даване искључиво партнерима тако да се не може говорити о тзв. „намештању понуда”, јер је друштво Original имало уговоре о партнерском односу тј. о пословно техничкој сарадњи са свим партнерима Konica Minolta и на тај начин је могло да тражи или даје понуде, а да не крши закон, позивајући се на одредбе члана 5. Закона о повезаним учесницима на тржишту.

Даље се истиче да друштво Original није издавало ауторизације и није могло да бира да ли ће се обратити друштву Konica Minolta како би друштво Konica Minolta издало ауторизацију већ је морало да достави друштву Konica Minolta конкурсну документацију при чему је могло да буде консултовано за образложење и мишљење о издавању ауторизација.

Одговарајући Комисији на презентирани садржаје мејлова друштва Original означених бројевима од 1 до 74 из достављеног Обавештења од 17.06.2019. године ово друштво је испод највећег броја мејлова констатовало: „Шта то погрешно или супротно било ком закону има у овом мејлу.”

Друштво Konica Minolta је у поднеску од 15.07.2019. године и од 03.09.2019. године истакло да не може да представља повреду Закона чињеница да је неко лице обичан прималац појединих потенцијално проблематичних електронских порука. У погледу набавки чији су наручиоци била друштва Gebruder Weiss и UPVO Poletarac Ruma, друштво Konica Minolta истиче чињеницу да одређени мејлови које су слали поједини запослени из друштва **Konica Minolta нису били у потпуности адекватни**, иако су прошли обуку на тему пословања у складу са законом, а нарочито о правилима о заштити конкуренције. У прилогу поднеска достављен је и списак запослених који су похађали наведену обуку дана 17.02.2016. године. Даље се наводи да ово друштво види цео предметни случај као спашавање пословања друштва Birotehnika, које покушава да примора друштво Konica Minolta да промени своју пословну политику о чему је доказ приложено писмо друштва Birotehnika од 23.05.2018. године упућено друштву Konica Minolta Business Solutions Europe GmbH. У том писму се износи незадовољство друштва Birotehnika њиховим поступањем да се о бројним неправилностима учињеним од стране друштва Original одлучује на локалном нивоу и што нису постигли никакав напредак ни након састанка одржаног дана 13.02.2018. године у Будимпешти у просторијама друштва Konica Minolta.

Друштво Biro Print Sistemi је у поднеску од 12.07.2019. године навело да су мејлови настали у личној комуникацији запосленог комерцијалисте у друштву Biro Print Sistemi, са друштвима Original, Mikops, Konica Minolta, који не доноси пословне одлуке у име друштва Biro Print Sistemi. Поред тога, истиче се необавезујући карактер поступања по добијеном мејлу да не дају своју понуду у вези са чим се оспорава постојање договора партнера да не конкуришу једни другима на тендерима, јер се унапред не зна ко ће од конкурената и када да поднесе понуду и по којој цени. Ово стога што се на релевантном тржишту појављују као потенцијални понуђачи и многобројна друга друштва тако да нема „заједничке намере“ да се на тржишту поступа у смислу ограничавања, нарушавања или спречавања конкуренције на територији Републике

¹⁵ званични партнери Konica Minolta

Србије. Удели обухваћених друштава не прелазе назначене проценте из одредбе члана 14. Закона, поготову ако се у конкретном случају посматра спорна комуникација и јавне набавке за НСЗЗ и Медицински факултет у односу на друштво *Biro Print Sistemi* са друштвима *Original* и *Konica Minolta*, тако да су спорни споразуми дозвољени у складу са чланом 14. став. 2. Закона.

Друштво Mikors је поднеском од 17.07.2019. године указало на то да није доказано значајно ограничавање, нарушавање или спречавање, конкуренције на територији Републике Србије. Достављени су подаци о уделу брeнда *Konica Minolta* на тржишту Републике Србије у периоду од 2015.-2018. године у износу од 2,19 до 3,5% (према броју продатих производа - биротехничке опреме уопште и броју продатих производа брeнда *Konica Minolta*), што није значајан удео, због чега би се евентуално могло радити о споразуму мањег значаја према Закону о заштити конкуренције.

У делу свог одговора који носи поднаслов „Ефекти рестриктивног споразума” описује се да је у јавној набавци код Завода за трансфузију крви Ниш, ово друштво понудило предмет набавке по набавној цени када се узму у обзир трошкови транспорта и испоруке. У јавној набавци за Општину Бор учествовао је његов купац којем је друштво *Mikors* продало уређај са минималном зарадом. У јавној набавци мале вредности Градске управе града Ниша спроведеној 2016. године учествовало је, поред овог друштва, још 5 понуђача, па је понуда друштва *Mikors* рангирана као четврта и уговор је закључило друго друштво. Јавна набавка за истог наручиоца из 2018. године за набавку административне опреме - 3 фотокопир апарата додељена је једином понуђачу – друштву *Mikors*, које није одговорно за недавање понуда од понуђача који су учествовали на претходној јавној набавци из 2016. године, при чему указује на сопствену понуду у нивоу набавних цена уз достављене фактуре. У посматраном периоду ово друштво је, како наводи, учествовало само на четири јавне набавке мале вредности а учешће брeнда *Konica Minolta* у годишњем промету овог друштва за период 2015.-2018. година износи од 11,48% до 13,09%. Уколико Комисија ипак закључи да је дошло до повреде Закона, друштво *Mikors* негира постојање намере да изврши повреду конкуренције, наглашава да су изостале штетне последице повреде конкуренције, да се не ради о поврату учесника на тржишту и да је ово друштво у потпуности сарађивало и дозволило увид у тражену документацију.

Друштво Virodeveloping је у поднеску од 15.07.2019. године навело да је свака понуда тог друштва на јавним набавкама била независна, без договора са другим понуђачима или заинтересованим лицима а да је сва комуникација партнера усмерена ка друштву *Original* јер је 2015. године то друштво преузело од друштва *Konica Minolta* одговорност за логистичку, техничку, ценовну, тендерску подршку, доделу ауторизација итд. Објашњавајући комуникацију ка друштву *Dikti Line* наводи да се међусобно помажу у сервисном и продајном делу везано за производе брeнда *Develop* и као заступници истог брeнда не сматрају се конкуренцијом.

Друштво Dikti Line је у поднеску од 15.07.2019. године навело да се не може говорити о тржишту продаје биротехничке опреме произвођача *Konica Minolta* због незнатног удела овог брeнда на тржишту - до 5% нити се набавка биротехничке опреме везују за конкретан брeнд, већ за биротехничку опрему уопште у вези са којом указује на дистрибутере других брeндова - *Canon*, *Xerox*, *Lexmark*, *HP*, *Ricoh*, *Toshiba*, *Kyocera*. Евентуално би могло бити речи само о споразумима мањег значаја, који су дозвољени. Додаје се да ово друштво није имало намеру да у било ком облику буде учесник нелојалне конкуренције и да у конкретном случају није дошло до проузроковања штете како конкурентима тако ни корисницима, а нарочито општем друштвеном интересу.

Друштво Birotehnika је у поднеску од 06.08.2019. године навело да нема примедби на утврђено чињенично стање. Истиче да је дошло до драстичне промене у начину функционисања продајно - сервисне мреже од када је друштво Original постало ексклузивни дистрибутер за тржиште Републике Србије, о чему говоре изјаве из електронске комуникације у списима предмета као што су: „ако ти утичеш на тендерске карактеристике (припремаш карактеристике за тендер) онда ти имаш апсолутну подршку. У том случају можемо да ти помогнемо саветом како да их напишеш да што више елиминишемо конкуренцију.“ „Када то завршимо ти нам доставиш финални текст који ће изаћи на тендеру (потврда да ти контролишеш тендер је управо кад изађе такав текст).“

Како се даље наводи, не само из овог примера већ и из многих других примера произлази да су учесници јасно дефинисали поступке којим координирају своје деловање. Иако је ово друштво на почетку поступка навело да је заједнички именитељ у свим наведеним случајевима компанија Original, такву тржишну позицију друштву Original омогућило је друштво Konica Minolta додељујући му позицију ексклузивног дистрибутера. Konica Minolta никад раније није протежирала једног тржишног учесника на уштрб других и критеријуми попут рабатне скале су увек били објективно прописани.

Друштво Birotehnika је истакло и то да није јасно и принципијелно раздвојена позиција дистрибутера од позиције дилера, те да су друштво Birotehnika и сви остали чланови продајно - сервисне мреже доведени у подређен положај у односу на свог директног тржишног конкурента. Примера ради, на страници 12 Обавештења Комисије од 17.06.2019. године под редним бројем 49 наводи се изјава Марка Гердијана: „Ако ти треба сертификат могу га издати само теби тако да немаш проблем“, у вези са чим ово друштво закључује да су измене и недоследности у дефинисању јасних правила и критеријума које тржишни учесници треба да испуне да би стекли својство овлашћеног партнера једино у циљу омогућавања оваквог понашања друштва Original.

Друштво Birolinija се није изјаснило на Обавештење Комисије од 17.06.2019. године.

Поднесци у поновљеном поступку

У поновљеном поступку друштво Konica Minolta је поднеском од 06.10.2021. године остало при предлогу да се саслуша Daniel Szekely као лице које је било генерални директор друштва Konica Minolta у периоду од 2014. године до 2018. године у вези са општом пословном политиком, издавањем ауторизација и сл.

Поред тога, ово друштво је сумирало дотадашње наводе истичући да није одговорно за понашање званичних партнера и нема начина ни механизме да контролише њихово понашање, да је мала вредност јавних и других набавки са којима се доводи у везу, да није доказано значајно ограничавање конкуренције у вези са тим набавкама, те да није учествовало у креирању пословне политике која је омогућила намештање понуда путем произвођачких ауторизација и попушта јер су ауторизације издаване свим партнерима који их захтевају ако испуњавају транспарентне услове јавно доступне на веб страници овог друштва.

У погледу изречене мере заштите конкуренције у поништенем решењу Комисије се наводи да није утврђена у складу са законом и осталим актима Комисије и да одступа од претходне праксе Комисије.

Поднеском од 11.08.2021. године друштво Birotehnika је доставило поднесак са прилозима у којем су приказане, како се наводи, последице предметног рестриктивног споразума.

Достављена документација се односи на јавне набавке које су спроведене након покретања овог поступка због чега нису релевантне за предметни поступак.

Друштво Original је у поднеску од 12.08.2021. године предложило да се прибаве подаци од Управе царина, о свим увезеним биротехничким производима из пословне палете бренда Konica Minolta и путем Портала јавних набавки о томе на колико јавних набавки је учествовало свако од привредних друштава - странака у предметном поступку у периоду од 2015. до 2018. године а колико је расписано јавних набавки у овом периоду, које су за предмет имале набавку биротехничких производа у контексту утврђивања да ли су предметни учесници на тржишту могли да утичу на услове конкуренције и постоји ли значајно ограничавање и спречавање конкуренције.

Поднеском од 14.09.2021. године друштво Mikops је оспорило да је дошло до повреде било које одредбе Закона и остало при свим изнетим наводима и доказима достављеним Комисији у изјашњењу на Обавештење од 17.06.2019. године, у тужби ради поништаја Решења Комисије број 4/0-02-56/2019-64 од 27.09.2019. године и у Одговору на захтев за преиспитивање пресуде Управног суда број II -1 У 17605/19 од 14.05.2020. године достављеном Врховном касационом суду, а који Комисији није достављен.

Усмена расправа

С обзиром на пресуду Управног суда број II-1 У 17605/19 од 14.05.2020. године у погледу става да су одбијени предлози странака за извођење доказа а да је Комисија чињеничну грађу пре свега засновала на електронској комуникацији међу учесницима, у поновном поступку је одржана усмена расправа дана 30.09.2021. године и по предлогу друштва Konica Minolta у својству сведока на усменој расправи је саслушан Daniel Szekely (уз помоћ судског преводиоца за енглески језик) који је био генерални директор друштва Konica Minolta у периоду од 2014. године до 2018. године. Претходно достављеним поднеском од 17.08.2021. године ово друштво је одустало од предлога да се саслуша и запослени Зоран Матић у својству сведока.

Сведок Daniel Szekely је изјавио да је био лично укључен у коначној фази закључивања уговора са друштвом Original као партнером који доприноси пословању фирме и био је свестан појединих набавки, али не свих и додао да је друштво Konica Minolta одговарало на захтеве друштва Original за доставом сертификата. Што се тиче издавања сертификата произвођача Konica Minolta, потврдио је да у то време друштво Konica Minolta није имало правилник али је пословало у доброј вери. У друштву су сматрали да је веома битно да партнери, запослени, клијенти имају тачно сазнање како се послује тако да је потребно да постоји детаљан правилник, који сада и постоји. Као директор није потписивао ауторизације већ је то радио човек „у локалу“ (земљи за коју се издаје ауторизација) али на основу тих правила.

Нагласио је да наручилац објављује позив за достављање понуда за јавну набавку и његова је одлука који ће производ да набави, ког квалитета, те које захтеве понуђач треба да испуни. У периоду 2015. до 2018. године понуђачи су се захтевима обраћали друштву Original, које је те захтеве прослеђивало друштву Konica Minolta. Нова пословна стратегија друштва Konica Minolta подразумева да велика већина пословања у вези са партнерском мрежом иде преко овлашћеног дистрибутера – друштва Original, с тим што је понекад и друштво Konica Minolta пружало услуге крајњем клијенту. За пружање подршке за „припрему тендера” навео је да представља бољу набавну цену и техничку обуку како би се правилно инсталирали и користили уређаји овог произвођача.

Како је даље сведок навео, у то време није имао сазнања у вези са електронском кореспонденцијом која је у периоду од почетка 2015. до средине 2018. године циркулисала од стране друштва Original према партнерима друштва Konica Minolta: Mikops, Birolinija, Dikti Line, Birotehnika и Birodeveloping, а којом су били обавештавани о томе које друштво међу њима је припремало понуду за јавну набавку код одређеног наручиоца. Та комуникација му је предочена од стране адвоката након покретања поступка. Према његовим сазнањима, друштво Konica Minolta није одбило ниједан захтев за издавање ауторизације. На захтев за разјашњење у вези са издавањем ауторизација сведок је изјавио да је било прихваћено све што је било законито и истинито у захтевима за издавање ауторизација.

Најзад, сведок је изјавио да никада није са друштвом Original и било којим другим партнером договарао ко ће учествовати или ко неће учествовати на јавним набавкама и никада није давао инструкцију било ком запосленом да се договори са друштвом Original или неким другим учесником на тржишту ко ће се појавити са понудом на тендеру.

Пуномоћник друштва Original је на усменој расправи одустао од саслушања странке, Марка Гердијана који је у том тренутку био директор друштва Original, уз напомену да ће накнадно доставити његову изјаву. Других предлога странака није било осим да се одлучи о предлогу друштва Original од 12.08.2021. године за прибављање података од Управе царина и Портала јавних набавки.

У достављеној изјави Марка Гердијана од 14.10.2021. године се наводи да друштво Original, с обзиром на своје приходе, не може значајно да утиче на конкурентност на територији Републике Србије, да добит тог друштва најмање проистиче из јавних набавки везаних за Konica Minolta производе, да је битно утврдити релевантно тржиште у односу на број и вредност јавних набавки, да су и други понуђачи конкурентске опреме подносили понуде и побеђивали, да су понуђене цене друштва Original биле ниже од цена из тада важећих ценовника и да ово друштво **никада није оспорило одређену комуникацију** али да је погрешно окривљено за комуникацију по одређеном закону који се на то друштво не односи имајући у виду величину друштва.

Што се издавања сертификата произвођача Konica Minolta тиче, а који се најчешће деле на продајне и сервисне, улога друштва Original је била да на основу захтева корисника утврди да ли друштво које затражи сертификат испуњава услове и да то представи представнику произвођача.

У вези са условима конкурсне документације наводи се да друштво Original не може да утиче на коначну одлуку наручиоца јер се у оквиру истраживања тржишта неки наручиоци користе информацијама са интернета, неки се информишу телефоном, а неки траже информације путем мејла при чему сваки понуђач може својим коментарима и питањима током поступка јавне набавке да затражи одређене промене, а уколико сматра да постоје неправилности, има право да уложи жалбу и тиме може да заустави даљи ток поступка док се надлежна Комисија за јавне набавке о томе не изјасни.

Обавештење од 03.12.2021. године

Друштва Mikops и Biro Print Sistemi су у заједничком поднеску од 27.12.2021. године поновила примедбе из пресуде Управног суда број II-1 У 17605/19 од 14.05.2020. године наводећи да није утврђено колико је у посматраном периоду било укупно јавних набавки које су за предмет имале набавку биротехничких производа/сервисирање истих те да није јасно због које повреде се наставља поступак будући да се помиње члан 14. став 2. Закона а претходно је решење засновано на одредби члана 10. став 1. Закона. Поред тога, наводи се да није утврђена намера за закључење рестриктивног споразума у смислу члана 57. став 2. Закона,

тежина повреде као ни последица повреде конкуренције. У закључним наводима се понавља важност удела брэнда Konica Minolta у годишњем промету друштва Mikops од 9-13% чија пословна политика се не базира на јавним набавкама. Осим тога, како се наводи, изостале су штетне последице и не ради се о поврату а ова друштва су сарађивала са Комисијом у току поступку.

Друштво Biro Print Sistemi истиче да није јасно којим доказима се доказује да је друштво Biro Print Sistemi учествовало у закључењу рестриктивног споразума и ког датума, имајући у виду датум оснивања овог друштва (09.02.2017. године) и околности да се спомиње у свега три мејла.

Друштво Birodeveloping је у изјашњењу од 27.12.2021. године навело да Комисија води два поступка, пред Врховним касационим судом Узп. 181/2020 и предметни управни поступак па се предлаже прекид управног поступка до доношења правноснажне одлуке у поступку пред Врховним касационим судом. Ово друштво је остало у свему према наводима у тужби на поништено решење и одговору на захтев Комисије за преиспитивање пресуде Управног суда код Врховног касационог суда, а који Комисији није достављен. У прилогу изјашњења је информација о паду прихода од 22.10.2019. године до којег је дошло, како се наводи, због угроженог пословног угледа и тражи се обустава предметног поступка.

Друштва Dikti Line и Birolinija су у поднеску од 27.12.2021. године, преко заједничког пуномоћника, истакла да Комисија ни у поновљеном излагању чињеница не указује јасно на значајно ограничавање конкуренције и да сходно томе изречене мере не налазе примену у конкретном случају. Релевантно тржиште у предметном поступку је тржиште продаје биротехничке опреме а са минималним уделом брэнда Konica Minolta не може се говорити о постојању било каквог вида рестриктивног споразума. Ова друштва сматрају да нема основа за примену одредби о повреди конкуренције јер је једино и могуће обавити сервисирање опреме брэнда Konica Minolta од стране лиценцираних сервисера.

Код постојања једног дистрибутера конкретног брэнда и својеврсног вида сарадње привредних друштава који располажу истом опремом и баве се продајом истих производа не може се говорити о ограничењу конкуренције. Да би се уопште говорило о повреди конкуренције, Комисија је морала да утврди јасну намеру учесника поступка која је усмерена искључиво на ограничење конкуренције. Меру заштите конкуренције сматрају изузетно строгом за оно што сарадња привредних друштава у неким сегментима пословања представља.

Друштво Original се поднеском од 28.12.2021. године углавном осврнуло на 12 иницијалних мејлова које је доставило друштво Birotehnika у вези којих истиче следеће околности: по којој цени је понуђен предмет набавке, који је однос понуђене цене са редовном ценом тог производа, да ли је предмет набавке био на акцији, да ли је било других понуђача и ако јесте колико их је било и по којој цени су они понудили предмет набавке. Даље се образлаже доступност предмета набавки из увоза, истиче информативни карактер обавештења друштва Original послатог партнерима о победничком понуђачу и наводи да је у јавној набавци мале вредности из 2016. године било 5 других понуђача осим најављеног партнера за набавку апарата за фотокопирање за потребе градске управе Ниша.

У даљој аргументацији у вези са појединим набавкама се наводе разлози зашто други партнери нису могли да учествују или се наводи да путни трошкови сервисера са удаљене територије могу бити вишеструко већи од саме услуге. Објашњава се које значење је имало „партнер ради на тендеру” код одређеног наручиоца образлажући да „радити на нечему“ не представља санкционисано понашање а ако је могуће и да представља, за то није надлежна Комисија.

Закључује се наводима да је Комисија требало да утврди релевантно тржиште производа на релевантном географском тржишту, односно који удео увезених производа чине производи Konica Minolta произвођача.

Друштво Konica Minolta је на почетку поднеска од 22.12.2021. године углавном поновило већ изнете наводе у претходно достављеним поднесцима, те навело да Комисија није утврдила тржишне уделе друштва Konica Minolta и других странака, указујући на све јавне и друге набавке које представљају тржиште Konica Minolta опреме, тонера и сервисирања, те да само „присуство“ у преписци не може да задовољи ниједан стандард одговорности за било какву повреду Закона о заштити конкуренције.

За преписку у вези са друштвима Tarkett d.o.o Вацка Palanka се наводи да је треба посматрати у складу са Уговором о пословној сарадњи са друштвом Original и корпоративном клијенту иако Tarkett d.o.o Вацка Palanka није корпоративни клијент у ужем смислу речи док су набавке за друштва UPVO Poletarac Ruma и за Gebruder Weiss вредности 30 евра месечно и 5000 евра, респективно, што је према јавно доступним подацима безначајан проценат укупних годишњих прихода Konica Minolta у 2017. години.

Поводом концепта *single and continuous infringement* - јединствене и продужене повреде конкуренције из члана 10. Закона приговара се Комисији што није узела у обзир значајну европску праксу у том смислу и што није успела да утврди да је друштво Konica Minolta намеравало да својим понашањем допринесе заједничким циљевима којима су тежили сви учесници као и да ли је било спремно да прихвати њихов ризик. Што се мере заштите конкуренције тиче иста далеко премашује правичну меру ако је друштво Konica Minolta само спорадично конкурисало својим дистрибутерима и наводно спорадично пропуштало да изда неопходна документа.

Уследило је 9 примера јавних набавки у којима су ауторизације издате на име више од једног друштва.

Обавештење од 08.02.2024. године

На Обавештење Комисије од 08.02.2024. године изјаснила су се друштва Original, Dikti Line и Birolinija, Konica Minolta, Birodeveloping и Mikors, која су остала при до сада изнетим наводима да се утврди релевантно тржиште производа и да ли је у питању значајно ограничавање конкуренције и с тим у вези удео брэнда Konica Minolta, те циљ споразума, који би евентуално могао бити само споразум мањег значаја.

Друштво Mikors је у поднеску од 15.03.2024. године остало при досадашњим наводима изнетим у одговору на Обавештење од 17.06.2019. године, тужби ради поништаја решења Комисије од 27.09.2019. године, одговору на захтев за преиспитивање пресуде Управног суда II 1 У 17505/2019-64 од 14.05.2020. године, који Комисији није достављен, изјашњењима овог друштва и друштва Biro Print Sistemi на Обавештење од 03.12.2021. године и тужби ради поништаја решења Комисије од 08.09.2022. године. Поред тога, ово друштво је навело да је утврђено исто чињенично стање и у поновном поступку и да нису извођени други докази тако да је чињенично стање непотпуно и нетачно утврђено а из тако утврђеног чињеничног стања изведен је погрешан закључак. Указује се на констатације из описаних мејлова које потврђују да су трећа лица могла да учествују у поступку јавних набавки а у том случају, како друштво Mikors закључује, нема поделе тржишта.

Наглашава се да је изјава директора овог друштва из записника о спровођењу ненајављеног увиђаја да су им довољна конкуренција друштва која продају друге брэндове биротехничке

опреме у складу са становиштем Управног суда у пресуди од 14.05.2022. године и пресуди Врховног касационог суда од 30.05.2022. године те да Комисија није доказала да је дошло до било које повреде нити да су испуњени услови за одређивање мере заштите конкуренције.

Друштво Original је у поднеску од 29.02.2024. године у уводном делу свог изјашњења навело како су побољшани резултати пословања овог друштва променом начина дистрибуције производа Konica Minolta и да је управо улога тог друштва била да што више развије партнерску мрежу а не да новим правилима „елиминише” конкуренцију. Поводом издавања ауторизација произвођача Konica Minolta онима који нису сертификовани, друштво Original наводи да су и друга друштва могла добити сертификат управо зато да би сви могли да продају нпр. потрошни материјал или најједноставнији уређај, али издавање сервисних или продајних сертификата није могуће без положених испита. Подржавање партнера нема значење које му даје Комисија већ представља помоћ у припреми понуда, стручну и ценовну подршку како би партнеру олакшали да нуди уређаје, али свакако је наручилац односно крајњи корисник тај који диктира услове одређене јавне набавке.

Поред тога, указује се на паушалну и непримерену оцену да је друштво Original на било који начин било у повлашћеној позицији као дистрибутер јер није могло никоме да забрани учешће у набавкама и статус партнера није одређивало друштво Original већ друштво Konica Minolta, који је зависио од положених испита а не од добре воље било кога. Друштво Original је ретко подносило понуде па Комисија треба да одреди број набавки или њихову финансијску вредност а многе од поменутих јавних набавки нису окончане добијањем посла у вези са чим ово друштво истиче да није могло значајно да утиче на тржиште и да Комисија има доказе о уделу на тржишту овог друштва.

Такође, истиче да одржавање уређаја по свакој логици најчешће ради сервис који је пустио уређај у рад и указује на околност да конзорцијуми нису противзаконита категорија а да би се они десили неопходна је комуникација, затим се упућује на сложеност набавки мултифункционалних уређаја у односу на набавке друге врсте, те не одустаје од предлога да се прибаве подаци о свим увозницима штампача, потрошног материјала, резервних делова и других мултифункционалних уређаја брэнда Konica Minolta и Develop-а. Ипак, предлаже се Комисији да у циљу проналажења решења ове спорне ситуације и могућности мирног решења спора организује заједнички састанак са подносиоцем изјашњења, као и осталим противним странкама.

Друштва Dikti Line и Birolinija су у поднеску од 29.02.2024. године остала при свим дотадашњим наводима истичући да би се због тржишног удела брэнда Konica Minolta у продаји биротехничке опреме свих произвођача евентуално могло говорити о споразуму мањег значаја, који је дозвољен. Наведена друштва, сматрају погрешном интерпретацију члана Закона у вези са дозвољеним рестриктивним споразумима и истичу да значајно ограничење конкуренције мора бити искључиво у вези са уделом на тржишту.

Даље се наводи да ниједно од друштава која су обухваћена овим поступком није могло да утиче на тржиште до привредна друштва Konica Minolta и Original, која су неретко ограничавала све друге учеснике, наметала посебне услове поготово кроз систем сертификације, те је нејасан закључак како се на терет свих других учесника који нису имали никакву контролу може ставити нарушавање конкуренције. Конкуренција од стране других произвођача - Canon, Xerox, Lexmark, HP, Ricoh, Toshiba, Kyocera ничим није повређена, односно, удео на тржишту брэнда Konica Minolta није промењен нити су подносиоци закључили споразум са учесницима на релеватном тржишту а то су представници других произвођача.

Циљ ограничавања тржишта може се једино приписати друштвима која су водила „главну реч“ у доношењу одлука, односно друштвима која су друге учеснике условљавала и наметала нефер услове за сарадњу. У таквим околностима, евентуално може да се говори о неком нижем степену кривице, али никако о намери да се ограничи конкуренција. Подносиоци овог изјашњења једноставно нису имали никаквог избора, нити било које друго друштво које није, пре свега, друштво „Original.“

У погледу услужних понуда се наводи да би и без њих оно друштво које је једини понуђач и добило уговор. Са друге стране, и када би се узело у обзир да постоји симулација конкуренције, она нужно не значи њено ограничавање, што је Комисија пропустила да образложи.

Према закључним наводима ова два друштва, Комисија није образложила нити дала јасну аргументацију о којој се то тачно врсти хоризонталног споразума између странака ради, те указују на то да дата аргументација не даје основа да се изведе закључак да се не ради о споразуму мањег значаја који је, сходно одредби из члана 14. став 2. Закона дозвољен.

Друштва Dikti Line и Birolinija су у наведеном поднеску, који је достављен преко заједничког пуномоћника, адвоката Зорана Карловића из Београда, затражила обуставу предметног поступка и истакла захтев за накнаду трошкова за састав изјашњења у износу од 81.000 динара.

Друштво Birodeveloping је у изјашњењу од 27.02.2024. године остало код навода из изјашњења од 10.07.2019. године (у којем је изнет став да ово друштво није прекршило Закон, јер партнере не сматра конкуренцијом) и из тужбе ради поништаја решења Комисије од 08.09.2022. године. Такође, друштво Birodeveloping наводи да није образложено на основу чега је одређен новчани износ од 776.640,00 динара на име мере заштите конкуренције с обзиром на то да у решењу Комисије нема ни речи о намери, тежини предузете радње, њеној последици и трајању утврђене повреде конкуренције.

Друштво Konica Minolta је у изјашњењу од 27.02.2024. године навело да остаје код својих досадашњих навода и нарочито указује на то да странке у предметном поступку одговарају самостално за своје понашање у случају да буде утврђена њихова недозвољеност и да свега неколико мејлова може да послужи за опис понашања друштва Konica Minolta, при чему је одговорност за активну комуникацију са другим странкама била на друштву Original. Однос друштва Konica Minolta и Original као такав није имао за циљ да омогући, нити је фактички омогућавао намештање понуда. Друштво Konica Minolta је било онемогућено да учини било какву повреду правила конкуренције и није творац политике која је омогућила наводно намештање понуда путем контроле ауторизација које су издаване свим партнерима, на њихов захтев, ако испуне унапред предвиђене услове који су касније уређени и објављени на интернет страници овог друштва. Осим тога, предуслов је био да друштво Original проследи захтев партнера. Даље се износи да утврђивање циља спорне комуникације мора бити учињено на поуздан начин, да је тржишни удео странака релевантан јер је у вези са квалификацијом значајно односно споразума мањег значаја. Налаз Комисије да је друштво Konica Minolta свега неколико пута конкурисало својим дистрибутерима је у супротности за изузетно строгом мером која је стављена у изглед за изрицање у Обавештењу.

На крају се приговара укупном приходу друштва Konica Minolta за 2017. години како га је обрачунала Комисија сматрајући да нису искључени финансијски приходи који се односе на позитивне курсне разлике, а који су по природи ствари остварени у иностранству (13.610.000,00 РСД). У вези с тим, у прилогу су достављене напомене уз финансијски извештај друштва Konica Minolta за 2017. годину.

Наводи странака су оцењени у тексту образложења овог решења под називом „Налаз и опис повреде конкуренције из члана 10. Закона”.

Одлуке у вези са управљањем поступком

Оцењујући предлоге странака за извођење доказа и др., Комисија је, применом општих и посебних правила општег управног поступка, поступила на следећи начин.

Друштво Original је дана 20.02.2019. године поднело захтев за изузеће руководиоца Сектора за утврђивање повреда конкуренције као овлашћеног службеног лица, који је закључком председника Комисије број 4/0-02-56/2019-12 од 25.02.2019. године одбијен због тога што разлози које је подносилац захтева изнео представљају личну перцепцију односа овлашћеног службеног лица према пуномоћнику странке у поступку, и никако не могу представљати разлоге који доводе у сумњу објективност и непристрасност овлашћеног службеног лица у конкретном управном поступку.

Закључком овлашћеног службеног лица број 4/0-02-56/2019-56 од 20.08.2019. године одбијен је предлог друштва Original за прибављање извештаја од привредног друштва Konika Minolta на околност идентификације партнера овог друштва на територији Републике Србије у периоду 2015. - 2019. године са образложењем да је друштво Original, уз поднесак од 28.09.2018. године, доставило списак партнера по годинама за период 2015. - 2018. година и то: Birotehnika, Mikops, Birolinija, Birodeveloping и Dikti Line. Да ли све странке против којих се води поступак имају статус партнера није од значаја за поступање у овој управној ствари иако већина странака представља партнере друштва Konika Minolta, укључујући и друштво Original, како је објављено на интернет страни друштва Konika Minolta непосредно пре покретања овог поступка. Из тих разлога је оцењено да није сврсисходно прибављати тај извештај.

Предлог друштва Original за вештачење од стране вештака економско финансијске струке на околност зараде друштва Original по расписаним тендерима који се помињу у Обавештењу Комисије од 17.06.2019. године и количине увезених производа од стране друштва Konika Minolta у периоду 2015.-2019. године одбијен је закључком председника Комисије број 4/0-02-56/2019-54 од 06.08.2019. године. Висина зараде друштва по расписаним јавним набавкама које су обухваћене у предметном поступку не представља чињеницу која је од значаја за поступање у управној ствари, с обзиром на њен предмет - утврђивање да ли постоје „намештене понуде” (које представљају циљна ограничења конкуренције било да је реч о одређивању цене или подели тржишта снабдевања). Исто се односи и на другу околност на коју се предлаже извођење доказа вештачењем која је у вези са тржишним уделом производа Konika Minolta на тржишту продаје уређаја за штампу на територији Републике Србије, односно евентуалним постојањем споразума мањег значаја који у случају постојања намештене понуде није дозвољен. С обзиром на то да те чињеница нису релевантне за исход поступка не треба их ни утврђивати сходно одредби члана 116. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС”, број 18/16, 95/2018 - аутентично тумачење и 2/2023 - одлука УС), у даљем тексту: ЗОУП), према којем је прописано да се утврђују чињенице које су од значаја за поступање у управној ствари а доказивање се врши у погледу чињеница које су спорне.

Закључком службеног лица број 4/0-02-97/2021-30 од 06.10.2021. године одбијен је предлог друштва Original од 12.08.2021. године за прибављање података од Управе царина и Портала јавних набавки о свим увезеним биротехничким производима бренда Konika Minolta и броју јавних набавки на којима је учествовала свака странка и броју расписаних јавних набавки које су за предмет имале набавку биротехничких производа, у периоду од 2015. до 2018. године.

Утврђивање релевантног тржишта и тржишних удела није од значаја за поступање у предметној управној ствари и није од утицаја на степен евентуалног ограничења конкуренције а и не утврђује се на начин како подносилац предлаже, те у том смислу, предложено не би представљало адекватан начин и средство за утврђивање значајних спорних чињеница, нити би било од утицаја на другачију одлуку Комисије.

Решењем Савета Комисије број 4/0-02-43/2022-01 од 02.02.2022. године одбијен је предлог друштва *Biodeveloping* за прекид поступка због тога што је у току поступак пред Врховним касационом судом по захтеву за преиспитивање пресуде Управног суда од 14.05.2020. године, са образложењем да је улагање ванредног правног средства без утицаја на ток и трајање управног поступка, да исто не представља претходно питање као разлог за прекид поступка и да се не ради о обавезном прекиду поступка предвиђеном чланом 100. ЗОУП-а.

Налаз и опис повреде конкуренције из члана 10. Закона

На основу навода из пријаве споразума и приложених доказа уз пријаву, издвојене електронске комуникације странака, појединих страница пословног роковника друштва *Original*, Уговора закљученог између друштва *Original* и *Konica Minolta*, изјава странака на записник о спровођењу ненајављеног увиђаја, саслушања сведока на усменој расправи као и свих навода странака изнетих у свим поднесцима достављеним у току поступка оцењено је да су у конкретном случају странке, електронским путем, комуницирале већином поводом јавних набавки на утврђеним релевантним тржиштима производа на територији Републике Србије на начин да су се мејлом обавештавале, преко друштва *Original*, о томе која од њих ће поднети понуду код којег наручиоца, чак и пре објављивања јавног позива за достављање понуда, што је укључивало и међусобно прибављање услужних/пратећих понуда. Другим речима, странке су размењивале информације о томе којој од њих је опредељен који наручилац односно која од њих је победнички понуђач – понуђач који подноси понуду да би закључио уговор код одређеног наручиоца. У неколико случајева електронско обавештавање је било усмерено на набавке у приватном сектору и опредељивање приватних наручилаца.

Размена обавештавања преко друштва *Original* о опредељеном наручиоцу и међусобно тражење услужних понуда електронским путем предузета је ради међусобне поделе појединачних уговора о набавкама, према наручиоцима, односно поделе тржишта снабдевања, што је за циљ имало значајно ограничавање и нарушавање конкуренције на релевантним тржиштима већином јавних набавки али и приватних набавки у складу са одредбом члана 10. став 1. и 2. тачка 5) Закона, а у вези са одредбом члана 14. став 2. Закона.

Суштина одредбе члана 10. Закона јесте да учесници на тржишту самостално доносе пословне одлуке и самостално предузимају комерцијалне активности. Међутим, учесници на тржишту који су конкуренти, ради остваривања већег профита, приступају тајном договарању односно усаглашавању понашања на релевантном тржишту производа. Врсте усаглашене праксе или понашања, односно споразума између учесника на тржишту које су обухваћене чланом 10. став 1. и 2. Закона јесу она понашања где бар један учесник на тржишту у односу према другом усвоји одређено понашање на тржишту, односно где је као резултат контакта (директног или индиректног) између учесника на тржишту уклоњена или значајно смањена неизвесност њиховог понашања на тржишту као независних конкурената. Доказ о постојању било које форме споразума који ограничава конкуренцију може произаћи из прибављене електронске комуникације између учесника споразума, размене информација и докумената преко трећих лица, састанка удружења учесника на тржишту или других форми дослуха између представника и запослених два или више учесника на тржишту. Рестриктиван споразум у смислу права конкуренције може бити свака сарадња на тржишту која представља

веран израз заједничке намере учесника на тржишту да ограничи конкуренцију између себе, или између себе и других учесника.

Одредбом члана 10. Закона прописано је да рестриктивни споразуми представљају споразуме између учесника на тржишту који имају за циљ **или** последицу значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције на територији Републике Србије. Рестриктивни споразуми могу бити уговори, поједине одредбе уговора, изричито или прећутни договори, усаглашене праксе, као и одлуке облика удруживања учесника на тржишту, а којима се нарочито:

- 1) непосредно или посредно утврђују куповне или продајне цене или други услови трговине;
- 2) ограничава и контролише производња, тржиште, технички развој или инвестиције;
- 3) примењују неједнаки услови пословања на исте послове у односу на различите учеснике на тржишту, чиме се учесници на тржишту доводе у неповољнији положај у односу на конкуренте;
- 4) условљава закључивање уговора или споразума прихватањем додатних обавеза које с обзиром на своју природу и трговачке обичаје и праксу нису у вези са предметом споразума;
- 5) деле тржишта или извори набавки.

Рестриктивни споразуми забрањени су и ништави, осим у случајевима изузећа од забране у складу са Законом.

Забрањеност рестриктивних споразума произлази из вероватноће да ће такви споразуми имати значајан утицај на параметре на тржишту као што су цена, количина производње, квалитет производа, разноликост производа и иновације.

Према одредби члана 10. став 1. и 2. у вези са ставом 3. Закона произлази да је свака форма рестриктивних споразума (изричито или прећутни договори, усаглашена пракса и сл.), која није изузета од забране, једнако забрањена и ништава па није неопходно прецизно утврдити о којој форми се ради у сваком конкретном случају. Како су у питању тајни споразуми они најчешће и нису у форми писаног споразума.

Сходно одредби члана 10. став 1. Закона рестриктивни споразуми се разликују према томе да ли за циљ или ефекат односно последицу имају ограничење конкуренције и с тим у вези су различите правне последице и различите обавезе Комисије код доказивања једне или друге врсте ограничења конкуренције.

Одредбама члана 14. став 1. Закона дефинисани су споразуми мањег значаја као дозвољени полазећи од претпоставке да споразуми чији учесници имају мали тржишни удео не би могли довести до значајних ефеката на тржишту (10% или 15% у зависности од тога да ли је у питању хоризонтални или вертикални споразум). Ставом 2. овог члана Закона прописано је да споразуми мањег значаја нису дозвољени ако је циљ хоризонталног споразума одређивање цена или ограничавање производње или продаје, односно подела тржишта снабдевања, као и ако је циљ вертикалног споразума одређивање цене, односно поделе тржишта.

Следи да су хоризонтални споразуми о одређивању цена или ограничавању производње или продаје, односно подели тржишта рестриктивни споразуми који имају за циљ значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције (члан 10. став 1. и 2. тачке 1) и 5) Закона). Као такви споразуми спадају у најтеже повреде конкуренције и због елиминације такмичења између конкурената (било да су у питању дистрибутери производа исте марке или дистрибутери производа различитих марки) имају толико велики негативни учинак на тржишну утакмицу да је непотребно доказивати било какве стварне ефекте, односно последице на тржишту. Та претпоставка се базира на озбиљној природи ограничавања те на

искуству које показује да је вероватно да ће ограничавање тржишне утакмице према циљу произвести негативне ефекте на тржишту и угрозити циљеве којима теже правила на пољу заштите конкуренције. Такви споразуми спадају у забрањене рестриктивне споразуме код којих се подразумева да је ограничавање конкуренције **значајно**. Из тог разлога, тржишни удели учесника у споразуму са циљним ограничавањем конкуренције нису релевантни па самим тим ни тржишни удели учесника у таквом споразуму. Овакав став Комисије је потврђен претходно изнетим ставом Врховног касационог суда из пресуде Узп. 181/2020 од 30.05.2020. године, који се односи на једно од циљних ограничавања конкуренције - одређивање цена из одредбе члана 14. став 2. Закона (јер је разматрана повреда у виду циљног ограничења конкуренције - одређивање цена) али би се морао односити на целокупну одредбу тог члана која укључује и друга циљна ограничавања конкуренције, као што су подела тржишта снабдевања или ограничавање производње или продаје.

С обзиром на природу јавних набавки, које треба и морају да се одвијају у условима конкуренције, али и због плаћања за предмете набавки из јавних средстава, јавне набавке представљају погодан тло за разне форме тајног договарања и усаглашавања услова наступа конкурената у јавним набавкама ради смањења конкурентског притиска радњама као што су на пример: неподношење понуда од свих кредибилних потенцијалних понуђача, симулирана или фиктивна понуда, подела тржишта, ротирајућа понуда и сл. Стога су све форме договарања конкурената у јавним набавкама које се односе на утврђивање цена или других трговинских услова предмета набавке или на поделу тржишта јавних набавки позната у европском праву конкуренције као посебна повреда конкуренције – намештање или лажирање понуда (енгл. bid rigging). У питању су рестриктивни споразуми из члана 10. став 1. и 2. тачке 1) или 5) Закона. Повредом конкуренције у јавним набавкама се једнако сматрају тајни договори/усаглашена пракса понуђача производа различитог брэнда, као и производа истог брэнда, с тим да је у првом случају нарушена интер брэнд конкуренција, док је у другом случају реч о нарушавању интра брэнд конкуренције. Рестриктивни споразуми у вези са јавним набавкама као антикомпетитивна пракса подразумевају издвајање више новца на терет државних органа и институција те других органа и организација које врше набавке у поступку јавне набавке а последично и самих грађана као пореских обвезника, нарочито имајући у виду да јавне набавке учествују великим делом у привреди државе, чиме се умањује добробит друштва, која је, одредбом члана 1. Закона, дефинисана као један од основних циљева заштите конкуренције.

Иако је много већи подстицај за конкуренте да се у **вези са предметом јавне набавке** ослободе конкурентског притиска и приступе договарању и усаглашавању понуда, исте повреде конкуренције из члана 10. став 1. и 2. тачке 1) или 5) Закона се појављују и у редовном промету роба/услуга односно и код приватних наручилаца, па су странке исто понашање примениле неколико пута и на релевантним тржиштима приватних набавки.

Поведа конкуренције тј. подела тржишта снабдевања према наручиоцима у конкретном случају произлази из понашања странака (размене информација о томе која од њих подноси понуду код којег наручиоца) у вези, углавном, са утврђеним релевантним тржиштима јавних набавки али и приватних набавки, у периоду од почетка 2015. године односно априла 2017. године до покретања поступка изузев за друштво *Virrotehnika* које је обуставило описано понашање најкасније 24.01.20218. године када се успротивило оваквој подели тржишта. У питању су релевантна тржишта набавки биротехничке опреме – фотокопир апарата, штампача, мултифункционалних уређаја (чије техничке спецификације и карактеристике одговарају биротехничкој опреми произвођача *Konica Minolta*), набавки тонера и потрошног материјала за биротехничку опрему произвођача *Konica Minolta* и набавки услуге сервисирања тј. одржавања опреме произвођача *Konica Minolta*. Свака од странака у предметном поступку је **на описани начин** најмање једном учествовала на једном релевантном тржишту јавних

набавки а званични партнери друштва Konica Minolta (Original, Mikops, Birolinija, Dikti Line, Birotehnika, Birodeveloping) су разменили информације о томе која од њих подноси понуду код којег наручиоца код најмање 23 јавна наручиоца и то: општине Медијана, Параћин, Димитровград, Куршумлија, Алексинац и Бор, затим Градски центар за социјални рад, Градски завод за јавно здравље, Народна Скупштина РС, Управа града Ниша, Обједињена наплата Ниш, Пореска управа Ниш, Државна ревизорска институција, ЈКП Наисус Ниш, Српска академија науке и уметности, Универзитет у Београду, Универзитет у Крагујевцу, Центар за промоцију науке, Завод за трансфузију крви Ниш, Институт за стандардизацију, ЈКП Зеленило Београд, Дом културе Стеван Мокрањац, Неготин, Колубара и др.

Како из описаних мејлова произлази, поједини партнери из године у годину учествују у јавним набавкама код одређених наручилаца па углавном и закључују уговоре о јавним набавкама код тих наручилаца. Тако је на пример друштво Dikti Line учествовало у јавним набавкама код Градског завода за јавно здравље у 2015, 2016. и 2017. години, друштво Mikops код градских управа и служби Града Ниша у свакој од наведених година као и друштво Birodeveloping у јавним набавкама код ЈКП Наисус Ниш. То значи да је број јавних набавки у којима су званични партнери друштва Konica Minolta поделили тржиште снабдевања значајно већи од 23. У вези с тим је и предлог друштва Mikops да у погледу опредељених корисника (наручилаца), чије називе наводи, успостави директну сарадњу са друштвом Konica Minolta док се у погледу нових корисника залаже за то да се комуникација са друштвом Konica Minolta одвија преко друштва Original¹⁶.

Овом броју расподељених наручилаца треба додати још најмање 14 наручилаца, у којима су званични партнери и друштва Konica Minolta и Biro Print Sistemi једни другима обезбеђивали услужне понуде. У питању су релевантне јавне набавке следећих наручилаца: Град Ужице, Апотека Београд, Национална служба запошљавања, Установа за предшколско васпитање и образовање - UPVO Poletarac Ruma, Електроисток Пројектни биро Београд, Институт за кукуруз, Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки, Медицински факултет, Развојна агенција, ЈП Пошта Србије, Управа републичких органа за заједничке послове, ОШ „Никола Тесла“ Београд, Јавно урбанистичко предузеће Plan, Рума и Галеника (пре приватизације)¹⁷.

Следи да је међу странкама расподељено **најмање 37 јавних наручилаца** и много више јавних набавки. До поделе тржишта снабдевања је дошло и код приватних наручилаца и то: Titan Cementara Kosjerić, Tarkett Ваџка Palanka, Gebruder Weiss doo Dobanovci, Fresenius medical care doo и италијанско друштво Danieli. У вези са приватним наручиоцима Fresenius medical care doo (мејл друштва Original означен бројем 45) и италијанским друштвом Danieli (мејл друштва Mikops означен бројем 9) размењени су мејлови у контексту констатације партнера да је дао понуду и тражи да га обавесте уколико им се Fresenius medical care doo обрати са захтевом за понуду или се партнер интересује за то да ли је већ неко од њих започео сарадњу са друштвом Danieli.

Приликом прегледа веома великог броја одузете електронске комуникације, постоји вероватноћа да Комисија није издвојила мејлове који се односе на сваку набавку и сваког наручиоца код којег су странке у посматраном периоду учествовале на описани начин, па је претпоставка да је њихов број највероватније и већи од 42 наручиоца. Поједине странке, минимизирајући своје недозвољено понашање, у достављеним поднесцима покушавале су да прикажу да су учествовале у малом броју јавних набавки јер је за њих релевантан само број јавних набавки у којима су поднеле понуду и/или закључиле уговор. Међутим, и када нису подносиле понуде у описаним јавним и приватним набавкама то није била одлука коју су

¹⁶Мејл друштва Mikops означен бројем 10

¹⁷ мејл друштва Birolinija означен бројем 1 од 02.04.2016. године

донеле самостално и независно од других конкурената, овде странака, већ на основу претходне размене обавештавања о томе која од њих ће поднети понуду код којег наручиоца. Стога се као недозвољено понашање рачуна свака размена обавештавања о томе којој од њих је резервисан који наручилац укључујући наручиоце код којих су подносили услужне понуде, па чак и оне набавке у којима нису учествовале, јер је циљ размене обавештења са таквим садржајем подела тржишта снабдевања, независно од тога који од њих је поднео понуду па и закључио уговор односно независно од тога да ли је у случају набавке уређаја било понуда и од представника других произвођача и да ли је евентуално тај други представник закључио уговор.

Како произлази из описане електронске комуникације и изјашњења појединих странака, обавештавање између званичних партнера друштва Konica Minolta (Original, Mikops, Birolinija, Dikti Line, Birotehnika, Birodeveloping) се одвијало тако што су прво партнери обавештавали друштво Original о наручиоцима које су себи определили, а потом је друштво Original електронским путем у једном мејлу обавештавало све званичне partnere који од њих ће поднети понуду код којег наручиоца. Понекад је партнер проверавао да ли је друштво Original проследило то обавештење осталим партнерима, чиме је показао колико је важно да остали партнери буду на време обавештени како не би подносили конкурентске понуде а што оспорава наводе појединих странака да је обавештење друштва Original било информативне природе и да га нису тражили.

Партнери су себи опредељивали наручиоце првенствено по основу тога што су код њих „утицали“ на конкурсне услове или их „припремали“, како су сами квалификовали то понашање, које понашање Комисија није оцењивала као допуштено или недопуштено јер за то није надлежна. Тако се у самом мејлу друштва Original, којим обавештава остале partnere о томе којем од њих је опредељен који наручилац, наводи да одређени партнер „припрема“ одређену јавну набавку или да „ради“ на одређеној набавци и то пре објављивања јавног позива за достављање понуда. Поред тога, партнери су код опредељивања одређеног наручиоца наводили да имају дугогодишњу сарадњу са тим наручиоцем или да су претходно продали опрему за коју се набавља услуга одржавања.

Обавештени партнери, осим оног који је најављен као победнички понуђач, нису подносили понуде, понашајући се у складу са обавештењем друштва Original и очекујући да се исто понашање примени и код „њиховог“ наручиоца. Опредељени наручилац се исказивао и кроз прибављање услужних понуда до којих је долазило најчешће тако што је један од партнера друштва Konica Minolta (победнички понуђач) упућивао мејл другом партнеру и тражио да се достављени примерак понуде, у којој је уписана цена и други услови понуде, пребаци на меморандум даваоца услужне понуде - фиктивне понуде, стави печат и евентуално приложе сертификати и други докази. Како произлази из описаних мејлова, прибављање услужних понуда нарочито за јавне набавке је била честа појава и уочена је не само код званичних партнера друштва Konica Minolta већ код сваке странке појединачно најмање једном. Иако се издвајају по два партнера која најчешће један од другог траже услужну понуду долазило је и до другачијих комбинација партнера у погледу прибављања услужних понуда. То потврђује мејл друштва Original означен бројем 26 где друштво Birotehnika наводи да је за пратећу (услужну) понуду прошле године „давило“ друштво Birolinija а сада, како се наводи, „шарају“ и траже услужну понуду од друштва Original.

Иако су услужне понуде садржале цену понуде одређену од стране победничког понуђача, која је по правилу виша од цене победничког понуђача, првенствено се ради о договору о подели тржишта јер се понашање даваоца услужне понуде, која је суштински фиктивна, изједначава фактички са неподношењем понуде будући да се унапред зна да је тај наручилац опредељен победничком понуђачу, а давалац услужне понуде рачуна на то да ће се иста ситуација применити када на ред дође „његов“ наручилац где ће бити победнички понуђач.

Како показује садржај описаних мејлова, странке су њима опредељене наручиоце означавале као: „наш корисник“ или „корисник са којим имамо дугогодишњу сарадњу“ односно „ја радио прошле године“ и сл. или када нису znale коме је опредељен одређени наручилац међусобно су размењивале мејлове следеће садржине: „да ли знате ко ради Водовод Ниш“, „да ли су ваши“, „молим да ме обавестите ако сте добили захтев па ћу вам послати текст за понуду“ и сл.

Циљ наведене комуникације између друштва Original и осталих партнера друштва Konica Minolta (Mikops, Birolinija, Dikti Line, Birotehnika и Birodeveloping) недвосмислено произлази из саме представљене комуникације и то је подела тржишта снабдевања односно наручилаца. Партнери друштва Konica Minolta не оспоравају да је било договарања који од њих ће поднети понуду код којег наручиоца и одсуства међусобне конкуренције јер сматрају да је то понашање допуштено између партнера који представљају истог произвођача (исти бренд) што, како је претходно образложено, није основан аргумент.

У описану недозвољену електронску комуникацију у вези са релевантним тржиштима набавки, укључено је и друштво Konica Minolta у посматраном периоду, док се друштво Biro Print Sistemi придружило таквом понашању недуго након оснивања, у априлу 2017. године.

Обавештавање о опредељеном наручиоцу од стране друштва Original функционисало је олакшано због начина на који је организована дистрибуција производа Konica Minolta, коју су договорила друштва Original и Konica Minolta, како произлази из Уговора и њиховог фактичког понашања на релевантним тржиштима набавки, када је измењен претходни начин дистрибуције у којем су сви дистрибутери имали једнак положај.

Према Анексу 1 Уговора, од 08.04.2015. године, Општи услови пословања прописују да ће обрасци овлашћења произвођача бити дати одабраним партнерима из делегације друштва Original и праћени на месечној основи као и да ће друштву Konica Minolta бити достављан месечни извештај који, између осталог, садржи који производи су продати којим партнерима и по којим ценама. У Општим условима пословања из Анекса 1 Уговора, од 14.07.2016. године прописано је да је купац, друштво Original, као ексклузивни партнер једини могао да поручује од друштва Konica Minolta и да добије посебну јединствену понуду цена, у којој се продајне цене примењују искључиво у датој јединственој понуди, да има приступ ценовнику и добија ценовну подршку за пројекте од друштва Konica Minolta, док сви остали партнери поручују, добијају ценовнике (d1, d2, d3 и d4) и подршку преко друштва Original.

Посебна јединствена понуда цена се односи првенствено на јавне набавке које су за пословање ова два друштва веома важне, због чега је оваква улога дата друштву Original у дистрибуцији произвођача Konica Minolta, преко којег потенцијални понуђач једино може да оствари повољнију набавну цену производа Konica Minolta и прибави овлашћење тог произвођача потребно за учествовање у јавним набавкама. На тај начин, сваки партнер/потенцијални понуђач који се обрати друштву Original у вези са намером да учествује на неком од релевантних тржишта набавки пружа те информације друштву Original, које информације друштво Original потом може да подели са другим потенцијалним понуђачима који представљају исти бренд и тако обезбеди да они не конкуришу једни другима, при чему и само друштво Original може бити потенцијални конкурент на неком од релевантних тржишта набавки.

Из садржаја појединих описаних мејлова произлази да су званични партнери друштва Konica Minolta и друштво Biro Print Sistemi (почев од априла 2017. године), у функцији будућих понуђача, „припремали“ јавне набавке или „радили“ односно учествовали у припреми услова конкурсне документације на већ описаним јавним набавкама, што је било познато друштву

Konica Minolta. Како је описано у садржају првих шест мејлова друштва Original, „припремати“ или „утицати“ на услове набавке, значило је да представници партнера друштва Konica Minolta утичу на описивање техничке спецификације и карактеристика уређаја који је тај наручилац намеравао да набави тако да одговарају првенствено уређајима произвођача Konica Minolta као и на утврђивање услова конкурсне документације према којем понуђач мора да поседује овлашћење произвођача за продају уређаја и потрошног материјала или овлашћење за сервисирање тих уређаја. То је даље значило да је партнер који је „припремао“ или „утицао“ на услове набавке и најавио друштву Original да је припремио набавку, пре објављивања јавног позива за прикупљање понуда, добијао статус подржаног партнера тек када се објави позив за набавку са таквим условима, што је од стране друштва Original оцењено као сигурност да тај партнер „контролише тендер“, како је наведено у мејлу друштва Original означеном бројем 1. Подржани партнер је заузврат добијао повољнију набавну цену, овлашћења произвођача Konica Minolta, одговарајући гарантни рок уређаја и сл.¹⁸ и био је заштићен од понуда других потенцијалних понуђача производа истог брэнда на начин да су други заинтересовани потенцијални партнери били обавештавани од стране друштва Original да већ постоји подржан партнер.

Када су партнери друштва Konica Minolta најављивали друштву Original код којег наручиоца су „припремили“ или „радили“ на набавци, пре објављивања јавног позива, интерно упутство у друштву Original је гласило на пример: „Изашао тендер, треба ауторизација па јављај ако неко тражи, Virolinija излази“¹⁹ или на пример „Обратите пажњу да се не дају понуде за ову специфичну набавку“²⁰. Ако је друштво Original припремило набавку код наручиоца опредељеног том друштву интерно упутство је гласило: „Обавести их да смо тендер ми припремили и да ми излазимо“²¹.

С друге стране, када друштво Original није имало информацију да је одређена јавна набавка „припремана“ интерно обавештење у оквиру друштва Original је гласило: „Немам никакав посебан инфо. Дајте свима“ (мејл друштва Original означен бројем 26) или „Нико није најавио овај тендер тако да мислим да треба да му дамо цену. Ако учествује Mikops или неко јачи они ће свакако проћи а нисмо одбили Informatiku“²² односно „Обрати пажњу да нема ексклузиве него да сви добију потврду од канцеларије. Минолтин део тонера је мали“²³.

Кад је реч о овлашћењима произвођача Konica Minolta у форми ауторизације или сертификата за продају уређаја, тонера и/или сервисирање уређаја, друштво Konica Minolta није донело документ о условима под којима се издаје овлашћење произвођача Konica Minolta, што је остављало могућност за арбитрарно тј. дискриминаторно понашање. Разлог томе је што је, како произлази из садржине поједине описане електронске комуникације, овлашћење произвођача могао да добије сваки учесник на тржишту који припреми или утиче на услове конкурсне документацији тако што опише производ у погледу карактеристика и техничке спецификације које одговарају неком моделу уређаја произвођача Konica Minolta и уврсти у обавезне услове овлашћење произвођача за продају и/или сервисирање.

Потврда овоме је првенствено у садржају мејлова друштва Original означених бројевима 1, 2, 3 и 5. Наиме, у мејлу означеном бројем 1 наводи се: „Ако ти утичеш на тендерске карактеристике (припремаш карактеристике за тендер) онда ти имаш апсолутну подршку; У

¹⁸ Мејл друштва Original означен бројем 4

¹⁹ Мејл друштва Original означен бројем 43

²⁰ Мејл друштва Original означен бројем 33

²¹ Мејл друштва Original означен бројем 42

²² Мејл друштва Original означен бројем 29

²³ Мејл друштва Original означен бројем 30

том случају увек можемо да ти помогнемо саветом како да их напишеш да што више елиминишемо конкуренцију. Кад то завршимо ти нам доставиш финални текст који ће изаћи на тендеру (потврда да ти контролишеш тендер је управо кад изађе такав текст). Ми у том случају свим осталим партнерима кажемо да је то тендер који је припреман и за који партнер који га је припремао има 100% подршку“.

Према садржини мејла означеног бројем 2 констатује се да је: „...Потребно увести систем праћења свих захтева за тендерску подршку, пројеката Партнера и понуда уговорног типа, чији циљ су јасно дефинисана правила како се не би дешавало да се дуплирају понуде код Корисника (са неколико страна), да сам Корисник исте понуде тражи од Originala... да ли је баш паметно да овако опишем тендерску подршку... и оставим траг о контроли и припреми техничких карактеристика кад су у питању тендери...“

Мејлом означеним бројем 3 наводи се: „...Отворена утакмица на јавним набавкама када нико није заслужан за припрему кад је реч о уређајима Konica Minolta и посебне тендерске подршке нема ни за кога – партнери иду са редовним ценама. Разлика је у томе што има партнера који по свом промету (100.000 и више) имају боље цене... Потпуно је друга прича са корисницима које ви будете припремали - ту може да се организује другачија подршка и ситуација је много једноставнија“.

У мејлу означеном бројем 5 констатује се: „...Да је ауторизација потребна јер сваки партнер у том случају треба да нам се пријави и тако ћемо моћи да се договоримо са њим у вези ове набавке и да им дамо информацију ко је тендер припремио. Даље, уколико буде обједињено са IT опремом неко ко хоће да прода уређај заједно са IT опремом по нпр. набавној цени (само да прође партију) не би могао да добије ауторизацију од нас ако до сада није радио производе Konica Minolta.“

Ауторизација произвођача и њено виђење од стране друштва Original прецизно је објашњена и у мејлу друштва Original (Марка Гердијана) означеном бројем 6: „...Не постоји ниједна званична процедура која може осигурати добијање посла, **добра комуникација је такође неопходна**. Какву год спецификацију да напишеш никада није сигурно да се неће појавити неко други (Хегох, Куосега или било који други). Главни проблем је у томе што сви очекујемо да нас ауторизација заштити 100% и обезбеди нам профит који смо замислили. Значајно другачије и лакше је оправдати ауторизацију за одржавање пошто је ту ситуација много јаснија. Ја ћу се максимално потрудити да ауторизацију добијеш само ти ако изађе таква тендерска документација са захтеваном ауторизацијом. Није ми јасно зашто доводиш у питање активност на овом послу и кажеш да ће то преузети неко други. Увек треба да се бориш јер је то једини начин да сутра имаш машине које ћеш одржавати. Ја ћу ти сигурно помоћи колико год могу“.

Према наведеном, ауторизација произвођача не служи томе да се обезбеди квалитетно извршење јавне набавке већ се предвиђа у условима конкурсне документације да би се сваки заинтересовани потенцијални понуђач обратио друштву Original за добијање исте а то друштво ће потом моћи да обавести друге потенцијалне понуђаче да већ постоји подржани партнер. У том случају, само подржаном партнеру припадају повољнија набавна цена и овлашћења произвођача Konica Minolta а сви други евентуално заинтересовани за подношење понуде у истој набавци, који су обавештени да већ постоји подржани партнер, не подносе понуде јер су свесни тога да са редовним ценама (које су за сваког од њих различите) нису конкурентни или подносе „услужне“ понуде. Кад су у питању партнери друштва Konica Minolta, они не подносе понуде због тога што очекују да се иста ситуација примени и на њих па да буду заштићени од понуда других партнера друштва Konica Minolta када буде била у питању набавка код наручиоца кога су они припремали.

Следи да ауторизација треба да послужи да заштити партнере произвођача Konica Minolta првенствено од међусобне конкуренције али и од конкуренције других произвођача што се постиже описивањем уређаја који се набавља тако да што више одговара уређају произвођача Konica Minolta где ипак може доћи до конкурентске понуде од стране другог произвођача. Нацрт Документа о сертификацији и процедури издавања потврда о овлашћености од стране произвођача Konica Minolta израђен је од стране друштва Original тек у 2018. години и предат на потврду друштву Konica Minolta, а предвиђао је, између осталог, и овлашћење за продају потрошног материјала, које је формално зависило углавном од тога да ли је партнер испунио минимални износ годишње куповине одређен од стране произвођача Konica Minolta. Код набавке тонера и другог потрошног материјала најчешће се наводи у предмету набавке (или посебној партији) да се набављају тонери за уређаје произвођача Konica Minolta (мејл друштва Original означен бројем 19) па се ауторизација односи на овлашћење произвођача Konica Minolta за продају тонера што важи и за набавку услуге сервисирања опреме произвођача Konica Minolta где је потребно приложити одређене сертификате за сервисере издате од стране представника произвођача тог уређаја. У вези с тим, стиче се утисак да није објективно оправдано захтевати у јавним набавкама потврду произвођача Konica Minolta на пример за продају тонера или другог потрошног материјала за мултифункционалне уређаје овог произвођача будући да нема оправданог разлога зашто било који учесник на тржишту који жели да поднесе такву понуду не може да купи тонере од друштва Original и понуди их на одређеној јавној набавци. Доказ да је понуђач понудио оригинални тонер не би требало доводити у везу са потврдом о томе да је одређени учесник на тржишту овлашћен да продаје тонере произвођача Konica Minolta или да је овлашћени партнер произвођача Konica Minolta за продају потрошног материјала. Друштво Original је једном одбило да изда потврду да су тонери које је понудио један од партнера Konica Minolta на јавној набавци оригинални већ је издао потврду да су тонери купљени од стране тог партнера по одређеној фактури друштва Original оригинални (мејл друштва Original означен бројем 28).

У финалном документу Процес сертификације и процедура издавања потврде о овлашћености од стране произвођача Konica Minolta (MAF) - статус 04.2018, наводи се у вези са ауторизацијом произвођача („MAF“) следеће: „Партнер може да тражи MAF само од ауторизованог дистрибутера, компаније Original, са обавезом да достави целокупну тендерску документацију и његовог посла и плана активности за одређени тендер. Original је овлашћен да процењује информације у вези критеријума потребних за тендер и да даје мишљење за издавање MAF-а“. У даљем тексту овог документа се код набрајања документације која се доставља друштву Original издваја месечни извештај о продаји партнера и промету за уређаје и потрошни материјал. Поред тога, прописано је и то да се MAF може издати и другим трговцима који нису сертифицирани партнери уколико могу значајно допринети продаји Konica Minolta производа новим корисницима као и то да је друштво Original овлашћено да спроведе целокупну процедуру испуњавања Konica Minolta стандарда, да утврди испуњење и заштиту брэнда, док Konica Minolta задржава право да одлучи да не изда „MAF“ без икаквог образложења након **процене о испуњености стандарда**.

Уколико ауторизација произвођача Konica Minolta може припасти и несертифицираним трговцима то значи да сертификација нема неког значаја за извршење предмета јавне набавке, осим већ описаног, као што и нема било која друга сертификација осим за сервисирање опреме где је потребно да сервисер поседује одређена знања и вештине. Трговац који се помиње није било који трговац већ онај трговац који доприноси продаји Konica Minolta и новим корисницима/наручиоцима, а то је онај који припрема услове конкурсне документације и утиче на исте код нових наручилаца, будући да је значајан број наручилаца већ расподељен међу званичним партнерима.

Због значајне улоге коју ауторизација произвођача има у јавним набавкама, друштво Original је овлашћено од стране друштва Konica Minolta да то друштво изабере партнера за подршку, односно да спроведе целокупну процедуру испуњавања Konica Minolta стандарда, и да буде једино друштво које ће комуницирати са друштвом Konica Minolta, а што резултира контролисањем превасходно јавних набавки обезбеђивањем да се подноси само понуда подржаног партнера, кад год је то могуће. То нужно не значи само једна понуда представника произвођача брэнда Konica Minolta, јер су подношене и услужне понуде, али свакако значи само једна понуда која се подноси ради закључења уговора. Следи да и овај документ потврђује да се кроз ауторизацију/сертификацију у условима конкурсне документације обезбеђује контролисање јавних набавки и углавном понуда од само једног партнера произвођача Konica Minolta.

Описани начин пословања друштва Konica Minolta и Original са осталим дистрибутерима у вези са јавним набавкама у посматраном периоду показује да су ова два друштва фактички спроводила ова необјективна и дискриминаторна правила и пре него што су она формално донета.

Да су друштва Konica Minolta и Original манипулисала у издавању ауторизација и сертификата, поред мејлова друштва Original означених бројевима од 1 до 5, показује и садржина мејлова друштва Original означених бројевима 6 и 37, који се односе на обећање друштва Original да ће издати ауторизација само једном партнеру, као и бројем 22, према чијем садржају је друштво Konica Minolta, на захтев друштва Original, одбило да изда другу ауторизацију за исту јавну набавку са образложењем да је већ издало једну.

Из мејла друштва Original означеног бројем 6 произлази да сврха израде правила и процедуре за сертифицивање (април 2018. године) није била да буду објективна и недискриминаторна већ да омогуће контролисано учешће у јавним набавкама првенствено представника истог брэнда и осигурају закључење уговора о јавној набавци, што ипак није било довољно већ је, како констатује члан друштва Original, потребна и добра комуникација, која је разменом мејлова и остварена. У вези са овим мејлом је уочено колико је значајно да подржани партнер закључи уговор о јавној набавци чији предмет је одговарао одређеном моделу уређаја произвођача Konica Minolta јер је то омогућавало готово сигуран успех на наредним набавкама код истог наручиоца. Наиме, тај наручилац ће потом набављати тонере и потрошни материјал за уређај чији се произвођач може навести у опису предмета набавке као и за набавку услуге одржавања тог уређаја, за коју ће прописати да их могу одржавати само овлашћени сервисери од стране друштва Konica Minolta. Из тог разлога је подржани партнер понекад био мотивисан да на уређајима не заради ништа или веома мало да би потом одржавао уређаје, што ценовно није тако захтевно а зарада се постиже на деловима за уређаје а не на радном сату, како је објаснио представник друштва Biro Print Sistemi у мејлу друштва Mikops означеном бројем 5.

У комуникацију друштва Original и осталих званичних партнера друштва Konica Minolta (Mikops, Birolinija, Dikti Line, Birotehnika, Birodeveloping) о опредељивању наручилаца, на коју се односи садржина највећег броја претходно описане електронске кореспонденције, повремено је било укључено и **друштво Konica Minolta**. Из списка предмета произлази да друштво Konica Minolta не подноси понуде на редовној основи с обзиром на то да је његова примарна делатност да увози и снабдева ексклузивног дистрибутера - друштво Original биротехничком опремом и потрошним материјалом произвођача Konica Minolta али је повремено учествовало у набавкама крајњих купаца.

У вези са набавком код наручиоца Titan Cementara Kosjerić то друштво је преко друштва Original тражило да се обавесте остали партнери о томе да ће понуду код тог наручиоца

поднети друштво Konica Minolta, што значи да је том друштву опредељен тај наручилац²⁴, односно да остали партнери, уколико добију захтев за понуду, не треба да је подносе. Друштво Konica Minolta је примило мејл од стране друштва Original означен бројем 25, који је био насловљен и на остале partnere, у којем друштво Original, између осталих, обавештава и друштво Konica Minolta да води преговоре са друштвом Tarkett Ваџка Palanka, тј. да је тај наручилац опредељен друштву Original у вези којег мејла друштво Konica Minolta покушава да задржи тог наручиоца за себе, наводећи да је већ искомунцирало цену са друштвом Tarkett. Поред тога, друштво Konica Minolta је електронским путем затражило услужну понуду од друштва Original за јавну установу UPVO Poletarac Ruma (мејл друштва Original означен бројем 52) као и за приватног наручиоца Gebruder Weiss (мејл друштва Original означен бројем 51), дајући тиме до знања да се ради о њему опредељеним наручиоцима. Такође, друштво Konica Minolta је било обавештено о томе да његови партнери деле тржиште снабдевања првенствено јавних набавки будући да су партнери Birotehnika и Mikops послали мејл друштву Original да „раде“ на одређеној јавној набавци и да о томе обавести остале partnere у којем је наведена и електронска адреса друштва Konica Minolta (мејлови друштва Original означени бројевима 10 и 18), као и о томе да се потенцијални понуђачи обавештавају од стране друштва Original о томе да ли већ постоји подржани партнери (мејл друштва Original означен бројем 53). Најзад, мејл друштва Birotehnika од 24.01.2018. године, који је друштво Original добило од друштва Birotehnika о његовом противљењу подели тржишта и повреди Закона о заштити конкуренције, прослеђен је друштву Konica Minolta и осталим партнерима, чиме је друштво Original показало да у спровођењу те политике није било само већ да би требало да подели евентуалну одговорност првенствено са друштвом Konica Minolta и добије тим поводом упутство тог друштва.

Претходно је наведено да је друштво Konica Minolta одбило да изда две ауторизације за исту јавну набавку (мејл друштва Original означен бројем 22). Према оцени Комисије, чињеница да један понуђач поседује ауторизацију није сметња да се иста изда и другом понуђачу, осим у случају да не испуњава услове за издавање ауторизације, на шта се Konica Minolta у том мејлу није позвала. У тој јавној набавци коју је расписала Народна скупштина Републике Србије, ауторизацију произвођача Konica Minolta добило је само друштво Birotehnika иако је било заинтересовано још једно друштво па је тако ускраћивањем издавања још једне ауторизације онемогућено подношење најмање две понуде за набавку уређаја који је одговарао описаним карактеристикама уређаја произвођача Konica Minolta а који је хтео да понуди и други понуђач. Како је интер бренд конкуренција (конкуренција између понуђача уређаја различитих марки) увелико ограничена захтевима наручиоца, с обзиром на то да набавља уређај који одговара техничким спецификацијама и карактеристикама уређаја произвођача Konica Minolta, ограничавањем броја издатих ауторизација елиминише се и једина преостала могућа конкуренција - интра бренд конкуренција (конкуренција између различитих понуђача уређаја исте марке).

Према томе, осим што је друштво Konica Minolta и само директно учествовало у подели тржишта снабдевања (мејлови друштва Original означени бројевима 17, 25, 51 и 52) свесно је и упознато са поделом релевантних тржишта набавки од стране његових партнера. Следи да је друштво Konica Minolta променило начин пословања када су у питању релевантна тржишта нарочито јавних набавки, најкасније од почетка 2015. године, како би дистрибуција производа Konica Minolta функционисала у правцу елиминације конкуренције и избегавања дуплирања понуда а што није могло бити остварено без одређене улоге додељену друштву Original.

Из списка предмета произлази да ни након упознавања са мејлом друштва Birotehnika од 24.01.2018. године друштво Konica Minolta није променило начин понашања, јер је у априлу

²⁴ мејл друштва Original означен бројем 14

2018. године затражило услужну понуду од друштва Original за приватног наручиоца Gebruder Weiss. Није променило ни организацију ексклузивне дистрибуције произвођача Konica Minolta, у којем друштво Original као ексклузивни дистрибутер, истовремено представља конкурента на тржишту јавних набавки другим дистрибутерима, а којима даље препродаје робу купљену од друштва Konica Minolta тако да је они не могу купити директно од друштва Konica Minolta, нити могу директно затражити посебну набавну цену уређаја, овлашћења произвођача за учествовање на набавкама и сл. Сваки пут када би се друштву Konica Minolta неко од званичних партнера обратио директно, што је најчешће било друштво Birotehnika, за одговор је упућивано на друштво Original. Друштво Original се интересовало чак и за очекиване тендерске цене (како показује мејл друштва Original од 16.03.2018. године) када је на захтев партнера Birotehnika, за повољнију продајну цену уређаја ради подношења понуде у јавној набавци одговорило да достави очекиване тендерске цене. Управо због такве улоге у организацији ексклузивне дистрибуције произвођача Konica Minolta, друштво Original је на најједноставнији начин могло даље да дистрибуира информације о одређеном наручиоцу. Друга солуција (за коју се наводи да није у пракси) јесте да партнери позивају телефоном једни друге и међусобно се информишу који је чији наручилац (мејл друштва Dikti Line означен бројем 4). И тог разлога друштво Original израђује предлог пословне политике друштва Konica Minolta који потом даје на потврду друштву Konica Minolta (...тренутно је у изради документ који би требало да доведе у ред давање ауторизација, који ће бити завршен и потврђен од стране друштва Konica Minolta до 01. јуна 2018. године²⁵), иако би сваки учесник на тржишту требало самостално да утврђује своју пословну политику.

У вези са ауторизацијама/сертификатима произвођача Konica Minolta треба имати у виду и белешке у роковнику одузетом у друштву Original приликом спровођења ненајављеног увиђаја и страницу тог роковника број 45 у којем је забележено да **ако ексклузивни партнер утврди да било ко штети угледу уговорних страна има право да укине сертификат без обзира на број сертификата и сертификованих људи**, затим да статусе партнера никако не треба давати за целу годину јер се може десити ситуација као са партнером Birotehnika. Овај став друштва Original произашао је након што је друштво Birotehnika поднело захтев за заштиту права због фаворизовања одређеног понуђача односно учествовало у заједничкој понуди са представником другог произвођача када је подршку за ту јавну набавку добило од друштва Konica Minolta преко друштва Original.

Планирање губитка права на сертификацију без обзира на број сертификата и сертификованих људи такође представља манипулацију сертификатима и потврђује да сертификати служе за контролисање јавних набавки. Из ових белешки произлази да је друштво Original спремно да нађе начин како да осујети партнера који покуша да изађе из устаљеног, уобичајеног начина понашања у вези са јавним набавкама. Интерес друштва Konica Minolta као и интерес друштва Original са разлогом јесте да се продају производи тог произвођача. Међутим, ако се то постиже укидањем међусобне конкуренције између партнера друштва Konica Minolta доћи ће до умањења добробити која произлази из конкуренције а једна од њих је засигурно цена. О томе сведочи на пример садржина мејла друштва Mikors означеног бројем 1: „Моја молба, коју не морате да услишите је да не учествујете на овом тендеру да не спуштамо цену” или мејла друштва Original означеног бројем 2: „...сам начин тражења понуде таквог Корисника указује да је ничији. У тим ситуацијама можемо да апелујемо да се не убија цена...”

У оспоравању манипулације ауторизацијама друштво Konica Minolta је допуњавало своје наводе достављеним доказима да је било више од две јавне набавке у којима је за сваку од њих издало више од једне ауторизације, а што је и било неопходно код услужних понуда и заједничких понуда, о којима сведочи описана електронска комуникација. Тиме није оспорило

²⁵ Мејл друштва Original означен бројем 6

утврђено чињенично стање да ипак није издало ауторизацију за другог потенцијалног понуђача чак и кад је то друштво Original од њега тражило мада друштво Original најчешће није ни тражило од друштва Konica Minolta још једну ауторизацију за исту набавку, осим ако није било подржаног партнера или су у питању биле заједничке или услужне понуде. На тај начин, друштво Konica Minolta често и није било доведено у ситуацију од стране друштва Original да мора да одбија издавање сертификата и ауторизација, што значи да је друштво Original веома добро знало како да селектује потенцијалне понуђаче које ће предложити за издавање ауторизације произвођача Konica Minolta. Друштву Konica Minolta се достављала и конкурсна документација уз захтев за издавање ауторизације за одређеног партнера као и извештај о промету за сваког партнера како би и само контролисало јавне набавке. Од правила да је неопходан одређени промет остварен са друштвима Original и Konica Minolta да би се издала ауторизација се и одступало. На пример, новооснованом друштву Biro Print Sistemi друштва Original и Konica Minolta су омогућила добијање ауторизације разумевајући да то друштво полако преузима место које је претходно имао партнер Birotehnika и да оно учествује код наручилаца који су били резервисани за друштво Birotehnika као што су Државна ревизорска институција, Управа за заједничке послове републичких органа, Национална служба за запошљавање и др. Такође, друштво Konica Minolta је издало потврду од 04.08.2017. године - ауторизацију за СЗТР GM Copy com Бор за јавну набавку ЈН ПС 1-Д/2017 код Општине Бор, преко друштва Original, називајући га овлашћеним сервисним и продајним партнером опреме произвођача Konica Minolta иако је захтев за ту ауторизацију за СЗТР GM Copy com Бор поднело друштво Mikops, преко друштва Original. У тој набавци је учествовало и друштво Mikops али не као победнички понуђач јер је поднело понуду са вишом ценом од понуде СЗТР GM Copy com Бор.

Изјавама члана друштва Original „могу издати ауторизацију само теби“²⁶ или „потрудићу се да ауторизацију добијеш само ти“²⁷ друштво Original је потврдило да се селективно обрађало друштву Konica Minolta за издавање ауторизација свим потенцијалним понуђачима који су му се са таквим захтевом обрађали. Како је већ наведено, на то је било овлашћено од стране друштва Konica Minolta. Тако се дешавало да поједини потенцијални понуђач тражи од друштва Original да се ауторизација изда само том понуђачу јер је најавио да ће се објавити јавна набавка у чијој припреми је учествовао. Из тога произлази да је та врста пословне политике друштва Original била шире распрострањена, а не само у односу на званичне партнере.

Све наведено је у прилог чињеници да су друштва Original и Konica Minolta креирала услове дистрибуције произвођача Konica Minolta са намером да контролишу учествовање партнера/потенцијалних понуђача првенствено на релевантним тржиштима јавних набавки као и да су у вези са тим омогућила и олакшала комуникацију партнера друштва Konica Minolta – конкурената.

Друштво Birotehnika је у својој пријави навело да се остали чланови дистрибутивне мреже налазе у изразито зависном положају у односу на ексклузивног дистрибутера и представника произвођача. Такође, друштва Dikti Line и Birolinija су указала на водећу улогу ова два друштва у утицају на тржиште у вези са производима произвођача Konica Minolta наводећи да су друштва Original и Konica Minolta неретко ограничавала све друге учеснике и наметала посебне услове поготово кроз систем сертификације.

Што се тиче улоге друштва Biro Print Sistemi у одредљивању наручилаца оно се појављује у описаној електронској комуникацији почев од оснивања (09.02.2017. године) и то преко свог

²⁶ Садржај мејла друштва Original означен бројем 37

²⁷ Садржај мејла друштва Original означен бројем 6

запосленог, који је као бивши запослени у друштву Birotehnika до 01.02.2017. године, био упознат са праксом слања обавештења о опредељеном наручиоцу од стране друштва Original као и са устаљеном праксом међусобног прибављања услужних понуда, будући да је електронска комуникација у друштву, како долазна тако и одлазна, била насловљена углавном управо на тог запосленог.

Све то је познато како друштву Original тако и друштву Konica Minolta, па су након оснивања друштва Biro Print Sistemi, наставили сарадњу са тим запосленим али у име друштва Biro Print Sistemi²⁸. Када су се пословни односи друштва Birotehnika са друштвима Original и Konica Minolta променили односно погоршали, друштво Biro Print Sistemi је већ започело преузимање наручилаца који су били резервисани за друштво Birotehnika као што су Национална служба запошљавања и Управа за заједничке послове републичких органа, у чему су му помогла друштва Original и Mikops²⁹. Иако друштво Biro Print Sistemi није званичан партнер друштва Konica Minolta, то друштво успева да обезбеди потребна овлашћења и повљнију набавну цену за наступ на јавним набавкама код ових наручилаца преко друштава Original и Konica Minolta, што му они омогућавају у намери да задрже наручиоце претходно опредељене друштву Birotehnika, будући да су свесни да је запослени у друштву Biro Print Sistemi имао већ остварене контакте код тих наручилаца, код којих је припремао услове конкурсне документације за друштво Birotehnika. Извршавањем уговора о јавним набавкама са производима произвођача Konica Minolta друштво Biro Print Sistemi је непосредно након оснивања већ било прилици да побољша свој статус код друштва Konica Minolta а што произлази из позива друштва Original упућеног друштву Biro Print Sistemi за пословни састанак iPlus партнери за 21.04.2017. године, недуго после његовог оснивања.

На основу мејлова друштва Original означених бројевима 48 и 49 и мејлова друштва Mikops означених бројевима 1 и 2 произлази да је представник друштва Biro Print Sistemi „припремио“ јавну набавку код Националне службе запошљавања и код Медицинског факултета тако што је обезбедио да друштво Original поднесе услужну понуду код Националне службе запошљавања за два уређаја Konica Minolta а за потребе понуде код Медицинског факултета је замолио друштва Original и Mikops да не учествују да се цена не би спуштала, што су они прихватили. Такође, друштво Biro Print Sistemi покушава да осујети понуду друштва Birotehnika код Управе за заједничке послове крајем 2017. године када од друштва Konica Minolta тражи за потребе тог наручиоца документ о дефинисаним захтевима које морају да испуне овлашћени сервисни партнери и овлашћени продавци биротехничке опреме Konica Minolta³⁰.

Друштво Biro Print Sistemi је према томе учествовало у најмање две јавне набавке почев од априла 2017. године па до покретања поступка на начин да је са друштвима Original и Mikops разменило информације о њему опредељеним наручиоцима са чим су се ова два друштва сагласила и поступила како је договорено и описано. Та врста комуникације за циљ има поделу тржишта снабдевања према наручиоцима.

Како је друштво Birotehnika третирано од стране друштва Original након што је уложило захтев за заштиту права у једном поступку јавне набавке и наступало у конзорцијуму са дистрибутером опреме марке Canon³¹ при чему је подршку за ту јавну набавку добило од друштва Original (Konica Minolta) односно након 24.01.2018. године када их је упозорило на поделу тржишта, произлази из незаштићених страница пословног роковника друштва Original.

²⁸ Мејл друштва Mikops означен бројем 12

²⁹ Мејлови друштва Original означени бројевима 48, 49 и 50

³⁰ Мејл друштва Original означен бројем 50

³¹ Мејл друштва Original означен бројем 44

На незаштићеној страници одузетог роковника у друштву Original бр. 51 забележено је: „Александра Зарић, Биротехника, наручилац, до прекосутра да се пролонгира. ... сертификат се издаје годишње...³² коју је КМ издало са одређеним роковима; званично може одузети; насловљено на тендер; без обзира што је дат папир – да до ...³³ повезано са сајтом/не одузима се право да ради али се одузима званичан сертификат”.

На незаштићеној страници роковника бр. 53 забележено је: „Birotehnika-данас одговарам или не, и даље смо са оваквим ставом, за све даље комуникације састанак... ”³⁴

На незаштићеној страници роковника бр. 45 забележено је: „партнер статус никако за целу годину - шта ако се овако нешто деси;

ако Birotehnika не да потпуно јасан план до априла 2018 изгубе статус;....³⁵ како не би уништавао тржиште годину дана, ексклузивни партнер утврди да било ко штети угледу страна има право да укине сертификат - фирма губи право да представља КМ без обзира на број сертификата и сертификованих људи, статуси ће важити формално до 01.04.2018, како се током године губи ауторизација, одлука којом се губи”.

Из наведеног недвосмислено произлази како се друштво Original као ексклузивни купац уређаја Konica Minolta на територији Републике Србије може односити према сваком партнеру друштва Konica Minolta који „угрожава тржиште”, „штети интересима КМ” и сл. како је друштво Original окарактерисало понашање друштва Birotehnika, са којим ставом је очигледно било сагласно и друштво Konica Minolta.

Друштво Original је потом тражило друге начине обавештавања партнера за које се наводи да више не треба да иду мејлом, а што произлази из незаштићене странице роковника бр. 77 која почиње са „састанак МГ³⁶” 29.01.2018. године (четири дана после упозорења друштва Birotehnika о подели тржишта) и гласи:

- мејлове партнерима о ценама Ана не треба да шаље мејлом,
- Марко Ј да нађе начин како ће слати мејлове са ценама и информацијама партнерима,
- нове заказати састанке - фокус на iPlus партнерима,
- Марија да шаље на захтев,
- Ана не тражи начин праћења корисника/понуца...Каћа дефинише групе у Vis-и за праћење,...³⁷

Следи да се није одустало од слања информација партнерима о томе коме је опредељен који наручилац ни после упозорења друштва Birotehnika само се мења начин обавештавања.

Што се тиче навода странака у вези са њиховим понашањем на релевантним тржиштима набавки издвајају се прво они наводи којима су странке потврдиле да партнери не конкуришу једни другима, што Комисија оцењује као вид признања учињене повреде конкуренције с обзиром на то да је и ограничење интра бренд конкуренције забрањено.

Директор друштва Mikors, Владимир Митић, потврдио је на записник о спровођењу ненајављеног увиђаја од 28.05.2018. године да је уобичајена пракса да се друштва која су партнери Konica Minolta и Develop међусобно обавештавају о учешћу на јавним набавкама и да се партнери углавном договарају да једни другима не конкуришу на тендерима, јер су им довољна конкуренција друштва која продају друге брендове као што су Canon, Sharp, Xerox, Куосега, прецизирајући да када има сазнање да је неко од партнера, или друштво Original

³² нечитко

³³ нечитко

³⁴ изостављено као непотребно

³⁵ нечитко

³⁶ Марко Гердијан

³⁷ изостављено као непотребно

раније радило на неком тендеру онда се не јавља на тај тендер. Појаснио је да се сва комуникација обавља преко друштва Original, односно да друштво Original обавештава остале partnere који ће партнер учествовати на одређеном тендеру, због чега остали партнери не конкуришу.

И друштво Original је у поднеску од 28.09.2018. године потврдило да партнери наступају заједно и труде се да добрим пословним односом увек нађу најбољег међу њима за конкретни посао који ће представљати бренд Konica Minolta с обзиром на то да је конкуренција велика и долази од других произвођача као што су: Canon, Xerox, Lexmark, HP, Ricoh, Toshiba, Kyocera. Уколико постоји интерес више партнера за исти посао, како се наводи, они наступају и одвојено.

Друштво Birodeveloping је потврдило да не сматра partnere друштва Konica Minolta конкуренцијом док став друштва Dikti Line произлази из већ описаног мејла тог друштва означеним бројем 4 од 15.09.2015. године да то друштво излази само на тендере за које није добило обавештење да је наручилац већ неком додељен односно да већ неко од њих није „договорио посао”.

Друштво Konica Minolta се изјаснило о природи описаних мејлова у којима се то друштво помиње називајући их **потенцијално проблематичним електронским порукама и мејловима који нису били у потпуности адекватни**, а што се односило првенствено на комуникацију са друштвом Original у вези са услужним понудама за наручиоце Gebruder Weiss и UPVO Poletarac Ruma. Квалификацију релевантних мејлова за ово друштво као неадекватних и проблематичних Комисија цени као недозвољену комуникацију.

Наводи странака којима се оспорава постојање повреде конкуренције су пре свега везани за релевантно тржиште производа и уделе странака на релевантном тржишту, који према њиховом ставу, чини било која биротехничка опрема, док су занемарили друга два тржишта: набавку тонера и потрошног материјала за уређаје произвођача Konica Minolta и набавку услуге сервисирања уређаја Konica Minolta, где је наручилац наводио бренд произвођача. Поред тога, инсистирају на утврђивању значајног ограничавања конкуренције као и последица споразума, што све није релевантно код циљних ограничења конкуренције.

Што се тиче навода странака о необавезујућем карактеру обавештења друштва Original треба имати у виду да се претпоставља да је прималац обавештења прихватио информацију да та набавка односно тај наручилац припада победничком понуђачу и, уколико се томе није јасно успротивио, прилагодио томе своје поступање на тржишту тако што код тог наручиоца није подносио понуде. У списима предмета не постоје докази о томе да се било која друга странка осим друштва Birotehnika успротивила достављању предметних обавештења у одређеном тренутку. Штавише, уочено је супротно понашање и то од стране друштва Dikti Line које је изразило неслагање поводом јавне набавке услуге поправке и сервисирања фотокопир апарата јер није добило обавештење о томе којем од њих је опредељен тај наручилац (мејл друштва Dikti Line означен бројем 4).

Иако је исход јавних и других набавки у вези којих су странке комуницирале на недозвољен начин ирелевантан за утврђивање постојања рестриктивног споразума неопходно је истаћи да је провером исхода једног броја релевантних јавних и приватних набавки уочено да је сврха тог обавештавања испуњена и у највећем броју случајева једини понуђач међу партнерима је био и победнички понуђач. Изузетно, само код јавних набавки уређаја је у пар случајева понуду поднео и представник другог произвођача. У вези са тим, наглашавање да је у једној јавној набавци опреме изабрани понуђач сасвим друго привредно друштво а да је најављени партнер заузео четврто место није од значаја за предметни поступак већ чињеница да су

партнери тим мејлом били обавештени којем од њих је опредељен тај наручилац и да остали обавештени партнери друштва Konica Minolta нису подносили понуду у тој јавној набавци, не зато што су тако сами одлучили већ зато што су о томе разменили обавештење и применили га. То не значи да партнер друштва Konica Minolta који је једини међу њима поднео понуду за набавку уређаја произвођача Konica Minolta у тој јавној набавци нужно мора и да закључи уговор о јавној набавци. Чињеница да није било размене информација о опредељивању наручилаца са представницима другог или других брендова уређаја не умањује значај ограничавања интра бренд конкуренције на тој јавној набавци.

Неоснована је тврдња да је паушална и непримерена оцена да је друштво Original на било који начин било у повлашћеној позицији будући да је једини партнер са низом овлашћења од стране друштва Konica Minolta која не припадају ниједном другом партнеру.

У вези са издавањем ауторизација друштва Konica Minolta посебно се указује на навод друштва Original из поднеска од 29.02.2024. године да су и друга друштва могла добити сертификат управо зато да би сви могли да продају нпр. потрошни материјал или нејједноставнији уређај, али да издавање сервисних или продајних сертификата није могуће без положених испита. Како изложено чињенично стање потврђује, сви ипак нису могли да продају нпр. потрошни материјал или нејједноставнији уређај произвођача Konica Minolta, јер је један од захтева друштва Konica Minolta и Original за добијање сертификата да је већ остварен одређени промет у производима Konica Minolta, који захтев нови потенцијални понуђачи нису испуњавали.

Што се тиче сертификата за одржавање уређаја, и по оцени Комисије је потребан сертификат за овлашћене сервисере који потврђује да поседују знање и вештину за поправку биротехничке опреме нарочито у гарантном року, што је својим наводима потврдило и друштво Original. Не улазећи у то да ли су само сервисери уређаја произвођача Konica Minolta у стању да одржавају те уређаје или би и сервисери других произвођача успешно могли да сервисирају уређаје произвођача Konica Minolta, Комисија је утврдила да су услови набавке услуге сервисирања уређаја произвођача Konica Minolta или различитих уређаја од којих већина припада произвођачу Konica Minolta били такви да им је потребан сертификат управо произвођача уређаја којих има највише (Konica Minolta), а у тој ситуацији друштва Konica Minolta и Original су у прилици да одлучују коме ће омогућити добијање сертификата а коме неће и то без образложења, како је и поступано.

Код навода друштва Original да конзорцијуми нису противзаконита категорија а да је за њих неопходна комуникација констатује се да се према садржају највећег броја описаних мејлова није радило о заједничким понудама, које уз то и нису увек дозвољене по Закону о заштити конкуренције³⁸. Комуникација о намери подношења понуда или било којем другом откривању будућег понашања у вези са понудом, нарочито ценом и другим условима понуде и сл. се сматра недозвољеном комуникацијом.

Аргумент да путни трошкови покупују понуду па се зато не може очекивати да партнери подносе понуде код удаљених наручилаца није основан иако генерално путни трошкови могу да утичу на висину понуде. Међутим, у конкретном случају, наручиоци чије је седиште у Нишу опредељени су тако да код једних наручилаца понуде подноси друштво Mikops а код других друштво Biodeveloping иако су им путни трошкови исти јер су седишта оба друштва у Нишу. Исто се односи на друштва као што су Birolinija, Birotehnika, Original, Dikti Line, чија су седишта у Београду и међу њима опредељене наручиоце са седиштем у Београду. У вези са

³⁸ Мишљење Комисије под називом Примена члана 10. Закона о заштити конкуренције на одређене облике сарадње између учесника на тржишту у поступцима јавних набавки објављено на линку <https://www.kzk.gov.rs/kzk/wp-content/uploads/2021/03/Misljenje-javne-nabavke.pdf>

тим, констатује се да сумњиву околност за анализу описаних јавних набавки није изазвала чињеница да нису сви партнери учествовали у свим описаним јавним набавкама већ чињеница да нису ни најмање два партнера од наведених учествовала ни у једној од описаних јавних набавки осим када је у питању подношење услужне понуде. Околност да партнери не морају да учествују на свакој јавној набавци јесте прихватљива али они нису учествовали у описаним набавкама на основу самостално донете одлуке већ усаглашене/договорене одлуке партнера да остали обавештени партнери не подносе понуде или поднесу услужне понуде код већ опредељеног наручиоца једном од њих.

Чињеница постојања једног дистрибутера конкретног брэнда и сарадње привредних друштава који располажу истом опремом и баве се продајом истих производа не оправдава ограничавање конкуренције међу њима што је једнако повреда конкуренције као што би била повреда конкуренције – подела тржишта снабдевања између представника брэнда Konica Minolta и представника других брэндова. Партнери друштва Konica Minolta представљају независна правна лица и постојање уговора о пословној сарадњи међу њима не подлеже примени одредби члана 5. Закона о повезаним лицима с обзиром на то да ниједно од њих нема могућност одлучујућег утицаја на вођење послова другог партнера на начин како је то предвиђено поменутиим чланом Закона.

За квалификацију рестриктивног споразума са циљним ограничењем конкуренције нису релевантни наводи странака о томе који партнер је на колико јавних набавки учествовао и која је њихова вредност, да ли је закључио уговор и по којој цени, нити ти елементи имају утицаја на квалификацију значајног ограничавања конкуренције која произлази из самог циља рестриктивног споразума - поделе тржишта снабдевања.

У вези са применом јединствене и континуиране повреде у конкретном случају неоснован је навод друштва Konica Minolta да Комисија није на страни овог друштва доказала потребне елементе за примену овог концепта, што се образлаже у делу који се односи на меру заштите конкуренције.

Предлог за састанак друштва Original у циљу мирног решења спора је оцењен као несврсисходан.

Неосновани су наводи друштва Konica Minolta, којима се оправдава слање мејлова друштву Original у вези са понудама за друштва Titan Cementara Kosjerić и Tarkett Вацка Palanka, да се ради о корпоративним клијентима јер исти нису куповали најмање 20 уређаја. Код навода овог друштва да ниједна дистрибутивна мрежа не може да функционише у одсуству комуникације констатује се да је као спорна комуникација односно забрањена комуникација оцењена само она комуникација која се тиче међусобног обавештавања о опредељеном наручиоцу и у вези са тим а у другу комуникацију у дистрибутивном ланцу произвођача Konica Minolta Комисија није улазила.

Размотрени су и сви други наводи и докази које су странке у поступку изнеле, али је оцењено да нису од утицаја на другачије чињенично стање.

На основу свих изнетих доказа, утврђених чињеница и околности произлази да су привредна друштва: Original, Mikops, Birolinija, Dikti Line, Birotehnika, Birodeveloping, Biro Print Sistemi и Konica Minolta, размењивала информације о томе који од њих ће поднети понуду код којег наручиоца у поступцима релевантних јавних и приватних набавки (набавки биротехничке опреме као што су фотокопир апарати, штампачи, мултифункционални уређаји, чије техничке спецификације и карактеристике одговарају биротехничкој опреми произвођача Konica Minolta, набавки тонера и потрошног материјала за биротехничку опрему произвођача Konica

Minolta и набавки услуге одржавања биротехничке опреме произвођача Konica Minolta) у периоду од почетка 2015. године до покретања поступка 28.05.2018. године, односно од априла 2017. године у случају друштва Biro Print Sistemi па до 28.05.2018. године а за друштво Birrotehnika почев од 2015. године најкасније до 24.01.2018. године, што за циљ има поделу тржишта снабдевања према наручиоцима, чиме су закључила рестриктивни споразум који за циљ има значајно ограничавање и нарушавање конкуренције у складу са одредбом члана 10. став 1. и 2. тачка 5) Закона о заштити конкуренције.

На основ изнетог одлучено је као у тачки I диспозитива решења.

Одлука у ставу II диспозитива решења донета је на основу опште забране из одредбе члана 10. став 3. Закона.

Мера заштите конкуренције и друге управне мере

Чланом 38. став 3. Закона прописано је да је саставни део решења којим је утврђена повреда конкуренције одлука о мери заштите конкуренције, односно друга управна мера, коју одређује Комисија у складу са Законом.

На основу претходно изнетог Комисија је оценила да је оправдана примена института јединствене и континуиране повреде у конкретном случају имајући у виду да су сви уочени облици понашања странака у поступку део јединственог рестриктивног споразума који јесте имао облике и појединачног комуницирања између два или три партнера или само повремено директно учествовање у подели тржишта снабдевања. Значајну улогу у реализацији одиграло је првенствено друштво Original са посебним овлашћењима датим од стране друштва Konica Minolta. Независно од облика комуницирања оно је увек за резултат имало размену информације о одређеном наручиоцу односно победничком понуђачу.

Овај концепт јединствене продужене повреде конкуренције је примењен да се подела тржишта снабдевања везано за сваког наручиоца посебно и сваку појединачну набавку не би третирао као посебан рестриктивни споразум. Ово стога што повреда одредбе члана 10. став 1. Закона не произлази само из изолованог чина, већ и из низа радњи или из континуираног понашања, чак и ако један или више аспеката тог низа радњи или континуираног понашања такође, сами по себи и узети изоловано, представљају повреде те одредбе. Према томе, овај правни институт омогућава да се истоврсна и/или различита понашања учесника у споразуму који имају заједнички циљ сматра као јединствена продужена повреда конкуренције.

За испуњење критеријума за примену овог концепта потребно је да сви учесници у рестриктивном споразуму буду свесни појединачних понашања која представљају повреду, а затим и да учесници у споразуму активно доприносе овим понашањима и да су одвојене радње повезане истим антикомпетитивним циљем³⁹. У складу са европским стандардима за примену института јединствене и континуиране повреде конкуренције а да би се утврдило да је неко друштво учествовало у рестриктивном споразуму, релевантно је да ли је то друштво намеравало да својим понашањем допринесе заједничким циљевима којима теже сви учесници и да је било свесно стварних понашања која су друга друштва планирала или спровела у дело ради остваривања тих циљева, или су разумно могла да их предвиде или су била спремна да прихвате њихов ризик (предмет C-49/92 P Комисија против Anic Partecipazioni [1999] ECR I-4125, став 87).

³⁹ Суд правде Европске уније, пресуда у спојеним предметима C-293/13P и C-294/13P од 24.06.2015. године, ECLI:EU:C:2015:416, предмет Fresh Del Monte Produce, пара.157

Учесници у предметном рестриктивном споразуму били су свесни појединачних понашања партнера о чему је обавештавано и друштво Konica Minolta, док је друштво Biro Print Sistemi преко свог запосленог у претходном друштву Birotehnika, наставило да се понаша исто као и испред друштва Birotehnika само што као новонастало друштво није имало статус званичног партнера друштва Konica Minolta, нити је испуњавало најчешћи услов конкурсне документације оствареног прихода у последње три године, па је своју комуникацију око јавних набавки ограничило на друштва Original и Mikops. У сваком случају, друштво Biro Print Sistemi је свесно да су званични партнери наставили уобичајену комуникацију око опредељивања наручилаца уз помоћ друштва Original и Konica Minolta иако више није добијало такво обавештење друштва Original.

Активан допринос са циљем антикомпетитивног утицаја на релевантна тржишта набавки дале су све странке комуницирајући углавном са друштвом Original али и међусобно. У конкретном случају идентификовани су бројни критеријуми који су као релевантни допринели процени да се ради о јединственој повреди, која укључује како намештање понуда у виду поделе тржишта снабдевања када су јавне набавке у питању тако и поделу тржишта снабдевања приватних наручилаца. То су пре свега следећи критеријуми: садржај предузетих радњи и начин на који су предузете, идентична природа циљева предметне комуникације и пракси, временски распон предузимања радњи, идентична природа пословне активности учесника у споразуму које све везује продаја идентичних предмета/услуга а испред којих углавном иста физичка лица учествују у међусобној комуникацији односно предметној пракси и идентична природа правила за спровођење праксе. Чињеница да су се одређене карактеристике споразума мењале током времена, нпр. укључивани су нови учесници као што је друштво Biro Print Sistemi или је редукован њихов број искључењем друштва Birotehnika, итд. не спречава Комисију да такав споразум квалификује као јединствену и континуирану повреду, будући да је циљ усаглашавања/договарања остао исти - подела тржишта снабдевања.

Према томе, уколико је учесник споразума директно учествовао само у неким облицима антиконкурентског понашања које улази у састав јединствене и континуиране повреде, али је био свестан свих других незаконитих понашања која су планирали или спроводили у дело други учесници споразума у остваривању заједничких циљева, или је разумно могао предвидети таква понашања, али је био спреман да преузме ризик, као и могуће користи у тој ситуацији, основано се том конкретном учеснику на тржишту може приписати одговорност у вези са свим облицима антиконкурентског понашања који улазе у састав повреде и, сходно томе, у односу на повреду у целости.

Неоснован је навод друштва Konica Minolta да је неправилно обрачунат укупни годишњи приход овог друштва у вези са примедбом на обрачунате курсне разлике. Наиме, на основу спољнотрговинског пословања предузећа долази до девизних плаћања за које се везује појам курсних разлика које улазе у обрачун прихода и расхода и зато је, имајући у виду да се пословне књиге воде у динарима, неопходно да се изврши превођење износа стране валуте у динаре. Према Закону о девизном пословању прописано је да се за потребе књиговодства примењује званични средњи курс Народне банке Србије (НБС). Свака обавеза према добављачима у иностранству или потраживање од купаца из иностранства исказана у страниј валути у књиговодству се мора евидентирати у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан настанка обавезе. Курсне разлике настају као резултат промене курса од момента настанка обавезе до момента плаћања односно наплате при чему девизни износ који се плаћа остаје непромењен независно од промене девизног курса. Позитивне курсне разлике настају: када су билансне позиције активе као што су: девизни рачун, готовина у страниј валути, потраживања од купаца из иностранства, потраживања за авансе у девизама, итд. исказана у књиговодству по нижој вредности од средњег курса централне банке који се примењује на дан измирења, на дан усклађења или на датум биланса и када су билансне позиције пасиве као на

пример: обавезе према добављачима из иностранства кредити из иностранства, итд. исказане у књиговодству по вредности већој од средњег курса НБС који се примењује на дан измирења, на дан усклађења или на датум биланса.

Вредност динара, у периоду од 01.04.2017. године до 31.03.2018. године, обрачуната по средњем курсу НБС се у односу на друге валуте константно повећавала, што се види из прегледа просечних курсева:

Година	Месец	Просечна вредност	
		EUR	CHF
2017	април	123,6581	115,2291
2017	мај	123,0471	112,7763
2017	јуни	122,0189	112,1894
2017	јули	120,4183	108,9230
2017	август	119,5740	104,8112
2017	септембар	119,2957	104,0786
2017	октобар	119,2818	103,3508
2017	новембар	118,8988	102,1391
2017	децембар	119,1394	101,9143
2018	јануар	118,6177	101,1011
2018	фебруар	118,3915	102,5552
2018	март	118,2688	101,1962

Имајући у виду овакво кретање курсева у посматраном периоду, може се једино закључити да финансијски приход остварен кроз позитивне курсне разлике од 13,59 милиона динара исказаних у билансу успеха друштва Konica Minolta, **није могао настати као резултат продаје роба или услуга на иностраном тржишту** (јер би код смањења вредности страних валута у односу на динар биле исказане негативне курсне разлике). Стога обрачунате курсне разлике друштва Konica Minolta улазе у годишњи укупан приход остварен на територији Републике Србије.

Установљено чињенично стање није истоветно за све странке, већ произлази водећа улога друштва Konica Minolta и Original која су организовала дистрибуцију биротехничке опреме произвођача Konica Minolta почев најкасније од 2015. године на начин који доприноси и олакшава поделу тржишта снабдевања међу дистрибутерима производа произвођача Konica Minolta на релевантним тржиштима набавки.

С обзиром на навод друштва Konica Minolta да одређена мера заштите конкуренције у претходном поступку одступа од досадашњих мера које је Комисија изрекла у другим поступцима и да премашује правичну меру за друштво Konica Minolta које је само спорадично конкурисало својим дистрибутерима и наводно спорадично пропуштало да изда неопходна документа, анализирани су изречене мере у другим поступцима у којима је била утврђена сродна повреда конкуренције. Том приликом уочено је да су околности конкретног случаја другачије и то првенствено када се ради о броју понуђача, а нарочито броју појединачних јавних набавки које су расподељене међу странкама односно времену трајања такве повреде конкуренције тако да се не ради о строжијем кажњавању под истим околностима случаја и

утврђеним чињеницама. Наиме, претходно су изрицане мере заштите конкуренције за договорно одређивања цена или других трговинских услова у понудама углавном у једној јавној набавци док је у конкретном случају у питању подела тржишта снабдевања према наручиоцу у више од 42 појединачне јавне и друге набавке, у периоду од три године односно годину дана када је у питању друштво *Biro Print Sistemi*. Применом института јединствене и континуиране повреде конкуренције утврђено је да су странке, првенствено званични партнери друштва *Konica Minolta*, учествовале у подели тржишта снабдевања код најмање 42 наручиоца од којих 37 јавних наручилаца, при чему је узета у обзир свака комуникација о сваком одређеном наручиоцу а не само о набавци у којој је партнер као победнички понуђач поднео понуду и закључио уговор. Уколико би се и одређивало колико је која од странака пута учествовала у подели тржишта снабдевања може се констатовати да су одређени наручиоци понављали јавне набавке сваке године 2015, 2016. и 2017. године а неки и 2018. године до 28.05.2018. године тако да је број јавних набавки у којима је дошло до поделе тржишта значајно већи од 37. Друштво *Konica Minolta* је учествовало у подели тржишта снабдевања најмање у једној јавној и три приватне набавке док је друштво *Biro Print Sistemi* учествовало у подели тржишта снабдевања у најмање две јавне набавке. Међутим, и својим неучествовањем у релевантним јавним набавкама, партнери друштва *Konica Minolta* су учествовали у подели тржишта снабдевања. У поступку је свакако утврђено да су друштва *Konica Minolta* и *Original*, како је претходно описано, имала водећу улогу у креирању политике дистрибуције која је омогућила и олакшала поделу тржишта снабдевања нарочито у вези са релевантним тржиштима јавних набавки, што је узето у обзир код одмеравања мере заштите конкуренције.

Одредбом члана 57. став 1. Закона прописано је да Комисија, ако утврди повреду конкуренције, односно другу повреду закона, одређује меру заштите конкуренције, меру отклањања повреде конкуренције, односно другу управну меру прописану Законом. Према ставу 2. овог члана Закона приликом одређивања висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције, односно процесног пенала, узимају се у обзир намера, тежина, последице и трајање утврђене повреде конкуренције. У том смислу поред одредби члана 57. став 2. Закона примењују се и одредбе Уредбе о критеријумима за одређивање висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начину и роковима њиховог плаћања и условима за одређивање тих мера („Службени гласник РС“, бр. 50/2010, у даљем тексту: Уредба о критеријумима).

Чланом 68. Закона је прописано да ће се учеснику на тржишту одредити мера заштите конкуренције, у облику обавезе плаћања новчаног износа у висини највише 10% од укупног годишњег прихода оствареног на територији Републике Србије, обрачунатог у складу са чланом 7. Закона, ако закључи или изврши рестриктивни споразум у смислу члана 10. Закона, односно рестриктивни споразум који није изузет од забране у смислу члана 60. Закона.

Методологија одмеравања висине изречене мере утврђује се Смерницама Комисије за примену наведене Уредбе, од 19.05.2011. године, које су објављене на интернет страни Комисије www.kzk.org.rs.

Сходно члану 7. став 1. Закона, годишњи приход учесника на тржишту утврђује се у висини укупног годишњег прихода пре опорезивања, за обрачунску годину која претходи години у којој је покренут поступак (2017. година). Као укупан годишњи приход за 2017. годину узимају се приходи из Биланса успеха објављеног у Регистру Агенције за привредне регистре тако што се сабирају пословни приходи, остали приходи и финансијски приходи остварени на територији Републике Србије. Увидом у Билансе успеха произлазе следећи укупни приходи остварени на територији Републике Србије за 2017. годину и то: *Original* 255.000.000 РСД; *Dikti Line* 31.464.000 РСД; *Mikops* 143.163.000 РСД; *Birolinija* 18.406.000 РСД; *Biro Print*

Sistemi 5.575.000 РСД; Birodeveloping 12.567.000 РСД; Konica Minolta 368.062.000 РСД и Birotehnika 72.526.000 РСД.

Имајући у виду утврђену повреду конкуренције – поделу тржишта снабдевања тј. наручилаца констатује се да иста спада у веома тешке повреде конкуренције као циљно ограничење конкуренције које је увек значајно, те је у складу са тим Комисија оценила да рестриктивни споразум из члана 10. став 2. тачка 5) Закона представља веома тешку повреду, што је узето у обзир код одмеравања мере заштите конкуренције у погледу критеријума тежина.

У погледу трајања понашања које представља повреду конкуренције утврђено је да је период трајања повреде конкуренције започео најкасније почев од 2015. године за све странке изузев за друштво Biro Print Sistemi (основано у фебруару 2017. године) за које је трајање повреде започето најкасније од 19.04.2017. године па до покретања поступка (28.05.2018. године), односно када је друштво Birotehnika у питању повреда конкуренције је окончана најкасније 24.01.2024. године када је друштву Original упутило упозорење о подели тржишта. Тако је повреда конкуренције трајала око три и по године односно три године за друштво Birotehnika док је за друштво Biro Print Sistemi трајала око годину дана.

У погледу намере учесника на тржишту да изврше предметну повреду конкуренције Комисија није прихватила наводе странака да су сматрале да заступници производа исте марке нису једни другима конкуренти нити наводе да није постојала намера да изврше повреду конкуренције. Комисија налази да је ова повреда конкуренције учињена са јасно израженом намером да се ограничи конкуренција, и свешћу о неминовности њеног настанка, имајући у виду да њихова комуникација о опредељивању наручилаца по самој својој природи има за циљ поделу тржишта снабдевања што је циљно ограничавање конкуренције на предметним набавкама (између дистрибутера исте робне марке). Странке су биле свесне да предузимају описано понашање са циљем да елиминишу међусобну конкуренцију, да не дуплирају понуде и/или да не обарају цене, како су наводиле односно да предузимају забрањену радњу како је друштво Original потврдило када је у пар наврата констатовало да: („није паметно да овако опишем тендерску подршку и оставим траг о контроли и припреми техничких карактеристика кад су у питању тендери или „нисам сигуран да је ок да одмах констатујеш да се ради о јавној набавци и да наводиш партнера који је подржан“. Комисија је постојање намере странака у поступку да изврше повреду конкуренције, приликом утврђивања коначног износа мере заштите конкуренције, вредновала као отежавајућу околност, не налазећи постојање других отежавајућих околности.

Закључивање уговора са наручиоцем или корисником се узима у обзир као околност која говори о тежини последица рестриктивног споразума, чије квантификовање није неопходно код циљног ограничења конкуренције.

Из описане чињеничне грађе не произлази постојање олакшавајућих околности на основу којих се основни износ мере заштите конкуренције може умањити. Поступање странака у току поступка да под претњом изрицања процесних пенала у прописаном року доставе тражене податке и информације на које су странке обавезане по Закону не представља сарадњу која би се могла третирали као олакшавајућа околност у смислу члана 3. тачка 7. Уредбе јер није допринела бржем и економичнијем окончању управног поступка. Одржавање обуке на тему права конкуренције које је спровело друштво Konica Minolta је пожељно а за циљ има да спречи настајање повреде конкуренције али не и да се третира као олакшавајућа околност.

Закон о јавним набавкама даје посебна овлашћења Комисији, па тако у члану 235. прописује могућност Комисије да привредном субјекту изрекне меру забране учешћа у поступку јавне набавке ако утврди да је привредни субјект повредио конкуренцију у поступку јавне набавке

у смислу закона којим се уређује заштита конкуренције. Ова мера може трајати до две године. Комисија је размотрила изрицање мере забране учешћа у јавним набавкама али је оценила да се у конкретном случају одређивањем мере заштите конкуренције и мере отклањања повреде конкуренције остварује сврха и циљ закона.

Приликом доношења одлуке о мери заштите конкуренције, узети су у обзир и сви други наводи и докази, али је оцењено да исти битно не утичу на доношење другачије одлуке по овом питању.

Полазећи од укупног годишњег прихода друштва Original и Konica Minolta оствареног на територији Републике Србије у 2017. години, а применом чл. 57. ст. 2. и 68. став 1. тачка 2) Закона и чл. 3. тачка 1) Уредбе, критеријума и свих околности у конкретном случају, уз коришћење и методологије формулисана у Смерницама Комисије, утврђен је износ мере заштите конкуренције друштву Original у висини од **19.252.500,00 динара** (словима: деветнаестмилионадвестапедесетдвехиљапетстотина динара) а друштву Konica Minolta у висини од **27.788.681,00 динара** (словима: двадесетседаммилионаседамстотинаосамдесетосамхиљадашестстотинаосамдесетједан динара).

Када су у питању друге странке, Комисија је оценила да је, с обзиром на то да нису креатори пословне политике о начину дистрибуције производа Konica Minolta, која је помогла и омогућила поделу тржишта снабдевања, оправдано да износ мере заштите конкуренције за остале странке буде одређен применом блажег фактора за утицај повреде на конкуренцију.

Полазећи од укупног годишњег прихода оствареног на територији Републике Србије у 2017. години, а применом чл. 57. ст. 2. и 68. став 1. тачка 2) Закона и чл. 3. тачка 1) Уредбе, критеријума и свих околности у конкретном случају, уз коришћење и методологије формулисана у Смерницама Комисије, утврђен је следећи износ мере заштите конкуренције: друштву Birolinija у висини од **1.137.490,00 динара** (словима: (милионстотридесетседамхиљадачетиристотинедеведесет динара), друштву Mikops у висини од **8.847.473,00 динара** (словима: осаммилионаосамстотиначетрдесетседамхиљадачетристотинеседамдесеттри динара), друштву Birodeveloping у висини од **776.640,00 динара** (словима: седамстотинаседамдесетшестхиљадашестстотина-четрдесет динара) и друштву Dikti Line у висини од **1.944.475,00 динара** (словима: милиондевесточетрдесетчетирихиљадечетристотинеседамдесетпет динара) и друштву Biro Print Sistemi у висини од **178.957,00 динара** (словима: стоседамдесетосамхиљададевестопедесетседам динара).

На основу изнетог, Савет Комисије је одлучио као у ставу III диспозитива овог решења.

Имајући у виду претходно цитирану одредбу члана 68. став 1. Закона, а поредећи укупан годишњи приход странака у поступку, остварен на територији Републике Србије и обрачунат у складу са чланом 7. Закона, односно приход остварен у 2017. години, са утврђеним износима мере заштите конкуренције из става III диспозитива овог решења, Комисија је утврдила да утврђени износи мере ни за једну од странака појединачно не прелазе Законом прописани максимум од 10%.

Друштво Birotehnika, учесник у рестриктивном споразуму из тачке 1. диспозитива, поднело је Комисији, дана 13.04.2018. године и 25.04.2018. године, захтев за ослобађање од обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције, у складу са одредбом члана 69. Закона. Подносилац захтева пријавио је Комисији забрањени споразум о којем Комисија није имала

ранија сазнања. Уз захтев су достављени расположиви докази о постојању рестриктивног споразума и указано је на места и лица код којих се налазе остали докази.

Комисија је утврдила да подносилац захтева није принудио нити подстрекао друге учеснике у споразуму на закључење, нити спровођење рестриктивног споразума, те да исти није иницијатор нити организатор забрањеног споразума. Поред наведеног подносилац захтева је потписао изјаву којом се обавезао да ће у доброј вери потпуно и стално сарађивати са Комисијом до правноснажности решења којим се изриче мера заштите конкуренције, као и да ће доставити све друге информације које поседује или су му доступне, укључујући исправе и друге доказе у вези са пријављеним споразумом. Подносилац захтева се у посебној изјави обавезао да неће предузимати радње којима би се угрозило спровођење поступка, а нарочито да неће саопштавати податке из пријаве или њен садржај трећој страни, те да неће уништавати нити прикривати доказе.

На основу свега наведеног Комисија је утврдила да је подносилац захтева, иако је и сам учесник у рестриктивном споразуму, а што је и утврђено у тачки 1. диспозитива, испунио услове за ослобађање плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције на основу члана 69. Закона и Уредбе о условима за ослобађање обавезе плаћања новчаног износа мере заштите конкуренције, па је донета одлука као у ставу IV диспозитива овог решења.

На основу одредбе члана 57. став 3. Закона, којом је прописано да се наплата новчаног износа одређене управне мере врши у корист буџета Републике Србије, одлучено је као у ставу V диспозитива овог решења.

Оцењујући финансијску снагу учесника на тржишту, којима је одређена мера заштите конкуренције у облику обавезе плаћања новчаног износа, а према јавно доступним подацима који потврђују њихову финансијску способност у моменту одређивања мере заштите конкуренције, нарочито имајући у виду висину новчаног износа одређене мере, у ставу VI диспозитива овог решења утврђен је у конкретном случају као оправдан и разуман најдужи рок за поступање по обавези плаћања мере заштите конкуренције предвиђен чланом 4. став 1. Уредбе о критеријумима за одређивање износа мере заштите конкуренције, под претњом принудног извршења у складу са чланом 57. став 4. Закона.

Рок за поступање по налогу утврђеном у ставу VII диспозитива, одређен је на основу члана 68. став 2. Закона и члана 4. Уредбе о критеријумима за одређивање износа мере заштите конкуренције.

У циљу отклањања утврђене повреде конкуренције, односно спречавања могућности настанка исте или сличне повреде конкуренције сходно члану 59. став 1. Закона одлучено је као у ставу VIII диспозитива овог решења.

Одлука у ставу IX диспозитива решења се односи на трошкове поступка друштва Dikti Line и Birolinija који су преко пуномоћника адвоката Зорана Карловића из Београда опредељени за састав изјашњења - поднеска број 4/0-02-435/2024-04 од 29.02.2024. године у износу од 81.000 динара. Применом одредбе члана 85. став 2. ЗОУП-а којом је прописано да орган сноси трошкове поступка покренутог по службеној дужности и повољно окончаног по странку а с обзиром на то да поступак није окончаан повољно за странке одлучено је као у ставу IX диспозитиву овог решења.

Сходно члану 40. став 1. Закона, одлучено је као у ставу X диспозитива овог решења.

Упутство о правном средству

Ово решење је коначно у управном поступку и против њега се може покренути управни спор подношењем тужбе Управном суду у Београду, Немањина 9, у року од 30 дана од дана достављања решења.

За подношење тужбе плаћа се судска такса у износу од 390 динара прописана Законом о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/1994, 53/1995, 16/1997, 34/2001 - др. закон, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008 - др. закон 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014, 106/2015 и 95/2018).

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Небојша Перић